

Inhoud

Van de voorzitter.....	2
Van de redactie.....	2
Penlijster.....	3
Lancering van nieuwe website.....	4
Eempolderboek.....	6
Hoe honderden tabellen een mooi naslagwerk werden.....	7
Subgroep Natuurbescherming.....	9
Agenda Algemene Ledenvergadering VWG 27 maart 2008.....	10
Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 22-11-2007.....	11
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2007.....	13
Superjaar voor IJsvogels in 2007.....	22
Natuurbescherming en Eem.....	25
Mijn gierzwaluwbelevissen.....	27
Het voorkomen van kwikstaarten in de Eempolders.....	29
Vogels, een verrijking van je leven.....	31
Gratis winkelen voor de Slechtvalk.....	33
Uit de veren.....	34
Dubbelarchief is verhuisd.....	34
Excursie Gaasterland 25 november 2007.....	35
Natuurbescherming op contactavond.....	36
Eiland schoon maken met groep 2 van de jeugdcursus.....	37
Jaaroverzicht Goois Vogelnet 2007.....	38
Mutaties Ledenbestand okt. 2007- jan. 2008.....	46
Veldwaarnemingen.....	47
Ontvangen literatuur48	
Programma 2008.....	50

Adressenlijst

Van de voorzitter

27 januari 2008

In 2008 is de IJsvogel de vogel van het jaar voor de VWG. De activiteiten zijn op 24 januari gestart met een lezingenavond. De belangstelling was enorm: 120 leden en potentiële leden waren aanwezig! Waarnemingen van IJsvogels kunnen schriftelijk worden doorgegeven, maar kunnen ook zeer geavanceerd en gemakkelijk op onze vernieuwde website www.vwggooi.nl worden gemeld. In een artikel kunt u meer lezen over de IJsvogel en de toename van deze fantastische vogeltjes.

Vorig jaar was de Huismus de vogel van het jaar. Velen hebben meegedaan aan het onderzoek naar het voorkomen van deze huisvrienden. De resultaten worden nog uitgewerkt en zullen later worden gepresenteerd.

Aan het begin van dit nieuwe jaar is ook teruggekeken op het afgelopen lustrumjaar. Het jaarverslag en het financiële verslag laten zien dat ook in 2007 weer heel veel is gedaan binnen de vereniging. Het - al bijna traditionele - overzicht van het Goois vogelnet van de waarnemingen in 2007 toont aan hoe veelzijdig ons werkgebied is en dat er nog steeds nieuwe waarnemingen zijn.

Minder enthousiast ben ik over de ontwikkeling van het bestuur. Eind december besloot Rob Kloosterman om per direct te stoppen als coördinator natuurbescherming. De VWG voldeed niet aan zijn verwachtingen. Het bestuur vindt dit erg jammer. In de periode daarvoor was de natuurbescherming onder zijn leiding juist weer opgepakt en was een enthousiaste groep ontstaan.

Het bestuur en de leden van de groep zetten zich nu in om zo goed mogelijk door te gaan. Het bestuur heeft verder vacatures voor 'avifauna', cursussen, communicatie en binnenkort ook voor de penningmeester. Dit wordt opgevangen door waarnemers bij de vergaderingen. Het zoeken van nieuwe bestuursleden heeft nu hoge prioriteit. Kandidaten zijn welkom.

In aansluiting hierop is er ook aandacht voor het betrekken van nieuwe leden bij de vereniging. In het najaar was er een nieuwe ledenavond, maar er is nog vervolg nodig. De subgroep Avifauna werkt hier aan.

Andere prioriteiten voor 2008 zijn het verbeteren van het intern functioneren van de VWG, het streven naar meer leden en het ontwikkelen van een beleid voor de jeugd. Het bestuur wil de contacten met de subgroepen aanhalen en meer aandacht geven aan de strategie en werkwijze. Voor het werven van leden wordt uw medewerking gevraagd en daarom is dit jaar aan de contributiebrief een flyer toegevoegd. Het jeugdbeleid moet nog worden opgepakt.

In de algemene ledenvergadering op 27 maart zullen deze onderwerpen en de andere ontwikkelingen binnen de vereniging verder aan de orde kunnen komen.

Als bestuur blijven we met enthousiasme aan het werk.

Rien Rense

Van de redactie

Het februarinummer van De Korhaan heeft een record-omvang van 52 pagina's, het jubileumnummer niet meegerekend. Niet alleen de stukken voor de komende ledenvergadering, maar ook het jaarverslag van het Goois Vogelnet nemen veel plaats in. Deze keer zijn er twee interviews opgenomen. De eerste met Jan Mooij, de samensteller van het pas uitgekomen boekje 'De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)'; de tweede met Yolande Bosman, over al het werk dat ze in de afgelopen 25 jaar deed voor de vogelwerkgroep (en voor Natuurmonumenten). Beide interviews geven een kijkje in het leven van bevlogen vogelaars.

De IJsvogel, als vogel van het jaar 2008, krijgt ook in dit nummer veel aandacht. De zachte winter zal zeker de kans verhogen op een waarneming, die u dan door moet geven aan Jelle Harder.

Zoekt u de aankondiging van de vogelstudiereis naar Hortobágy in Oostenrijk, dan moeten we u teleurstellen. De reis is al volgeboekt.

De redactie wenst u veel genoegen met het lezen van dit nummer.

Hillie Hepp

Penlijster

Buurtsuper

Ieder dag kijk ik vol verwachting uit welke vogels mijn tuin nu weer zullen aandoen. Hij ligt in een woonwijk uit het midden van de jaren zeventig aan de rand van een dorp. Niets bijzonders, een woning met een kleine tuin. Het enige waardoor mijn tuin zich onderscheidt is, dat hij niet lijdt aan 'verschutting en vertegeling' en evenmin een gazon heeft. Van belang is ook dat er een aanvliegboom is en rondom heggen met vluchtmogelijkheid aanwezig zijn. De tuin is een oase in de wijk en fungeert, ook door de variatie aan planten en het voeren in de winter, als een soort buurtsuper. Die is elk dag geopend en vogels hebben dat snel door. Ransuilen uit de omgeving weten dat het ook een nachtwinkel is en pakken af en toe een Merel, die in een dichte heg slaapt. Ongetwijfeld zullen zij ook genieten van ander aanbod in de vleesafdeling, namelijk de huisspitsmuizen en bosmuizen die er soms rondlopen. Een Zanglijster uit de buurt, een echte Gooise, winkelt exclusief en komt af en toe voor de gewone tuin- en segrijnslakken. Hij of zij waagt zich niet aan de wijngaardslakken, die ook wel eens in de aanbieding zijn. Er is ook een bouwafdeling, die al in de winter door Eksters bezocht wordt. Hun favoriete product zijn de takjes van de hanepoot, een soort meidoorn, die uit deze boom worden gerukt. Staartmezen shoppen in de super voor spinsels en mosjes. Bij Merels zijn losse plantenstengels favoriet. Voor hen is deze buurtsuper ideaal, want in de versafdeling zijn geregeld regenwormen in de aanbieding en in de herfst bessen. De fruitafdeling is dan rijk voorzien: hulst, vuurdoorn, kornoelje en in de winter nog bessen van de klimop. Het is dan een drukte van belang. Zwermen Spreeuwen storten zich op de kornoelje en de hulst. Het lijkt wel uitverkoop; soms zijn er schermutselingen. Niets menselijks is hen vreemd. Dat is ook te zien vanaf de herfst, wanneer af en toe buitenlandse toeristen langskomen. Zij proberen zich tussen de autochtonen te wurmen, maar die zijn daar niet van gediend. Meer Merels dan normaal, die dan bessen van de hanepoot proberen te bemachtigen, verjagen Koperwieken en Kramsvogels. 's Winters is het assortiment groot en winkelen buitenlandse overwintelaars voor hun dagelijkse kost. Groenlingen komen speciaal voor de witte zonnebloempitten, waar trouwens de Koolmezen

ook wel weg mee weten. Turkse tortels maken vooral gebruik van het aanbod van gebroken maïs, al worden andere zaden ook niet versmaad. Om dit te kunnen bemachtigen proberen zij fladderend de overdekte afdeling met voedertafel binnen te komen, maar ze worden nogal eens verjaagd door de andere klanten. Die afdeling vraagt geregeld schoonmaakwerk. Stel dat de Keuringsdienst van Waren langs zou komen, die de hygiëne hoog in het vaandel heeft staan? Voordat je het weet kunnen met dit frequente vogelbezoek, door het geconcentreerd voorkomen, ziektes optreden. Daarom is er ook een winkelvak met een voercontainer, waar geen uitwerpselen in kunnen vallen.

Zoals voor Homo sapiens energieopwekkende producten worden gefabriceerd, gebeurt dit ook voor vogels en die producten mogen natuurlijk niet ontbreken. Vetbollen zijn voorradig en er hangen pindanetjes. Water is los verkrijgbaar aan de bar bij de vijver.

Het winteraanbod blijft beperkt tot het hierboven genoemde. In onze welvaartsstaat moeten we ook weer niet teveel gaan vertroetelen. Net als bij onze honden en poezen is er ongelooflijk veel in de handel voor onze gevederde vrienden. Een greep: vogelvoedersystemen, Pindablok Original, Pindacake met bessen, Gevulde Kokosnoot, Premium Voedertafelmix en High Energy Puur. Mensen in ontwikkelingslanden zouden er jaloers op zijn.

Ik geniet van mijn buurtsuper, maar besef dat het voor de 'fun' is. In de natuur is verhongeren een normaal reguleringsmechanisme. De vogelstand blijft niet overeind door voeren; er zijn tal van andere factoren die een grote invloed hebben.

Bekijk hier de tellingen van de Eempolder 2007.

De Korhaan in 't Gooi?
De Korhaan, die hier nu Omstreken staat, mag andere vogels en al ze website geeft een ov Omstreken en van d De informatie is op te vragen via de menukeuzes Duven... Ga voor actuele discussies naar het forum.

Verslag Eempolder aangeboden
Op donderdag 20 december 2007 was het zover: na jarenlange arbeid kon het verslag "De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)" door het bestuur worden aangeboden aan de burgemeesters

VWG wil natuurontwikkeling Eemdijken
De subgroep Natuurbescherming heeft de uitkomst van de Milieu Effect Rapportage "Veiligheid Zuidelijke Randmeren" aangegrepen om de voorgenomen Eem-dijkverhoging te koppelen aan natuurontwikkeling. Ter gelegenheid hiervan

ACTUEEL
Het rapport "De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)" van Jan Mooij is gereed en verzonden naar de (ex-)tellers. Lees hier hoe je het rapport kunt bestellen.

Laat een link opnemen naar je eigen website.

Lancering van nieuwe website

Dirk Prop en Helmoet Vos hebben dit jaar een volledig nieuwe website voor de VWG ontwikkeld: www.vwggooi.nl. De vormgeving van de site is nieuw en de inhoud sterk uitgebreid. Behalve informatie over de vereniging biedt de site veel informatie over actuele ontwikkelingen van de vogelstand in het Gooi en omstreken. Wat zijn de belangrijkste veranderingen?

Dirk Prop en Helmoet Vos

Vormgeving

Wat direct in het oog springt is de geheel vernieuwde vormgeving. In vergelijking met het enigszins gedateerde uiterlijk van de vorige site is er veel veranderd. We zijn overgestapt op de nieuwste Web 2.0 technologie, met alle mogelijkheden om informatie op een aantrekkelijker manier te presenteren.

Logische opzet

Behalve dat het er beter uitziet, is de informatie ook logischer gestructureerd. Vanuit een overzichtelijke menustructuur is het nu gemakkelijk om snel te vinden wat je zoekt. Net als in een krant staan nieuws-items op de voorpagina, zodat je direct ziet welke onderwerpen actueel zijn. En voor de moeilijke gevallen is er een zoekfunctie ingebouwd waarmee je artikelen kunt zoeken op basis van een zoekwoord.

Meer informatie

De werkgroepen presenteren zich op de website via een artikel waarin de coördinator toelicht wat de werkgroep doet en wat de plannen voor de toekomst zijn. Sommige werkgroepen geven op de site ook recente gegevens over het aantalverloop van 'hun' soort. Zie bijvoorbeeld het artikel van de werkgroep IJsvogels. Door de werkgroepen op deze manier voor het voetlicht te brengen, krijgen de leden een beter inzicht in de verschillende activiteiten die binnen de vereniging worden ontplooid.

Via de website heeft de Subgroep Natuurbescherming ook een beter platform gekregen om bekendheid te geven aan de acties en campagnes die zij voert. Een voorbeeld op de huidige site is het verzoek aan het college van Utrecht om de voorgenomen dijkverhoging langs de Eem te koppelen aan natuurontwikkeling. Dat lijkt misschien tegenstrijdig maar is het allerminst. Lees het artikel.

Actuele informatie over vogelwaarnemingen

Actuele resultaten van vogeltellingen in het Gooi worden snel op de site beschikbaar gesteld. Het gaat dan om het type waarnemingsresultaten waarvoor geen plaats is op de welbekende en onovertroffen *waarnemingen.nl* en *trektellen.nl*. Wij geven hierop een aanvulling door de presentatie van de resultaten van periodiek geïnventariseerde gebieden en trendmatige ontwikkelingen van soorten die onderwerp zijn van onderzoek. Voorbeelden die nu al op de site staan, zijn de resultaten van de tellingen in de Eempolder. Speciaal voor dit soort inventarisaties is programmatuur ontwikkeld waarmee telresultaten eenvoudig kunnen worden ingevoerd. Deze resultaten zijn onmiddellijk zichtbaar voor de bezoeker via aantrekkelijke grafieken. Overigens staat het beschikbaar stellen van kwantitatieve gegevens op de website sterk ter discussie binnen de vereniging. Tegenstanders zijn bezorgd voor oneigenlijk gebruik van de gegevens en vinden dat de telresultaten beter via reguliere publicaties wereldkundig gemaakt kunnen worden. We zijn benieuwd naar het oordeel van de bezoekers van deze site hierover. Laat je mening horen op het *forum*.

Zelf artikelen plaatsen

Leden kunnen zelf artikelen op de site plaatsen. De site is namelijk een zogenaamd Content Management Systeem. Dat klinkt moeilijk, is dat misschien ook wel, maar het eindresultaat is voor de artikelenschrijver heel handig, omdat hij zonder kennis van internettalen informatie in de vorm van een artikel op de site kan zetten. Uiteraard moet hij/zij hier eerst wel voor worden geautoriseerd.

Forum

Er is een *forum* beschikbaar waarop de bezoeker berichten kan plaatsen en deel kan nemen aan discussies. Voorlopig is er geen wachtwoord nodig om hieraan deel te nemen. Het kan zijn dat we dit later toch in gaan voeren omdat de ervaring is dat onbeveiligde forums overspoeld kunnen worden door spam. We zien wel hoe dit loopt. En verder heeft de site nog van alles te bieden, zoals een zoekfunctie, formulieren waarmee je contact kunt leggen met een van de contactpersonen en een overzichtelijke presentatie van het programma.

Je eigen vogelinventarisatie beheren op internet.

Via de nieuwe site kun je je opgeven voor een unieke service. Je kunt namelijk je eigen vogelinventarisaties via internet beheren en het

resultaat in grafieken laten presenteren, op dezelfde wijze als de Eempoldertellingen. Het invullen werkt heel eenvoudig en het resultaat is direct grafisch te bekijken. Je kunt bijvoorbeeld trends laten zien in staafdiagrammen of dagrecords opvragen. Het gebruik is gratis. Het is bedoeld voor gebieden waar regelmatig vogels worden geteld. Dit kan dagelijks zijn maar ook één keer per jaar.

Het is in eerste instantie bedoeld voor inventarisaties waarin alle soorten worden geteld, maar het is ook mogelijk alleen een bepaalde groep te tellen, zoals roofvogels of ganzen, en je kunt je zelfs beperken tot één soort, bijvoorbeeld de huismus. Ook telresultaten uit het verleden kun je invoeren. Kijk op de website hoe je je op kunt geven.

Acties

In het kader van de lancering van de site hebben we twee acties voor de leden. In de eerste plaats wordt gevraagd om foto's op te sturen die als banner kunnen dienen voor de site. Ook wordt de leden gevraagd om het adres van hun eigen website op te sturen. Want wat is een geschiktere manier om elkaar beter te leren kennen, dan via de persoonlijke website? De website hoeft niets met vogels te maken te hebben. Hoewel het natuurlijk wel de bedoeling is dat op de site iets meer te zien is dan de mededeling "hello world". De enige eis die we aan de website stellen, is dat deze gemaakt is door of voor een (gezins-)lid van de VWG.

Conclusie

De onvermijdelijke conclusie is dat de website helemaal af is. Toch is deze conclusie verkeerd, want de website zal nooit helemaal klaar zijn. In de eerste plaats gaat de technische ontwikkeling zo snel, dat je al weer achter loopt op het moment dat de site 'live' gaat. Maar veel belangrijker is dat we volledig afhankelijk zijn van de inbreng van de leden voor de inhoud. Er zijn nu nog witte plekken van werkgroepen die geen informatie hebben geleverd. En ook de artikelen die al geschreven zijn, zullen telkens geactualiseerd moeten worden. Actuele resultaten van tellingen moeten continu worden aangevuld. Kortom, alleen door een gezamenlijke inspanning van de leden kunnen we zorgen dat onze website in de toekomst het logische portaal is voor iemand met een vraag over vogels in Het Gooi. Heb je suggesties voor verbeteringen of aanvullingen of wil je zelf een bijdrage leveren, stuur dan een bericht naar webmaster@vwggooi.nl of plaats je reactie op het forum.

Eempolderboek

Het boek 'De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)' is aangeboden aan de burgemeesters van Eemnes en Blaricum. De auteur is Jan Mooij, een van de leden van onze Vogelwerkgroep. Dank is verschuldigd aan Het Waterschap Vallei en Eem en het Prins Bernhard Cultuurfonds die deze uitgave mede mogelijk hebben gemaakt.

André Kerkhof

Het verslag geeft een beschrijving van het onderzochte gebied, van de telmethode, van de resultaten en de discussie en bovenal van het effect van de landinrichting in 1990. Een beschrijving van de individuele soorten completeert het geheel.

Een groot aantal van onze leden heeft deelgenomen aan de jarenlange tellingen, die voorafgingen aan de totstandkoming van dit rapport.

De burgemeesters van Eemnes en Blaricum, de heren R. van Benthem (midden) en W.J. Kozijn (rechts) luisteren aandachtig. Geheel links staat wethouder Wondergem.

Foto: Rob Kole

André Kerkhof houdt een inleiding.

Foto: Rob Kole

Op donderdag 20 december 2007 was het zover. Na jarenlange arbeid kon het verslag door het bestuur worden aangeboden aan de burgemeesters van Eemnes en Blaricum, de heren R. van Benthem en W.J. Kozijn.

Bestuurslid André Kerkhof plaatste in een voorafgaande toespraak het verslag in een historische context: de ontwikkeling vanaf 1200

van een moerasgebied tot de huidige Eempolders na de landinrichting.

Auteur Jan Mooij (links) kijkt tevreden toe.

foto: Rob Kole

Dank aan auteur Jan Mooij en zijn vele medetellers is op zijn plaats. Jan Mooij kreeg het advies om klaar te staan voor de volgende klus: de Subgroep Natuurbescherming heeft naar aanleiding van de uitgebrachte Milieu Effect Rapportage Veiligheid Zuidelijke Randmeren een uitgebreide zienswijze uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Utrecht. De verhoging van de oostelijke Eemdijk moet leiden tot een levend watersysteem met de bijbehorende dynamiek. En uitvoering van die plannen leidt tot wijziging van alles wat Jan Mooij zo uitgebreid heeft beschreven en gedocumenteerd. Inhoudelijk krijgt het zeker een vervolg, zo werd verzekerd door wethouder B. Wondergem, zelf bioloog en zeer geïnteresseerd in het werk van onze vogelwerkgroep.

Het bestuur van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken beveelt kennisneming van de inhoud van het verslag ten zeerste aan.

U kunt het verslag bestellen door overmaking van €5,- (als tegemoetkoming in de (verzend)kosten) op Postbankrekening 2529179 of bankrekening 43.41.08.790 t.n.v. Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. te Hilversum, onder vermelding van "Verslag Eempolders" en uw adres.

Hoe honderden tabellen een mooi naslagwerk werden...

Interview met Jan Mooij

De vogeltellingen in de Eempolders vinden plaats sinds 1973. Het verwerken van al die resultaten is iedere keer weer een monnikenwerk. Jan Mooij stroopte de mouwen op en ging met de tabellen van de afgelopen twaalf jaar aan de slag. Een helder naslagwerk met de serieuze titel *'De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)'* is het resultaat.

Lenny Langerveld

Toen Jan Mooij in 2004 van Eindhoven naar Het Gooi verhuisde was hij al een vogelaar in hart en nieren. Na zijn verhuizing was het een logische stap om lid te worden van de Vogelwerkgroep en uiteraard werd hij met open armen ontvangen: 'Ik was een redelijk ervaren vogelaar; die wilde men wel hebben.'

Hij viel met zijn neus in de boter, want toen hij aangaf lid te willen worden van de Subgroep Eempoldertellingen, vroeg men hem meteen of hij coördinator wilde worden. Die positie was vacant na de verhuizing van de toenmalige coördinator naar Vlieland. Mooij: 'Toen ben ik eerst met een paar mensen meegelopen; ik wilde toch wel weten waar het over ging. Ik heb de drie subgebieden een keer gedaan en ach... het was wel aardig. Ik wilde het wel doen'. Kort daarna kreeg hij te horen dat er een 'achterstand in de verslaglegging' was ontstaan. Dat bleek het understatement van de eeuw te zijn.

Honderden tabellen

Om de zes jaar worden de Eempolder-tellingen gebundeld in een rapport. Het eerste rapport verscheen over de periode tot en met 1978, daarna volgden 1984 en 1990. Na 1990 ging het tweewekelijkse tellen onverdroten door, maar voor het rapport moest er nu eenmaal iemand zijn die ging zitten en het ging doen, en daar ontbrak het al die jaren aan. Dat is alleszins begrijpelijk, want 'ik kan je zeggen dat 't een hoop werk is', weet Mooij achteraf te melden.

Honderden tabellen, duizenden cijfers, met de hand opgeschreven, getypt, op floppy's gezet... Hoe pak je dat aan en hoe creëer je overzicht en samenhang in die chaos van ordners, floppy's, tabellen?

Mooij: 'Dat was een lastige kwestie, ja. Ik ben eerst eens gaan nadenken, kijken wat er aan de hand was en waar het over ging. Proberen de zaak op orde te krijgen, want daar was men eigenlijk al heel lang niet meer aan toegekomen. Toen ben ik gaan piekeren over de aanpak. Maar het heeft best een tijd geduurd voordat ik er uit was.'

Taartpunt Oostermeent

Er waren een paar grote problemen die 'getackeld' moesten worden en die Mooij veel hoofdbrekens hebben bezorgd. Een ervan waren de tellingen in de Oostermeent, de taartpunt van de Eempolders boven de Noordpolder tegen de A27 aan, die tegenwoordig ook wel bekend staat als 'De Kampen'. Wat was het probleem?

Mooij: 'In de Oostermeent zijn we pas vanaf 1984 gaan tellen. In mijn eerste conceptversie van het rapport had ik bijvoorbeeld de drie tellingen - Noord, Zuid en Oostermeent - bij elkaar gezet. Maar als je de vogelstand vanaf 1973 écht goed wilt kunnen overzien, dan kán dat niet. Die resultaten vertekenen, omdat er halverwege opeens een gebied is bijgekomen'. Dus hup, daar ging de Oostermeent er weer uit, om als apart lijntje in de grafieken terug te keren. We slaan het boek er maar eens op na. Mooij wijst aan: 'Kijk hier zie je, de zwarte punt is de telling zonder de Oostermeent, de witte is met de Oostermeent.'

Maar om de Oostermeent er helemaal uit te halen, moest Mooij bij alle oude tellingen vanaf 1984 - waarin de Oostermeent al was meegenomen - die resultaten er weer uit halen. Dat was niet gemakkelijk. Waar moest hij om te beginnen die cijfers vandaan halen? Hij had alleen maar de totalen in handen, maar niet de cijfers van iedere telling afzonderlijk. Bep Dwars bood uitkomst. Die kwam met stapels formulieren op de proppen en die is Mooij toen maar eens in de computer gaan zetten.

Niets menselijks vreemd ...

Mooij zette alle tellingen in de computer en ontdekte dat zijn eindresultaten vaak verontrustend weinig overeenkomst vertoonden met de cijfers van zijn voorgangers. Dat had veelal met interpretatie te maken. En soms met schrijffouten.

Bij het overschrijven van de cijfers ging er wel eens iets mis, zo bemerkte Mooij, maar ook bij het invullen. Wat te doen als een getal precies tussen twee vogelnamen is ingevuld? Dan moet je gaan gokken.... Maar als de resultaten van een telling met de typemachine waren ingevuld, ging het pas écht goed fout. Want de regelafstand die de typemachine hanteerde, was niet altijd dezelfde als die van het formulier. Tja, dan gaan de cijfers van de vogels weggrennen en zit een ongeluk in een klein hoekje. Geestig, maar ook lastig... Het werd een uitstapje naar het verleden met grappige momenten.

Zo bemerkte Mooij dat er op een gegeven moment aan de tellingen werd deelgenomen door een vogelaar die blijkbaar dyslectisch was voor getallen: 273 spreeuwen kwamen in de totaal kolom terug als 237 spreeuwen, en dat maanden lang.... Zo veel hij kon herstelde Mooij de tekortkomingen van vroeger en probeerde hij te begrijpen waarom zijn eindtelling niet altijd klopte met de eindtelling van tien, twintig of dertig jaar geleden.

De verdwenen cijfers

Om dit boek te kunnen maken, heeft Mooij dus uiteindelijk alle oorspronkelijke tellingen vanaf 1984 weer overgezet en zoveel mogelijk overgedaan. Voorwaar een monnikenwerk, dat hem vele maanden werk heeft gekost. Voor de klus had hij de oorspronkelijke formulieren weer nodig, en zelfs Bep Dwars kon hem niet aan alles helpen.

Mooij: 'Ik heb een heleboel formulieren teruggevonden, maar niet allemaal. Er zat gelukkig al het een en ander in de computer, maar dat waren allen maar de totalen.' Stiekem hoopt

Mooij dat de ontbrekende gegevens ooit nog eens een keer zullen opduiken. Dat ze ergens bij iemand op zolder liggen, of in de schuur. Maar tot die tijd stotteren de grafieken in het boek een beetje, zo nu en dan. Van 1994 zijn wel de totalen bewaard, maar ontbreken de cijfers per gebied, net als van 1988, 1989, 1990. Dat is des te erger omdat de ruilverkaveling in 1990 zijn beslag kreeg. Juist de cijfers van deze jaren spreken boekdelen, omdat ze getuigen van een tijd waarin veel veranderde. In het kielzog van de ruilverkaveling deden de boerderijen hun intrede in het gebied, werd de grond droog gepompt en gooiden veel broedvogels het bijltje er langzamerhand bij neer.

Dalers

Mooij is een nuchter man, niet gevoelig voor drama. Terwijl er drama genoeg zit in de strakke lijnen van de grafieken. Mooij: 'Je ziet vogels de tellingen uitdonderen. Door de nul kunnen ze niet, dat scheelt.' Hij haalt er de schouders over op. 'Het is allang gebeurd, zelfs al voor mijn tijd. Tellingen zijn om te weten wat er gebeurt, niet om erg emotioneel van te worden. In principe is de Zeearend voor de teller hetzelfde als de Graspieper.' Daar moet hij zelf om lachen, want in de praktijk werkt het natuurlijk niet zo. En ook kan die nuchtere houding niet verhullen dat zelfs Mooij gevoelig is voor de verhalen achter de cijfers. We pakken wederom het boek erbij. De Wulp is zo'n drama. In één oogopslag onthullen de grafieken de harde waarheid. Nog in de telperiode '83 - '92 werden er in de winter per telling gemiddeld 200 Wulpen geteld. Maar vanaf 1990 verdwijnt de Wulp uit de tellingen. De lijnen stoppen abrupt. Kennelijk heeft de landinrichting het gebied ongeschikt gemaakt. De dalers zijn alom bekend. De Veldleeuwerik is een daler, de Gele Kwikstaart idem dito. Hun grafieken zien eruit als de jaaromzet van een beursgenoteerd bedrijf op z'n retour. Hier gaan ontslagen vallen, dat zie je zo.

De Tureluur lijkt zich in de loop van de grafiek te stabiliseren, de Grutto daalt, vooral in de broedtijd. De Watersnip zakt de tellingen uit, de Kempiaan eveneens. Het zijn, concluderend, vooral de weidevogels die de klos waren in de Eempolders van het afgelopen decennium. Niet iedere vogel krijgt een grafiek. Soms is er echt geen trend vast te leggen. Twee Waterrallen gezien in twaalf jaar tijd. Daar kun je verder niet veel mee. En voor sommige vogels zijn de tellingen niet geschikt. Neem de Kwartelkoning. Die moet je 's nachts tellen, op het gehoor. Dat is dus niet gebeurd; 's nachts liggen de tellers op één oor. De soort is in 1988 één keer waargenomen, daarna nooit meer.

En stijgers

Waren er ook vogels die voor het eerst de tellingen invlogen? Ja, die waren er ook. De Grote Zilverreiger bijvoorbeeld. Mooij zag hem in 1991 voor het eerst rondlopen, nu ziet hij er zo vijftien op een middag voorbij struinen. De Nijlgans is ook een nieuwkomer. Begin jaren '90 doet hij z'n intrede, krap tien jaar later worden er in één jaar tijd zo'n duizend geteld.

De Knobbelzwanen zitten in de lift, net als de Kolganzen en de Grauwe Ganzen. Gaan de ganzen een probleem worden? Mooij haalt zijn schouders op. 'Het zou kunnen. Als je de boeren hoort in ieder geval wel. Maar je weet het niet. Ooit is het gras op en keert de wal het schip, denk ik.'

En nu?

De klus is geklaard; Jan Mooij kan tevreden achterover leunen. Dat er zo'n prachtig boek van is gemaakt, is mede te danken aan het Waterschap, dat met een subsidie van € 2500,- het drukken en inbinden mogelijk maakte. Het is ondertussen 2008. Nog één jaar tellen en de volgende zes jaar zitten er ook al weer op. Ziet Mooij zichzelf het volgende deel in deze serie ook maken? Al het voorwerk is gedaan, tenslotte. Mooij: 'Dat zou betekenen dat het volgende rapport erg snel na dit boekwerk verschijnt en de vraag is of dat niet ten koste zou gaan van de belangstelling ervoor. Aan de andere kant is het belangrijk dat de resultaten tijdig worden gepubliceerd... We zullen zien, maar het zit er wel in.'

Subgroep Natuurbescherming

Rob Kloosterman

Actuele informatie over de activiteiten

De subgroep Natuurbescherming begeeft zich op het vlak van natuurontwikkeling, -behoud en -bescherming. Het zal u niet verbazen dat op deze terreinen nogal het een en ander te doen is in ons werkgebied. Hier volgt een kleine greep.

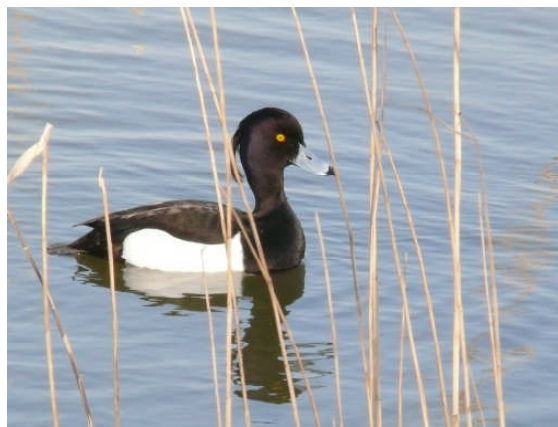
Het ontwikkelen van uiterwaarden langs de Eem, vogels beschermen met de gemeente Huizen, de aantasting van ons vertrouwde natuurgebieden zoals de Gooikust zuidoever en het Naardermeer. De ontwikkelingen gaan echter snel. Plannen ontwikkelen, reacties van de pers, belanghebbenden, overheid, voor- en tegenstanders, noem maar op.

Al deze ontwikkelingen worden met hoge frequentie geplaatst op de onlangs geheel vernieuwde website van de Vogelwerkgroep www.vwggooi.nl. Voor wie bij wil blijven bevelen wij dan ook regelmatige bezoeken aan de site aan. Ook kunt u zich aanmelden voor de maandelijkse nieuwsbrief van de subgroep bij natuurbescherming@vwggooi.nl.

Houtduif

Toon de Deugd

Kuifeend

Foto: Joost Beekman

Agenda Algemene Ledenvergadering VWG 27 maart 2008

Hierbij nodigt het Bestuur de leden uit voor de Algemene Ledenvergadering van Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, te houden op donderdag 27 maart 2008 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

De agenda luidt als volgt

1. Opening en mededelingen bestuur
2. Vaststellen verslag Algemene Ledenvergadering van 22 november 2007
het verslag staat in deze Korhaan
3. Algemeen Jaarverslag 2007
- zie De Korhaan februari 2008 of www.vwggooi.nl
4. Financieel verslag 2007
- zie De Korhaan februari 2008 of www.vwggooi.nl
5. Verslag Kascommissie
6. Décharge Bestuur
7. Benoeming kascommissie
- De huidige leden van de kascommissie zijn:
- Pieter Jan Hegenbart;
- Hugo Weenen (aftredend, niet herkiesbaar);
- Willem Jan Hoefnagel (aftredend, niet herkiesbaar).
- Tenminste één lid wordt verzocht om voor twee jaar zitting te nemen in de Kascommissie.
8. Bestuurssamenstelling en -verkiezing
- Aftredend is André Kerkhof, penningmeester (niet herkiesbaar)
- vacature coördinator SG Natuurbescherming
- vacature coördinator SG Cursussen
- vacature coördinator SG Avifauna
- vacature coördinator SG Communicatie

Kandidaten kunnen zich melden of worden voorgedragen.

Het bestuur verzoekt kandidaten voor de vacatures zich zo snel mogelijk op te geven bij de voorzitter of de secretaris. Kandidaten kunnen ook schriftelijk worden voorgedragen door een groep van tenminste vijf leden, vergezeld van een schriftelijke bereidverklaring van de kandidaat.

9. Rondvraag en sluiting

PAUZE

Na de pauze volgt "Schoffies" een film over de Amsterdamse reigers. Regisseur Marc van Fucht volgde jarenlang de Amsterdamse reigerkolonies met zeer verrassende resultaten. Je wordt al snel getuige van de opzienbarende overeenkomsten met de echte Amsterdammers.

Blauwe Reiger. Foto: Joost Beekman

Notulen van de Algemene Ledenvergadering van 22-11-2007

Aanwezig: 56 leden (volgens presentielijst)

Afwezig met bericht: Cock Blouw

Aanwezige bestuursleden:

Rien Rense: voorzitter en bestuurslid/coördinator Subgroep Communicatie
André Kerkhof: (penningmeester
Renée Beekman: (secretaris
Joke van Velsen: (bestuurslid/coördinator Subgroep Excursies)
Bep Dwars: (bestuurslid/coördinator Subgroep Algemene Zaken)
Jenny Brook : (aftredend bestuurslid/coördinator SG Vogelherkenningscursus)

Afwezig met bericht:

Rob Kloosterman (bestuurslid/coördinator Subgroep Natuurbescherming)

1. Opening

De voorzitter, Rien Rense, opent de vergadering en stelt de leden van het Algemeen Bestuur voor. Rob Kloosterman is verhinderd.

Mededelingen van huishoudelijke aard:

- De mensen van het Vogelhospitaal zijn ver tegenwoordigd met hun stand.
- Het pas uitgekomen rapport over De Vogels in de Westelijke Eempolder gemaakt door Jan Mooij, is verkrijgbaar voor € 5.
- Er zijn aanvullingen op de agenda; na punt 5 wordt een oorkonde uitgereikt aan een bijzonder lid van de vereniging en na de vergadering, maar voor de pauze, wordt een presentatie van de nieuwe website gegeven door Dirk Prop.

Het belangrijkste punt voor vanavond is de bespreking van beleid en begroting voor het komende jaar, met een toelichting van alle werkgroepen op wat er voor het komende jaar is gepland. Dit is van groot belang voor het bestuur, dat de uitvoering moet bewaken.

Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat het bestuur weer compleet wordt. Er is een aantal vacatures waarvoor vrijwilligers gevonden moeten worden.

Verder zal het bestuur zich het komend jaar richten op een beter gestroomlijnde werkwijze en homogeniteit binnen de vereniging. Het bestuur heeft gesproken over de werkwijze binnen de vereniging en de te volgen strategie, iets wat we graag willen terugkoppelen naar de werkgroepen. En verder is het bestuur van plan om meer te gaan doen aan de externe positionering van de vereniging, maar dat heeft op dit moment niet de hoogste prioriteit.

2. Notulen ledenvergadering d.d. 29 maart 2007

De notulen worden goedgekeurd en vastgesteld.

3. Presentatie Beleid en Begroting 2008

Het bestuur is verplicht om jaarlijks een begroting te maken. Dat is de laatste jaren de bespreking van beleid en begroting geworden in de maand november. Het beleid moet handen en voeten krijgen en niet gekopieerd worden van het vorige jaar. Het uitgangspunt voor beleid en begroting is duidelijk beschreven in onze statuten: de bestudering en bescherming van de in het wild levende vogels in ons werkgebied. Het is goed om eens per jaar na te denken over 'waar we nu eigenlijk mee bezig zijn'. Is het goed of moeten we iets veranderen; kan het beter, of moet het anders? Het beleid van alle sub- en werkgroepen is verwoord in het voorliggende stuk. Opvallend is, dat er ongelooflijk veel goed gaat in de vereniging. Dagelijks zijn mensen bezig met allerlei werkzaamheden; teveel om op te noemen. Opvallend is verder dat we een toename van het ledenaantal willen bevorderen, zodat we met name in het kader van natuurbescherming naar gemeenten toe kunnen laten zien hoeveel mensen er achter ons staan. De contributie is net als vorig jaar met een euro omhoog gegaan.

Er zijn geen spectaculaire wijzigingen in het beleid t.o.v. vorig jaar.

We komen volgens deze begroting € 827 tekort.

Dat zal worden onttrokken aan het eigen vermogen, dat echter nog steeds voldoende is.

Er worden drie punten aan de leden voorgelegd ter goedkeuring:

1. de contributie voor gewone leden vast te stellen op € 18 en voor huisgenootleden op € 6,-
2. het begrote resultaat te onttrekken aan het eigen vermogen
3. het bestuur te machtigen tot het doen van noodzakelijke maar niet begrote uitgaven, passend binnen het beleid van de VWG, tot een maximum van 15% per jaar van de begrote contributie.

N.a.v. punt drie verklaart de penningmeester dat er de afgelopen jaren enige verstarring is ontstaan doordat het bestuur geen enkel mandaat had om buiten de begroting om toch mogelijkheden te hebben tot noodzakelijke uitgaven.

Desgevraagd antwoordt de penningmeester dat dit percentage is afgekeken van andere verenigingen. Het is aan de orde gekomen omdat het bestuur dit jaar met een zaak werd geconfronteerd die ongeveer overeenkwam met een bedrag van € 1.500. Dit had te maken met de aanschaf van apparatuur voor de Vogelherkenningscursus, wat niet in de begroting was opgenomen, hetgeen tot onderlinge discussies heeft geleid.

Piet Spoorenberg vraagt waarop het bestuur de verwachte toename van leden baseert. André Kerkhof antwoordt dat er beleid zal worden gemaakt om nieuwe leden te werven en dat we verwachten medio 2008 een uitbreiding te kunnen realiseren.

Gevraagd naar de omvang van het eigen vermogen van de vereniging zegt de penningmeester dat het circa € 11.000 is. De vereniging heeft een eigen vermogen, maar de verschillende groepen werken ook met werkkapitalen.

Naar aanleiding van de vraag naar het eigen vermogen legt de penningmeester uit dat de vereniging een paar jaar geleden een schenking heeft ontvangen van een lid van de vereniging, die zich verder niet bekend wilde maken. Dat geld is opgenomen als gift en geboekt naar het eigen vermogen. Momenteel is er zicht op dat we voor dat geld een bestemming hebben gevonden. Het gaat over een bedrag van iets meer dan € 2.000. In de voorjaarsledenvergadering zullen de leden kunnen zien dat een stukje van het eigen vermogen omgezet is in een reservering ter besteding van dat geld.

Hetzelfde zal gebeuren met een bedrag voor de aanschaf van apparatuur voor de Vogelherkenningscursus, waarvoor het geld dit jaar niet begroot was en waarvoor geen mandaat was verleend door de Algemene Ledenvergadering. De betreffende subgroep heeft wel altijd zelf geld gespaard om die investering te kunnen doen, maar heeft er niet aan gedacht het te begroten en er zodoende een bestemming aan te geven. Dat geld zal in de voorjaarsvergadering worden benoemd als reserveringen leermiddelen.

5. Bestuurssamenstelling

Het bestuur is niet volledig. Vanuit de subgroep Avifauna is er geen coördinator die alle werkgroepen vertegenwoordigt. Er is afgesproken

dat uit het coördinatieteam bij toerbeurt iemand deelneemt aan de bestuursvergadering, zodat er toch een goede terugkoppeling ontstaat. Ook voor de subgroep Communicatie wordt nog een opvolger gezocht voor Rien Rense, die begin dit jaar voorzitter is geworden. Een derde vacature is ontstaan omdat Jenny Brook, die in de vorige ledenvergadering is gekozen tot coördinator van de Vogelherkenningscursus, heeft besloten zich terug te trekken uit haar bestuursfunctie. Het bleek heel moeilijk om de verbindende schakel te moeten zijn tussen de subgroep en het bestuur. Gelukkig wil Jenny zich nog wel blijven inzetten voor de jeugd cursus. Jenny wordt heel hartelijk bedankt voor haar enorme inzet en ontvangt van de voorzitter een grote bos bloemen en van de leden een hartelijk applaus.

Rien Rense bedankt Jenny Brook voor haar inzet.

Foto: Renée Beekman

5a Uitreiking oorkonde

Yolande Bosman, die 25 jaar actief is geweest binnen de vereniging wordt onderscheiden met een oorkonde. Zij is meer dan 20 jaar excursieleider geweest, ze heeft op diverse locaties meegedaan aan trektellingen, aan Eempoldertellingen en tuinvogelonderzoek en meegewerkt aan meerdere broedvogelinventarisaties. Een prachtige staat van dienst, aldus de voorzitter. Yolande treedt niet graag op de voorgrond, een reden te meer voor het bestuur om tot uiting te brengen hoeveel waardering er is bij de vereniging voor hetgeen zij allemaal gedaan heeft.

Yolande ontvangt van de voorzitter de oorkonde, een bos bloemen en een cadeau en zij wordt door de aanwezigen ook met een hartelijk applaus beloond.

Yolande bedankt het bestuur en zegt dat zij aangenaam verrast was toen zij hoorde in aanmerking te komen voor een oorkonde, maar

ook een beetje verlegen. De 25 jaar zijn omgevlogen; zij heeft het werk altijd met veel plezier gedaan en zij vond het een verrijking van haar leven.

Yolande Bosman in het zonnetje gezet door onze voorzitter Rien Rense Foto: Renée Beekman

6 Terugblik Lustrum

Aan de hand van talrijke foto's wordt een terugblik gegeven op de afgelopen lustrumactiviteiten. Het begon in het voorjaar met een prachtige excursie in de Eempolders en een

uitgebreide lunch in de Theetuin. De manifestatie op de pier in Huizen viel, wat opkomst betreft, in vergelijking daarmee wat tegen, maar was toch een heel goede dag. Het lustrumfeest in september en de fotowedstrijd waren een groot succes. Het lustrumjaar is afgesloten met een openbare excursie naar de Hilversumse Meent. Alle mensen die zich hebben ingezet voor de excursies en het feest worden bijzonder bedankt. De leden van de lustrumcommissie ontvangen een attentie van de voorzitter. De voorzitter bedankt eveneens de redactie van De Korhaan en alle anderen die met grote inzet hebben meegewerkt aan het lustrumnummer.

7. Rondvraag en sluiting

Jelle Harder vraagt of er nog speciale aandacht wordt geschonken aan het rapport over de inventarisaties van de Eempolder. De voorzitter antwoordt dat er een officiële aanbieding van het boekje aan de burgemeesters van Eemnes en Blaricum wordt gepland.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

Renée Beekman

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 2007

1. Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken was in 2007 als volgt samengesteld:
Voorzitter: Erik Hans van Stigt Thans tot 29 maart; opgevolgd door Rien Rense

Secretaris: Renée Beekman

Penningmeester: André Kerkhof

SG Algemene Zaken: Bep Dwars

SG Avifauna: vacant

SG Natuurbescherming: Rob Kloosterman tot december; daarna vacant

SG Cursussen: kandidaat bestuurslid Jenny Brook tot juni; daarna vacant

SG Excursies: Joke van Velsen

SG Communicatie: Rien Rense

Bep Dwars en Joke van Velsen zijn beiden in maart herkozen als bestuurslid. De kandidaat-bestuursleden Jenny Brook en Rob Kloosterman zijn toen benoemd. De voorzitter Erik Hans van Stigt Thans heeft zijn functie op 29 maart neergelegd. Zijn taken zijn overgenomen door Rien Rense. Rien Rense blijft de functie van coördinator communicatie ad interim vervullen tot een opvolger is gevonden.

Jenny Brook heeft in juni voortijdig haar functie neergelegd. Er is tot het eind van het jaar geen opvolger gevonden. Zo mogelijk worden de bestuursvergaderingen bijgewoond door een vertegenwoordiger van de Subgroep Vogelherkenning.

Ook met het coördinatieteam Avifauna is afgesproken dat steeds een van hen de subgroep zal vertegenwoordigen in het bestuur zolang er geen coördinator is.

Eind december heeft Rob Kloosterman zich zonder overleg uit het bestuur teruggetrokken: *“De VWG bood hem onvoldoende platform voor zijn natuurbeschermingsactiviteiten en dit leidde tot irritaties”*.

Het bestuur heeft het afgelopen jaar zeven keer vergaderd; het Dagelijks Bestuur (voorzitter, secretaris en penningmeester) zes keer. In oktober is er een brainstormsessie geweest van het bestuur en een vertegenwoordiger van Avifauna over de strategie en werkwijze. Bijna het gehele bestuur heeft deelgenomen aan de twee jaarlijkse bijeenkomsten van Avifauna.

Door de hoge werkdruk, ontstaan door wisselende bestuursleden en vacatures, is het bestuur niet toegekomen aan de voorgenomen gesprekken met alle werkgroepen. Tijdens de brainstormsessie is besloten dit onderwerp voor 2008 hoge prioriteit te verlenen.

Er zijn wel intensieve gesprekken gevoerd met de leiders van de Vogelherkenningscursus over veranderingen en vernieuwingen. Het resultaat was een beleidsplan automatisering, dat uitvoerig is besproken. Met de uitvoering wordt in 2008 doorgegaan.

Er waren algemene ledenvergaderingen op 29 maart en 22 november 2007. Deze hadden een goede opkomst met ongeveer 50 leden.

De kascommissie, bestaande uit Wouter Rohde, Willem-Jan Hoeffnagel en Hugo Weenen, heeft na controle de boekhouding van 2006 in orde bevonden. Wouter Rohde heeft twee jaar zitting gehad in de kascommissie en verlaat deze volgens de reglementen. Pieter Jan Hegenbart heeft zich beschikbaar gesteld en is in de voorjaarsvergadering benoemd.

2007 was een lustrumjaar voor de vereniging. Op elke vergadering werden de activiteiten van de lustrumcommissie besproken. Twee vieringen sprongen er uit: de excursie in de Eempolders met een feestelijke brunch in de Theetuin, welke zich mocht verheugen in een grote opkomst evenals de feestavond in september, waarbij de uitslag van de fotowedstrijd een van de hoogtepunten was.

Nieuwe leden worden nog steeds telefonisch welkom geheten door Joke van Velsen. Daarbij wordt ook gevraagd waar hun belangstelling naar uitgaat, zodat diegenen die zich voor bepaalde activiteiten willen inzetten vroegtijdig in beeld komen en ingeschakeld kunnen worden. Ook is er dit jaar weer een contactavond geweest voor nieuwe leden. De organisatie en de resultaten hiervan zullen nog worden geëvalueerd door het Bestuur en door het CT.

Yolande Bosman is op de najaarsvergadering in het zonnetje gezet omdat zij haar 25-jarig jubileum vierde bij de vereniging. Zij is meer dan 20 jaar excursieleider geweest en heeft op diverse locaties meegedaan aan trektellingen, Eempoldertellingen en tuinvogelonderzoek en bovendien meegewerkt aan meerdere broedvogelinventarisaties. Zij ontving van de voorzitter een cadeau en een oorkonde.

Tijdens de lustrumavond op 29 september is Rob Kole benoemd tot erelid. Rob is 20 jaar lid geweest van het bestuur, de helft van de bestaansperiode van de VWG. Hij was o.a. excursieleider en opmaker van de folder, de welkomstbrochure en de cursusbroschure en hij heeft meegewerkt aan belangrijke VWG-publikaties: Tussen Vecht en Eem, Vogels in de Eempolder en het boekje Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek. Voor de benoeming tot erelid is echter doorslaggevend dat hij 13 jaar voorzitter is geweest. Ook Rob ontving een oorkonde en verschillende cadeaus.

2. Subgroep Avifauna

Begin 2007 gaf Jelle Harder aan te stoppen met zijn werkzaamheden als lid van het Coördinatieteam (CT) van de Subgroep Avifauna. Piet Spoorenberg heeft zich vervolgens aangesloten bij het CT. Ook dit jaar is er binnen de vogelwerkgroep niemand gevonden die namens de Subgroep Avifauna in het Algemeen Bestuur zitting wil nemen. De huidige CT-leden hebben de bestuursvergaderingen bij toerbeurt bijgewoond.

Gedurende 2007 is er een nauwe samenwerking ontstaan tussen de Subgroepen Avifauna en Natuurbescherming. Rob Kloosterman van laatstgenoemde subgroep heeft aan verscheidene CT-vergaderingen deelgenomen. De agenda van de vergadering van de subgroep wordt nu meer gestuurd vanuit de vogelbeschermingsproblematiek. Vooral ten aanzien van contacten met en inventarisaties in de gemeente Huizen wordt deze samenwerking al zichtbaar. Effectievere natuurbescherming, ook een van de speerpunten van de Subgroep Avifauna, lijkt hierdoor mogelijk.

De werkgroepen van de Subgroep Avifauna waren in 2007 zeer actief. De Waterleidingplas is voor het vierde achtereenvolgende jaar geïnventariseerd. Tevens gingen de Eempoldertellingen weer gewoon door. Via het eind 2007 uitgekomen verslag (opgesteld door Jan Mooij) is over deze tellingen gerapporteerd. De Huismus was “Vogel van het Jaar” en velen hebben meegedaan aan onderzoek. Het jaar 2007 was in

het werkgebied een succesvol broedjaar voor onder andere Kerkuil, IJsvogel en Grutto. Steenuil, Oeverzwaluw en Tureluur hebben het moeilijker. Het is de bedoeling dat gegevens van de activiteiten van alle werkgroepen op de nieuwe website van de vogelwerkgroep worden gepubliceerd.

In november is er een nieuwe ledenavond georganiseerd om meer mensen te betrekken bij de activiteiten van de werkgroepen. De opkomst was gering, gezien het aantal aangeschreven leden, maar de nieuwe leden waren wel enthousiast om actief te worden binnen de vereniging. Twee belangstellenden hebben zich tot nu toe voor inventarisatiewerk gemeld. De 'opbrengst' voor de andere werkgroepen is nog niet bekend.

3. Subgroep Communicatie

De redactie van het verenigingsblad De Korhaan bestaat uit Hillie Hepp met ondersteuning van Dick Jonkers, Lenny Langerveld, Josée van Beek, Joost van Ramshorst, Paul Keuning en Rien Rense. Dit team komt voor elk nummer bijeen. Verschillende leden verzorgen de vaste rubrieken. Inhoudelijk zijn er geen veranderingen. Het opmaken gebeurt met het standaardprogramma Word. De jaargang telde 204 pagina's en er was voldoende kopij.

Het laatste nummer van de jaargang was het dubbeldikke lustrumnummer van 72 pagina's. De eindredactie hiervan is verzorgd door Dick Jonkers, terwijl Alie Voorhaar dit nummer heeft opgemaakt. Voor het lustrumnummer is een nieuwe voorplaat gebruikt. Deze voorplaat is gebaseerd op een schilderij van Bertus van den Brink, dat de vereniging is geschonken door een anonieme gever. Deze voorplaat zal voor twee jaargangen worden gebruikt.

De maandelijkse lezingenavonden zijn weer georganiseerd en geleid door Wim le Clercq. De avonden worden door circa 50 belangstellenden bezocht. Het programma is zowel gericht op de vogels in Nederland als in het buitenland.

Tijdens de maandelijkse ledencontactavonden is meer gelegenheid voor discussie en informatie-uitwisseling dan tijdens de lezingen. De avonden worden georganiseerd door het bestuur. Aan het eind van het jaar viel de belangstelling voor deze avonden tegen.

De vorig jaar met steun van het Prins Bernhard Cultuurfonds aangeschafte beamer is veel gebruikt bij lezingen, cursussen, werkgroepbijeenkomsten en andere activiteiten.

De informatie- en boekenkraam tijdens de lezingenavonden wordt verzorgd door Bertus van den Brink. Hij is ook aanwezig met een promotiekraam bij verschillende externe evenementen. Verschillende andere leden ondersteunen deze promotie-activiteiten. Dit jaar zijn ook weer tekeningen en schilderijen van leden van de VWG geëxposeerd in de theetuin in Eemnes.

Het Goois Vogelnet heeft nu 350 deelnemers, die bijna dagelijks per e-mail interessante waarnemingen doorgeven. Enkele keren zijn excursies en andere activiteiten aangekondigd.

Dirk Prop en Helmoet Vos hebben dit jaar een volledig nieuwe website ontwikkeld. De vormgeving van de site is nieuw en de inhoud is sterk uitgebreid. Behalve informatie over de vereniging biedt de site veel informatie over actuele ontwikkelingen van de vogelstand in het Gooi. De werkgroepen presenteren zich op de website via een artikel waarin de coördinator toelicht wat de werkgroep doet en wat de plannen voor de toekomst zijn. Via de website heeft de Subgroep Natuurbescherming een beter kanaal gekregen om bekendheid te geven aan de acties en campagnes. Actuele resultaten van vogeltellingen in Het Gooi worden snel op de site beschikbaar gesteld. Er is een programma ontwikkeld waarmee telresultaten eenvoudig kunnen worden ingevoerd en waarvan de resultaten onmiddellijk zichtbaar zijn voor de bezoeker via aantrekkelijke grafieken. Leden kunnen zelf artikelen op de site plaatsen. De site is namelijk een zogenaamd Content Management Systeem. Er is een forum beschikbaar waarop de bezoeker berichten kan plaatsen en deel kan nemen aan discussies. Het komende jaar zal het gebruik van de nieuwe website verder moeten worden ontwikkeld.

De externe communicatie is doorgaans verzorgd door de uitvoerders van de activiteiten. Hiervoor is een handreiking beschikbaar. Er is nog geen actieve presentatie naar buiten.

4. Subgroep Cursussen

De Subgroep Cursussen organiseert jaarlijks twee korte cursussen voor volwassenen en een doorlopende cursus voor de jeugd.

Voor volwassenen is er een voor- en een najaarscursus van zes lesavonden en vier of vijf excursies.

De cursus is aangepast aan het seizoen, dus eieren en nesten, zang en balts, zomergasten, weidevogels, en dergelijke in de voorjaarscursus,

en vogeltrek en wintergasten in de najaarscursus. Ook bij de andere onderwerpen zoals uilen, roofvogels en zangvogels houden we het seizoen in de gaten. Daarbij zoeken we voor elke cursus onderwerpen zoals: veren, ringstation, vogel speciaal, hoe zingt een vogel, die we wat uitgebreider behandelen.

Bij de excursies houden we ook rekening met de seizoenen: het ene gebied is mooier in het voorjaar, het andere in het najaar. We laten de cursisten zo kennismaken met de vogelgebieden in onze omgeving.

Er kunnen 65 personen meedoen aan de cursus. Soms moeten we helaas de wachtlijst gebruiken. Maar als men daar op komt te staan, heeft men wel voorrang bij de eerstvolgende cursus. De deelnemers aan beide groepen waren geïnteresseerd en namen enthousiast deel aan de excursies. Bij de voorjaarscursus waren van de 72 deelnemers 40 al lid bij aanvang van de cursus, 6 zijn er na afloop lid geworden. Bij de najaarscursus waren van de 48 deelnemers er 27 al lid, 7 deelnemers zijn nadien lid geworden. Helaas zijn er 9 mensen, zonder afzegging, niet gekomen; anderen hadden anders gebruik kunnen maken van de lege plaatsen.

De Jeugdcurcus 2007/2008 begon zoals ieder jaar met een introductie ochtend waarbij een van de ouders aanwezig mocht zijn.

Groep 1 (8 tot 10 jaar) bestond dit jaar uit 19 kinderen en groep 2 (11 tot 14+) uit 17 kinderen. Ook dit jaar is het ons weer gelukt om de kinderen een gevarieerd programma voor te schotelen. We hadden weer het genoeg dat er een aantal gastsprekers bereid waren om hun vrije ochtend op te offeren om de jeugdgroepen over hun werkgebied en speciale vogel(s) te komen vertellen. Zo kwam Jelle Harder een presentatie houden over de IJsvogel en kwam Gert Bieshaar over weidevogelbescherming in de Eempolder vertellen.

Het jaar begon goed voor groep 2 met de deelname aan de nationale trekteldag. Zij haalden daarmee zelfs de regionale krant.

Jelle nam groep 1 mee naar het landgoed Schaep en Burgh om een ijsvogelwand af te steken. Er werden nestkasten gemaakt, nestkasten schoongemaakt (wat natuurlijk geen overbodige luxe is) en we gingen op excursie naar de Hilversumse Bovenmeent met beide groepen en naar de Oostvaardersplassen. Er werd met allebei de groepen een uilenexcursie gedaan bij ons 'thuishonk' Boekesteijn. Beide excursies waren een succes, want de uilen lieten zich van hun beste kant horen en zelfs zien.

Natuurlijk werd er weer elke zaterdagmorgen door onze leiders aan de groepen 1 en 2, die om de week aan de beurt zijn, uitleg over vogels, gedrag,

verenkleed en leefgebieden gegeven. Elke zaterdagochtend van begin september tot eind mei krijgen de kinderen van 10 tot 12 een les aangeboden die uit een uur theorie bestaat en een uur praktijk.

Als klap op de vuurpijl hebben we met beide groepen dit jubileumjaar - de jeugdcurcus bestaat al 10 jaar - met een dagexcursie naar de natuurschool in Den Oever afgesloten. Naast onze vaste leiding gingen er een paar oud-leerlingen van de cursus mee als leider. De dag was een daverend succes, wat een heerlijke afsluiting was voor dit jaar.

Het nieuwe seizoen is op 22 september alweer begonnen met 18 kinderen in groep 1 en 13 kinderen in groep 2. Dit jaar hebben we de begintijd veranderd i.v.m. de openingstijden van het bezoekerscentrum Boekesteijn. De ochtend begint nu om half elf en eindigt om half een. We hebben met beide groepen als buitenexcursie een start gemaakt met het opschonen van het eerste eiland op de Huizerpier, wat hopelijk een start is voor de gemeente Huizen om er nu ook zelf weer de schouders onder te zetten. Het seizoen loopt nog tot 28 april 2008.

5. Subgroep Natuurbescherming

In 2007 is door Rob Kloosterman een groep enthousiastelingen samengesteld, met als doel de Natuurbescherming weer op de kaart van de Vogelwerkgroep te zetten.

Natuurbescherming met het accent op avifauna is een hoofddoelstelling van de vereniging. Wereldwijd, maar ook in ons land en werkgebied verliest de vrije natuur (hier: leefgebieden en de daarin vrij voorkomende flora en fauna) per saldo in toenemende mate terrein. Economische activiteiten zoals bouw, landbouw, recreatie en de aanleg van infrastructuur krijgen meestal een hogere prioriteit en eisen hun tol. Ten gevolge hiervan verdwijnen o.a. broed-, rust- en foerageergebieden van vogels. Anderzijds is in toenemende mate sprake van een spanningsveld tussen mens en dier in de resterende leefgebieden; kijken wij bijvoorbeeld naar de weidevogels, ganzen, waterrecreatie en jacht. De subgroep wil actief zijn op al deze gebieden, waarbij accenten en grenzen in het oog dienen te worden gehouden. Overheden, bedrijfsleven en publiek spelen vaak een dubbelzinnige rol. Enerzijds worden plannen ontwikkeld die ten koste gaan van de natuur, anderzijds worden initiatieven genomen ter ondersteuning van de natuur. Dientengevolge is de werkgroep genoodzaakt tegelijkertijd als oppositie en medestander te fungeren, terwijl ook eigen initiatief met betrekking tot natuurontwikkeling en voorlichting een rol moet spelen.

De ontwikkeling van een goede balans van deze vier invalshoeken is noodzakelijk.

De subgroep wil zich vooral bezighouden met natuurbehoud, natuurontwikkeling, ruimtelijke ordening, waterbeheer, voorlichting en interne en externe communicatie. Dit alles in samenwerking met de subgroep Avifauna en andere regionale en landelijke natuur- en milieuorganisaties.

Medio september 2007 is de eerste vergadering gehouden door de subgroep. Daarna zijn verschillende activiteiten gestart.

Er wordt periodiek per e-mail een nieuwsbrief uitgebracht.

Fred Alleijn heeft zich over een VWG initiatief-voorstel "problematiek vliegveld Hilversum" gebogen. Verder heeft hij kansen voor natuurontwikkeling bij de voorgenomen dijkversterking Eem-oostzijde. (uitkomst MER Veiligheid Zuidelijke Randmeren) bekeken.

Gerealiseerd in 2007: succesvolle indiening van plannen voor de Eem-oostzijde.

Ingrid van Oorschoot heeft het project Huizen gecoördineerd. Hierbij gaat het om inventarisaties en het schoonmaken van de vogeleilandjes bij de pier in samenwerking met de gemeente.

Gerealiseerd in 2007: Er is veel werk verzet.

Eilandjes zijn schoongemaakt.

Ans van der Knaap heeft voor juridische ondersteuning (advies) gezorgd. Zij gaat ook de ontwikkeling van de cursus "vogelbescherming en gemeenten/aanemers" ondersteunen.

Gerealiseerd: oriëntatie diverse wetgeving
Gerben Boon nam het onderwerp "water" voor zijn rekening. Implicaties Kader Richtlijn Water, de nieuwe wet op de waterschappen, plannen van de waterschappen in ons werkgebied.

Gerealiseerd: oriëntatie op wetgeving; contact gelegd met Milieufederatie; slibstort in Gooimeer (bij Huizen) voorlopig beoordeeld als onschadelijk.

Frances Carrière verzorgde het schrijven van stukken e.d. Ook gaat zij de cursus ontwikkeling ondersteunen.

Rob Kloosterman coördineerde, nam zitting in het algemeen bestuur en behandelde de overige lopende onderwerpen (zie nieuwsbrief)

Helaas heeft Rob eind december zijn activiteiten voor de VWG stopgezet. Hij verwacht meer van de VWG. De leden van de subgroep willen de werkzaamheden echter voortzetten. Getracht wordt gedurende 2008 de groep uit te breiden tot tien personen die elk trekker zijn van een gekozen project of thema. De trekkers hebben gespecialiseerde kennis met betrekking tot natuurbescherming. Daarnaast wordt getracht een aantal "duwers" aan te trekken ter assistentie. Een coördinator zekert interfaces, overzicht en

afstemming met het verenigingsbestuur waarin hij ook zitting heeft.

6. Subgroep excursies

In het lustrumjaar 2007 zijn naast het gebruikelijke programma lustrumactiviteiten uitgevoerd door de excursieleiders. Hierover later meer.

Er is weer een interessant programma van excursies volbracht met maar liefst 22 uitstapjes (zie tabel). De ochtend wandel- of fietsexcursies richtten zich zoals gebruikelijk hoofdzakelijk op het bezoeken van het voor ons werkgebied kenmerkend groot pallet aan biotopen. De dagexcursies richtten zich juist wat meer op gebieden buiten ons werkgebied. Samen met de deskundigheid van de excursieleiders zorgt dit ervoor, dat de leden veel soorten vogels in hun variatie aan biotopen kunnen waarnemen en bewonderen.

	'07	'06	'05	'04	'03
ochtendexcursies*	10	8	9	8	11
dagexcursies	7	9	6	5	6
avondexcursies	1	1	1	1	2
openbare excursies	2	1	3	1	1
weekend excursies	2	2	2	2	2
Totaal	22	21	21	17	22

*Wandelen, varen, fietsen

Aloude succesnummers stonden weer op het programma, zoals: de Eempolders, Hilversumse Bovenmeent en Naardermeer, Ankeveense plassen, rondje Zeeland en Rondje Noord Holland. Terug in 2007 was de Korhoender excursie naar de Holterberg en een dagje Texel. Gemiddeld worden de excursies goed tot zeer goed bezocht. De excursieleiders hebben hier in vergadering over gesproken en zullen zich voorbereiden op mogelijkheden om de groep te splitsen als de opkomst veel groter is dan voorzien. Door de excursieleiders is daarnaast uitgebreid gesproken over de afweging tussen prijs en comfort tijdens de weekeindexcursies. Daaruit is geconcludeerd, dat we in eerste instantie kiezen voor het streven naar een prijs die deelname door leden met een smallere beurs mogelijk maakt. Daarbij zal wel steeds gezocht worden naar een zo goed mogelijke accommodatie voor een schappelijke prijs. Nieuw was het voorjaarsweekeinde in Drenthe met een feestelijk Lustrum tintje. Het aantal deelnemers was heel hoog (meer dan 65). Ondanks het uiterst natte weer, was het heel geslaagd, mede dankzij de goede voorbereiding door de excursieleiders. Een verrassend mooi, gevarieerd en vogelrijk gebied (124 soorten zijn er waargenomen) en een comfortabele verblijfsaccommodatie.

Het najaarsweekeinde voerde ons naar het bekende Lauwersmeergebied. Een leuk en succesvol weekeinde met een voor het najaar lange lijst van waargenomen soorten (131) en een interessante lezing en excursie onder leiding van Hans Gartner (boswachter van SBB).

Ter gelegenheid van het Lustrumjaar was op 22 april een ochtend excursie in de Eempolders met een aansluitende lunch in de theetuin van Eemnes. Deze excursie viel in vele opzichten in de smaak bij de 150 deelnemers (25% van de leden). Prachtig weer, veel vogels, leuke wandel- fiets- en auto-excursies en een heerlijke brunch na afloop. Een prachtig feest.

Om het publiek in ons werkgebied over het bestaan van onze vogelwerkgroep te informeren waren er ook twee openbare excursies. De excursie op 3 juni was op de Huizerpier. De vogelwerkgroep presenteerde zich daar met kraampjes en toelichting op het vogelleven door de excursieleiders. Er was de nodige belangstelling van diverse bezoekers. Mogelijk tegen beter weten in, was deze opkomst toch wat lager dan verwacht/gehoopt. Aan aandacht in de pers heeft het niet gelegen, want dat was uit de kunst.

De persberichten over de openbare excursie op 14 oktober naar de Bovenmeent werden door de pers echter helemaal niet opgepikt. Er waren dan ook weinig niet-leden op deze wandeling. Wel hadden een aantal leden de gelegenheid aangegrepen om eens wat familie en kennissen mee te nemen. De sfeer was goed en de wandelingen waren boeiend.

Het programma voor 2008 zal ten tijde van de algemene ledenvergadering al weer geheel in de steigers staan. Zoals het er nu naar uitziet komt er weer een ouderwets vol en interessant programma; waaronder in april een weekeinde in Lauwersmeer en in september op Vlieland.

Tot slot gaat de hartelijke dank en ons applaus uit naar alle excursieleiders voor hun geweldige inzet.

7. Commissie Buitenland

In 2007 is wegens het lustrumjaar van de VWG op verzoek van het bestuur slechts één vogelreis naar het buitenland georganiseerd. En dat is een herhaling geworden van een dierbare bekende: Müritz. Met de auto zijn 30 deelnemers op 25 april voor een lang weekend vertrokken naar deze fraaie bestemming. Ter plaatse waren goed geoutilleerde vakantiewoningen. Nagenoeg alle deelnemers maakten er een gezellige boel van door gezamenlijk te ontbijten en te dineren. De gehuurde fietsen waren van een uitstekende kwaliteit en dat was maar goed ook; het terrein

kende niet alleen goede fietspaden, maar ook zandpaden. Het resultaat mocht er zijn, met vele en ook bijzondere waarnemingen. De klapper was wel zes Zeearenden in één beeld. Ook de terugtocht op 29 april is voor iedereen goed verlopen. Jammer genoeg is door ziekenhuisopname van Wim le Clercq het verslag in de voorbereidende fase blijven steken. De buitenlandse vogelreizen mogen zich verheugen in een bijzondere populariteit, maar de Commissie Buitenland had toch behoefte om meer van de wensen van de eerdere maar ook toekomstige deelnemers te weten te komen. Dat heeft geleid tot het houden van een enquête. Verslag van deze enquête is gedaan in De Korhaan van september 2007. De belangrijkste zaken die naar voren kwamen waren dat de meesten een goede verblijffaciliteit op prijs stelden en dat het gemeenschappelijke de voorkeur had boven het fanatiek vogelen. Er was niemand die de buitenlandse reizen te duur vond.

8. Subgroep Algemene Zaken

In 2007 is het tiende jaar ingegaan dat het ledenbestand verzorgd is door Francien Wilms. Zij stuurt nieuw aangemelde leden een Korhaan en de welkomstmap met daarin een formulier, waarop men kan aankruisen naar welk onderdeel van onze activiteiten de belangstelling uitgaat. Dit formulier ontvangen wij graag retour, waarna een eerste contact met de subgroepen gelegd kan worden. Naast het uitdraaien van de adresetiketten voor de verzending van De Korhaan houdt Francien de ledenlijst bij, alsmede de mutaties daarop die in De Korhaan vermeld worden, plus de aanmaak van de contributie-acceptgiro's. Fijn dat de leden snel na ontvangst van de eerste giro betalen, dus voor de reglementair gestelde datum, de eerste jaarvergadering van het jaar. De kosten en moeite om veel herinneringen te versturen werden ons daardoor bespaard. Doet u dat ook in 2008?

Het ledenaantal is in 2007 iets toegenomen tot bijna 700.

Aantal leden eind december	689
- gewone leden	574
- huisgenootleden	104
- ereleden	8
- jeugdleden	3

Ledenmutaties in 2007:	+ 20
Nieuwe leden	66
Afschrijvingen	46
- opgezegd	40
- adres onbekend	2
- uitgeschreven	4

De verzending van De Korhaan waaronder het dubbeldikke Lustrumnummer, is met eenmalige hulp van Toos en Pieter Ruijters, door Bep Dwars verzorgd. Naast het regelmatig legen van de postbus, is de post verdeeld, waarbij de natuur- en vogeltijdschriften na te zijn zijn ingeboekt naar Huizen gaan, waar Paul Keuning de literatuurlijst voor De Korhaan samenstelt. Via de leesmap kunt u deze artikelen inzien. De werkzaamheden aan het archief kunnen nu, evenals de uitleen van boeken, tijdschriften en onderzoeken vanuit de Broedplaats in Westerheem in Hilversum plaatsvinden tijdens de contact- of vergaderavonden. De inhoud van de hangmappen of waarnemingkaartjes kan in overleg met Bep Dwars geleend of ingezien worden uit de kasten die nu in de mooi opgeknapte locatie van GNR in Huizen staan. Ook alle basisgegevens van de Eempolders zijn na de uitgave van het verslag van de tellingen daar weer geplaatst. In Westerheem zijn zes bijeenkomsten gehouden in de grote recreatiezaal en ruim 30 vergaderingen in de verenigingsruimte De Broedplaats.

9. Financieel verslag

Het jaar is in financieel opzicht succesvol geweest. Het totale tekort was begroot op € 815,- (door een typfout is € 615,- gepubliceerd); het uiteindelijke resultaat is uitgekomen op € 526,78 positief, zodat er een positief begrotingsverschil is van € 1.341,78.

Door de belangrijk hogere opkomst dan ingeschat bij de lustrumexcursie met brunch (147 leden, bijna een kwart van het totale ledenbestand!), zijn ook de kosten hoger geworden dan begroot. Het uiteindelijke resultaat is, zoals afgesproken, afgeboekt op de Reservering Clubhuis. De vernieuwing van de website heeft extra, overwegend eenmalige, kosten met zich meegebracht. Verwacht mag worden dat de vernieuwde site een steeds grotere rol gaat spelen bij de informatievoorziening naar de leden en dat

in de toekomst kosten kunnen worden bespaard. Waar het betrekken van de jeugd bij onze activiteiten een actiepunt is, is digitalisering geen luxe maar noodzaak.

Zoals al is aangekondigd in de algemene najaarsledenvergadering, wordt het eigen vermogen per 1 januari 2008 gesplitst, omdat in 2004 geen bestemming is gegeven aan een verkregen legaat. Verwacht wordt dat die bestemming in de loop van 2008 kan worden gerealiseerd. Ook wordt het werkkapitaal van de Cursus Volwassenen gesplitst in een gedeelte Werkkapitaal en een gedeelte Reservering aanschaf leermiddelen. Op die wijze kan beter worden gereageerd bij opkomende behoefte aan noodzakelijke investeringen. De opbouw van het werkkapitaal was ook bedoeld als spaarpotje voor leermiddelen.

In het afgelopen jaar is door het algemeen bestuur de door de penningmeester opgestelde nota "Functie en betekenis WERKKAPITAAL" (zie www.vwggooi.nl) vastgesteld. Hierdoor is meer duidelijkheid ontstaan over de wijze waarop de financiën voor een wat langere termijn dienen te zijn geregeld. Er zijn nu eenmaal onderdelen die 'alleen maar geld kosten', terwijl andere onderdelen omzet kunnen genereren. Uiteindelijk is de doelstelling van onze vereniging voor ieder onderdeel hetzelfde: het bestuderen en beschermen van de in het wild levende vogels in het werkgebied.

De financiën van onze vogelwerkgroep zien er gezond uit. De basis is een fors ledenbestand bij een aantrekkelijk lage contributie. Toch zal ook de toekomst eisen om voorzichtig te zijn. Dat is mede de reden om een professioneel bureau in te schakelen bij de acquisitie van advertenties voor De Korhaan en om de ledenwerving te intensiveren. Maar de financiële basis blijft dat voor onze leden het werk voor de VWG ook een hobby is. En een hobby mag blijkens het zeer terughoudende declareergedrag, best wat geld kosten.

De inkomsten en uitgaven zijn als volgt verlopen:

2007	euro	euro	euro	euro	euro	euro
	uitgaven	inkomsten	uitgaven	inkomsten		
	Begroting		Gerealiseerd		Totalen	Begr. verschil
Inkomsten					14.157,35	2.157,35
Contributie		9.750,00		10.636,10		
Giften		1.500,00		2.291,05		
Rente naar Fonds Weidev.Eemland			625,23			
Rente		750,00		1.855,43		
SG Excursies:					-42,30	257,70
Bijdragen voorjaarsexcursie		3.250,00		3.475,00		
Kosten voorjaarsexcursie	3.250,00		3.099,33			

Bijdragen najaarsexcursie		3.250,00		2.555,00		
Kosten najaarsexcursie	3.250,00		2.381,90			
Algemene kosten naar werkkapitaal	300,00		42,30			
			548,77			
Commissie buitenland					0,00	0,00
Bijdragen excursie Müritz		4.500,00		2.700,00		
Kosten excursie Müritz	4.500,00		2.530,10			
naar werkkapitaal C'ie Buitenland			169,90			
SG Avifauna:					-668,80	746,20
Weidevogelbescherming	750,00		579,23			
Legselbeloning		750,00		1.068,60		
naar werkkapitaal Weidevogelbesch.			489,37			
Roofvogelwerkgroep bijdragen	0,00			1.032,50		
Roofvogelwerkgroep kosten			544,81			
naar werkkapitaal Roofvogelwerkgr.			487,69			
Zwaluwonderzoek	285,00					
Nestkasten	500,00		90,47			
Tuinvogelonderzoek	230,00		188,40			
Vogelringstation	200,00		140,00			
Telgroep Waterleidingplas		1.200,00		1.200,00		
Telgroep Waterleidingplas kosten	1.200,00		1.430,68			
Algemene kosten	200,00		19,25			
SG Natuurbescherming					0,00	0,00
Algemene kosten						
SG Cursussen:					0,00	0,00
Jeugdcurcus: inkomsten		1.175,00		2.472,50		
Kosten cursus	1.175,00		1.923,72			
Volwassenencursus: inkomsten		3.000,00		2.655,00		
Kosten cursus	3.000,00		2.752,27			
Splitsing Werkkapitaal/Reserve			3.000,00	3.000,00		
Naar Werkk.SG Cursus Jeugd			548,78			
Naar Werkk.SG Cursus Volw.				97,27		
SG Communicatie:					-9.706,10	-1.456,10
Ledenavonden	1.600,00		1.402,56			
De Korhaan	6.500,00		7.575,25			
Promotiestand		250,00				
verschil begin-/eindvoorraad			623,90			
inkopen			2.557,54			
verkopen				4.255,16		
kosten promotieshop			187,45			
Naar werkkapitaal promotiestand			886,27			
Website	150,00		673,23			
Verkoop boeken, verenigingsuitgaven				19,99		
Algemene kosten	250,00		75,05			
Lustrumjaar					0,00	0,00
Kosten	4.000,00		5.807,41			
Bijdragen				735,00		
Onttrekking Reservering Clubhuis		4.000,00		5.072,41		
Huisvestingskosten					-1.232,50	267,50
Huur	1.200,00		1.200,00			
Huishoudelijke dienst	300,00		32,50			
Aanpassingen						

Bestuurskosten:					-1.980,87	-630,87
Lidmaatschappen	250,00		280,62			
Ledenadministratie	200,00		256,70			
Bestuurskosten	750,00		1.165,75			
Diversen	150,00		277,80			
Splitsing Reserv.Legaat/EigenVerm.			2.385,00	2.385,00		
Resultaat		815,00	526,78		-526,78	-1.341,78
Totalen	34.190,00	34.190,00	47.506,01	47.506,01	0,00	0,00

De balans wordt als volgt:

BALANS in €	per 01-01-2007		Resultaat '07	per 31-12-2007	
Liquide middelen	10.763,62			15.723,38	
Spaarrekeningen	64.783,96			54.539,80	
Voorraad Promoshop	2.009,40			1.385,50	
Depot PTT-Post	70,34			70,34	
Depot Postbus	113,44			113,44	
Te ontvangen/vooruitbetaald		21,22		5.000,19	
Werkkapitaal SG Excursies		1.827,92	548,77		2.376,69
Werkkapitaal Cursus Volw.		5.886,11	-97,27		5.788,84
Werkkapitaal Cursus Jeugd			548,78		548,78
Werkkapitaal Cie buitenland		2.817,34	169,90		2.987,24
Werkkapitaal Promoshop		2.476,03	886,27		3.362,30
Werkkapitaal Roofvogelwerkgr.		326,61	487,69		814,30
Reservering Clubhuis		25.785,30	-5.072,41		20.712,89
Werkkapitaal Weidevogelbescherming		2.288,07	489,37		2.777,44
Reservering Red De Weidevogels Eemland		20.690,88	625,23		21.316,11
Eigen vermogen		15.621,28	526,78		16.148,06
Totalen	77.740,76	77.740,76		76.832,65	76.832,65
Splitsing	per 31-12-2007		wordt	per 01-01-2008	
Werkkapitaal Cursus Volw.		5.788,84			2.788,84
Reservering leermiddelen Cursus					3.000,00
Eigen vermogen		16.148,06			13.763,06
Reservering legaat					2.385,00

IJsvogel, vogel van het jaar 2008

Dit jaar is door de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken de IJsvogel uitgeroepen tot vogel van het jaar 2008.

Dat betekent dat iedereen gevraagd wordt zoveel mogelijk waarnemingen van deze soort door te geven. Leden van de Vogelwerkgroep kunnen dat doen via de waarnemingskaartjes die daarvoor zijn of op de site www.vwggooi.nl, waar via een speciale button een waarneming ingevuld kan worden.

Via persberichten en de gehouden lezing wordt ook het publiek nadrukkelijk uitgenodigd alle waarnemingen door te geven. Dat kan via de site of per post naar Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Postbus 1028, 1200 BA Hilversum. Het is de bedoeling dat alle waarnemingen een mooi overzicht opleveren van de verspreiding van de IJsvogels in de regio.

Bovendien kunnen waarnemingen uit vooral april en mei een aanwijzing zijn dat het om broedvogels gaat. Eind 2008 zal door Jelle Harder, coördinator van de IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek, alles verwerkt worden in een verslag.

Superjaar voor IJsvogels in 2007

Na weer een zachte winter was het al snel duidelijk dat het voor de IJsvogels in de regio een bijzonder goed broedseizoen zou worden. Niet alleen zag je vroeg in het jaar op veel plaatsen IJsvogels, een deel begon ook vroeger dan gewoonlijk aan de nestgang te graven. Voor de leden van de IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek de start van een boeiend broedseizoen.

Jelle Harder

Voor de aanvang van het nieuwe broedseizoen zijn er door enkele leden van de werkgroep (Bertus van den Brink, Gerard den Boon, Jan Loggen, Gert Bieshaar, Stephan Stalenhoef en Jelle Harder) in 16 gebieden al weer 33 ijsvogelwanden gemaakt. (Verrassend om te zien hoe snel die wanden soms in gebruik worden genomen.) Natuurlijk zijn zoals gebruikelijk ook alle bestaande wanden in januari/februari weer gebruiksklaar gemaakt als broedwand. In totaal zijn in 2007 door de 43 werkgroepleden op 54 terreinen niet minder dan 132 ijsvogelwanden gecontroleerd.

Zoals al opgemerkt, kon je zien dat een aantal IJsvogels al heel vroeg was begonnen met het graven van de nestgangen. Niet zoals gebruikelijk vanaf circa half maart, maar al begin maart werd er in sommige wanden flink gegraven. Voor die IJsvogels betekende het dat hun eerste jongen circa 1 mei al uitgevlogen zijn. Daarna begonnen de meeste hiervan aan een tweede broedsel. De jongen daarvan zijn rond 28 mei geboren en omstreeks 22 juni uitgevlogen. In een enkel geval is daarna gezien dat er ook een derde broedsel werd groot gebracht. De meeste IJsvogels lijken het echter wel wat rustiger te hebben aangedaan en lieten het bij een of twee broedsels. Overigens wordt naar het aantal broedsels van een ijsvogelpaar geen speciaal onderzoek gedaan.

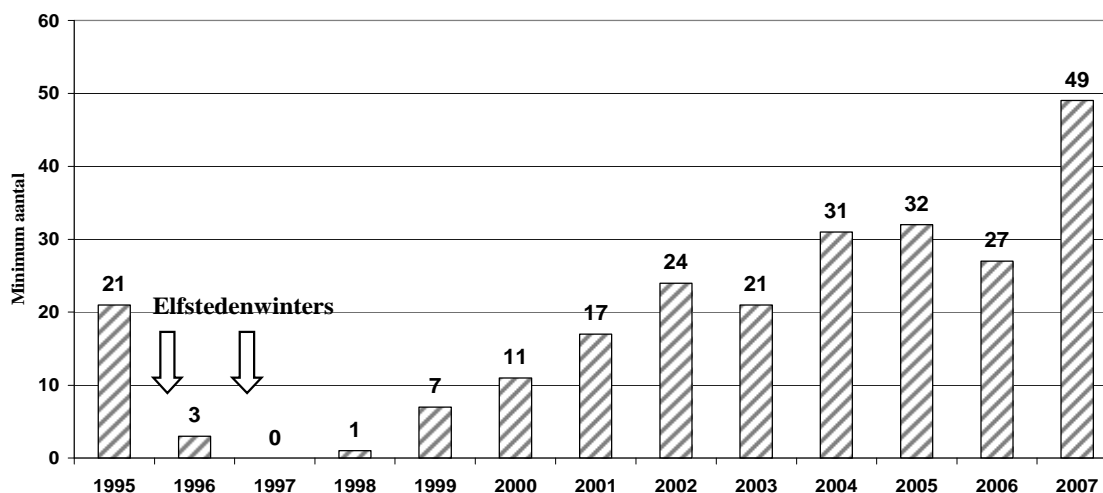
Doel van de werkgroep is vooral het maken van nestgelegenheden en het volgen of er gebroed wordt.

Resultaten 2007

Het zal een ieder bekend zijn dat het met de IJsvogels in Nederland aardig goed gaat. Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken vormt hierop geen uitzondering. Sterker nog, ik heb het idee dat de broedvogelstand hier sneller en met meer paren is toegenomen dan in welk ander vergelijkbaar gebied in Nederland dan ook. De tijd dat er in de gehele provincie Noord-Holland in een broedseizoen niet meer dan circa tien paar als broedvogels werden vastgesteld is nog maar 24 jaar geleden.

Al tijdens het broedseizoen werd steeds meer zichtbaar dat 2007 een record aantal ijsvogelbroedparen zou opleveren. De resultaten van de ijsvogelwanden waren natuurlijk snel duidelijk. Maar daarna is er nog veel tijd besteed aan het navragen en uitzoeken van territoria waarin de broedplaats niet precies bekend was. Mede dankzij een netwerk van 40 à 50 personen (w.o. Frans Rijnja, Jeroen Brandjes, Olaf Langendorff en Wil Leurs) kwamen er zo meer broedgevallen boven tafel..

Figuur 1. IJsvogelbroedparen in de Vechtstreek, het Gooi en westelijke Eemgebied

Uiteindelijk is dan op grond van een aantal waarnemingen volgens de richtlijnen van SOVON vastgesteld of er in een gebied is gebroed. Tenslotte is de constatering dat er in 2007 met zekerheid 49, en mogelijk zelfs 52 paar IJsvogels in onze regio hebben gebroed. Een fantastisch aantal en nooit eerder vertoond! (figuur 1). Ten opzichte van het oude record uit 2005 een stijging van 53%.

Het zal van de winter 2007-2008 afhangen of deze stand zich kan handhaven en of de sterk stijgende trend zich nog verder kan voortzetten

Om het belang van het aantal paren in de regio vast te stellen kunnen de getallen vergeleken worden met het aantal paren in geheel Nederland (tabel 1).

Tabel 1. Aantal ijsvogelparen in de regio, Nederland en percentage daarvan

	2003	2004	2005	2006	2007
Gebied VWG Het Gooi e.o.	21 - 22	31 - 35	32 - 37	27 - 31	49 - 52
Percentage IJsvogels in werkgebied VWG t.o.v. NL	7,5 %	6,3 %	8,1 %	7,7 %	
Aantal paren in Nederland geteld (SOVON)	281	494	394	350	
Aantal paren in Nederland geschat (SOVON)	400 - 450	550 - 600	530 - 600	500 - 580	

De tabel geeft voor de regio het aantal zekere paren en mogelijke paren weer. Voor geheel Nederland vermeldt SOVON eerst het getelde aantal paren, wat ook als zekere broedparen mag gelden. Daarnaast wordt nog een getal berekend dat berust op schattingen van bijvoorbeeld in dat jaar niet of slecht getelde gebieden (de SOVON informatie van 2007 is pas eind 2008 bekend). In tabel 1 worden alleen de zekere paren met elkaar in verband gebracht. De conclusie daaruit is dat jaarlijks 6 à 8 % van de Nederlandse IJsvogels in het Gooi, de Vechtstreek en het westelijk Eemgebied broeden. Dat is een redelijk deel van de gehele populatie en veel meer dan circa 25 jaar geleden.

Verdeling over deelgebieden en gemeenten

Alle concrete broedlocaties integraal in dit verhaal opnemen wordt niet gedaan om eventuele verstoring te voorkomen. Wel zijn weer alle broedparen per gemeente en per streek ingedeeld. Die drie deelgebieden zijn het Gooi, de Vechtstreek en het westelijk Eemgebied. Op die manier zijn ontwikkelingen op kleinere schaal beter in beeld te brengen.

Tabel 2. IJsvogelbroedparen in het Gooi 2003 t/m 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
's-Graveland	3	7	6 - 7	5	8
Naarden	5 - 6	11 - 12	14 - 15	10 - 11	10
Bussum				0	0
Hilversum	3	1 - 2	3 - 4	3	9
Huizen	1	1	1	1	0
Subtotaal	12 - 13	20 - 22	24 - 27	19 - 20	27

Het Gooi

Opnieuw werden de meeste ijsvogelbroedparen in Het Gooi gevonden (vergelijk de tabellen 2, 3 en 4). Niet verwonderlijk, als we bedenken dat dit deel van de regio voor de mens zeer goed toegankelijk is en er op veel plaatsen ijsvogelwanden zijn gemaakt. Opvallend is een constant aantal paren in 's-Graveland en Naarden. Dat geldt ook wel voor Huizen, maar het enige paar bij de Oude Haven kwam niet tot broeden door de uitbreiding van de haven, waardoor de nestwand verloren ging. Met hulp van de gemeente kwam in april een nieuwe nestplaats tot stand. Mede door de late realisering werd die plek echter niet gebruikt door de IJsvogels.

In 's-Graveland zaten twee paar IJsvogels bijzonder dicht bij elkaar. Hemelsbreed gemeten was er een onderlinge afstand van 312 meter. Bedenk daarbij dat SOVON ervan uitgaat dat de fusie-afstand tussen twee territoria 2000 meter bedraagt bij IJsvogels (fusie-afstand: arbitraire afstand tussen twee niet-uitsluitende waarnemingen op basis waarvan kan worden besloten tot één of meer territoria). De bedoeling is dit aspect in 2008 nog eens nader te bekijken.

Het meest opvallend is natuurlijk de zeer sterke toename in Hilversum. Oorzaken hiervan zijn bijvoorbeeld de drie locaties waar broeden voor het eerst werd vastgesteld: Kerkelanden, Oude

Haven en Anna's Hoeve. Vooral de Oude Haven, met de nodige recreatie en midden in Hilversum is opvallend te noemen. Met drie broedparen

bereikte de Hilversumse Meent in 2007 zijn hoogste score.

In Bussum zijn nog geen broedgevallen van IJsvogels te melden. De mogelijkheden zijn er beperkt, maar er blijft wel hoop dat het zover komt.

De Vechtstreek

In de Vechtstreek zijn de aantallen jaarlijks vrij constant te noemen (tabel 3). Opvallend natuurlijk dat per gemeente betrekkelijk lage aantallen worden vastgesteld voor dat waterrijke gebied.

Dat laat zich waarschijnlijk verklaren doordat grote gebieden alleen per boot toegankelijkheid zijn. Toch is ook in deze streek een duidelijke uitschieter te noteren. Op de Spiegelpolderplas in Nederhorst den Berg konden niet minder dan zes paar IJsvogels worden genoteerd. Het hoogste aantal in een terrein in het gehele werkgebied van de Vogelwerkgroep. Deze toename is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de vier paar die in de gemaakte ijsvogelwanden hebben gebroed.

Tabel 3. IJsvogelbroedparen in de Vechtstreek 2003 t/m 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Muiden	0	1	0	0	0 - 2
Muiderberg					0
Weesp	0	0	0	0	1
Ned. den Berg	0	0	1	1	6
Nigtevecht		1	0	1 - 3	1
Vreeland	1	2	1	1	2
Loenen a/d Vecht		1	0	1	0
Nieuwersluis	1	1	1	1	1
Ankeveen	1	1 - 2	1 - 2	0 - 1	0 - 1
Kortenhof	3	1	1	1	2
Loosdrecht	3	3 - 4	2	0	4
Breukeleveen					1
Subtotaal	9	11 - 13	7 - 8	6 - 9	18 - 21

Verder is te zien dat ook Loosdrecht het beste broedseizoen van de afgelopen vijf jaar had. Voor het totaal aantal van de Vechtstreek geldt dat ook overduidelijk.

Westelijk Eemgebied

In het Eemgebied kon eveneens een record aantal paren worden genoteerd (tabel 4). Voor het eerst werd zelfs een ijsvogelbroedpaar vastgesteld in

een bewoonde oeverzwaluwkolonie. Dit samengaan van twee soorten in een broedwand komt wel eens vaker voor, maar was nog niet eerder gezien in onze omgeving. Langs de Gooijergracht kwamen nu voor het eerst twee paar IJsvogels tot broeden. Begin 2007 werden in de westelijke Eempolder de eerste ijsvogelwanden gemaakt. Er werd nog niet in gebroed maar de verwachting is hoopvol.

Tabel 4. IJsvogelbroedparen westelijke Eemgebied 2003 t/m 2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Eemnes	0	0	1	1	4
Eembrugge			0 - 1	1	0
Subtotaal	0	0	1 - 2	2	4

Nadere beschouwing

Zonder twijfel is 2007 het meest succesvolle broedseizoen ooit in het werkgebied van de Vogelwerkgroep. In het bovenstaande is een korte toelichting gegeven op de verschillende streken en gemeenten. Aanvullend kunnen nog de volgende zaken vermeld worden:

- Een broedpoging in de Eendenkooi van het Naardermeer liep door onbekende oorzaak op niets uit. Buiten het broedseizoen worden in het Naardermeer meerdere IJsvogels gezien. In het broedseizoen op slechts een enkele plaats. Het

ontbreekt de soort namelijk nog steeds aan voldoende bruikbare nestplaatsen in dit gebied. Het is dan ook jammer dat de aangereikte suggesties van de IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek om hierin verandering aan te brengen nog niet zijn benut.

- Naast de (mogelijke) broedgevallen zijn er in de regio nog diverse plaatsen waar het broeden vermoed wordt. Door het ontbreken van voldoende informatie bestaat hierover geen zekerheid. Te denken valt aan diverse plaatsen zoals de Ankeveense Plassen, de Loosdrechtse

Plassen, de Vecht bij Nigtevecht en Weesp, 't Mouwtje in Bussum, 't Merk in Huizen en de Zuiderbuurt in Eemnes.

- In 2007 zijn door de IJsvogelwerkgroep ruim 160 ijsvogelwaarnemingen verzameld. Op de site www.waarneming.nl staan voor dat jaar 354 waarnemingen van onze regio. Bij elkaar dus ruim 500 ijsvogelwaarnemingen. Ter vergelijking: in 2006 was dat totaal aantal circa 300 en in 2005 ongeveer 130. Ook hieraan is te zien dat 2007 een goed ijsvogeljaar was. Opvallend is wel dat bij de gegevens op de site in 2007 geen duidelijke aanwijzingen voor broedgevallen zijn vermeld.

Gevolgen Natuurprijs

Het winnen van de Paul Fentener van Vlissingen / AD Natuurprijs in 2006 had in 2007 grote gevolgen voor de aandacht die nodig was om alle vragen en verzoeken van derden over IJsvogels te beantwoorden. Door alle publiciteit werd de coördinator van de werkgroep om advies gevraagd over het aanleggen van ijsvogelwanden, Dat gebeurde door particulieren, gemeenten, stadsdelen, waterschappen, adviesbureaus en golfbanen. Zelfs het ministerie van LNV kwam met enkele vragen over IJsvogels. Daarnaast zijn op verzoek twaalf lezingen gehouden over IJsvogels en het maken van ijsvogelwanden. Als resultaat hiervan kan genoemd worden dat in Baarn/Soest, Zuid-Kennemerland en Amersfoort nieuwe IJsvogelwerkgroepen zijn of worden opgericht. Mogelijk dat het in Mijdrecht/Uithoorn ook nog zover komt. Na een lezing wordt bij de nieuwe groepen geholpen met het opzetten van een werkgroep en wordt advies gegeven in het veld.

Natuurbescherming en Eem

De Subgroep Natuurbescherming van Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. heeft gereageerd op de wettelijke veiligheidseisen die gelden voor MER Veiligheid Zuidelijke Randmeren. In een zevental punten beschrijft de Subgroep de suggesties, gedaan aan Gedeputeerde Staten van Utrecht.

André Kerkhof

De Eem is een van de weinige vrij op het IJsselmeer uitstromende rivieren. Daarom dringt de Subgroep er op aan om niet alleen naar de noodzakelijke dijkverbeteringen te kijken, maar om de Eem en de randmeren als een levend watersysteem te beschouwen met de bijbehorende dynamiek. Daarbij hoort ruimte voor landschapontwikkeling, d.w.z. afslagoevers voor Oeverwaluwen en IJsvogels, zandstrandjes voor Kleine Plevieren en Visdiefjes. Voor

IJsvogelvrouwtje met stekelbaarsje Foto: Jan van Duinen

Dankzij de Natuurprijs kon, zoals u al eerder hebt kunnen lezen, een prachtige boot gekocht worden. Samen met Bertus van den Brink en Guus van der Poel werden met de boot in 2007 de eerste vaartochten gemaakt. In de vesting Naarden en langs de Vecht bij Weesp werden enkele plekken opgezocht waar nieuwe ijsvogelwanden kunnen worden gemaakt. In 2008 zal de boot vooral worden ingezet om de Vechtplassen te onderzoeken op IJsvogels.

Samenvattend

Alles overziend was 2007 een fantastisch ijsvogeljaar met veel mooie waarnemingen en veel IJsvogels. Dankzij uitgebreide publiciteit kon de belangstelling voor de soort in een wijde omgeving uitgedragen worden. Dit leidde er toe dat ook anderen actief aan de slag zijn gegaan met de bescherming en verbetering van het leefgebied voor IJsvogels.

De IJsvogelwerkgroep Gooi en Vechtstreek kan dan ook terug kijken op een succesvol jaar.

1.

De Vereniging Natuurmonumenten bezit in de Polder Zeldert het gebied De Slaag. Dit natuureservaat ligt nu binnendijks. Wij pleiten ervoor ter plaatse de rivierdijk te verplaatsen naar de Slaagseweg en het natuureservaat in te richten als uiterwaard. Zo wordt de krappe waterberging van de Eem verruimd en worden kansen geschapen voor meer natuurontwikkeling. Wij adviseren over dit idee contact op te nemen met Natuurmonumenten.

2.

Ter hoogte van het voormalige gemaal Zeldert stroomt de Praamgracht uit in de Eem. Deze watergang voert schoon water af vanuit de Utrechtse Heuvelrug. Hij is in principe geschikt voor riviertrekvisseren maar ook voor IJsvogels e.d. Wij pleiten ervoor de monding van deze watergang te verbreden en een meer natuurlijk aanzien te geven. Enkele kleine stuwen kunnen wellicht worden voorzien van visdrempels. Omdat bij het voormalige gemaal Zeldert aan de oostzijde van de Eem reeds natuurontwikkeling heeft plaats gevonden, zal een meer natuurlijke inrichting van de monding van de Praamgracht ook de kansen van zoogdieren die de Eem willen oversteken, vergroten.

3.

Zowel ten oosten van de Eem als ten westen ervan en langs het Eemmeer bevinden zich reeksen 'Waaien'. Verder is er sprake van afgesneden rivierarmen. Wij dringen erop aan deze kleine wateren integraal te behouden.

4.

De voormalige zeedijk langs het Eemmeer is buitendijks bekleed met veldkeien en plaatselijk ook met basalt. Deze bekleding is historisch en wetenschappelijk belangrijk. De natuurwaarde uit zich in de vestiging van zeldzame korstmossen, als leefgebied voor kleine zoogdieren, o.a. wezel en enkele vogelsoorten, o.a. Kneu en Bergeend. Wij dringen erop aan deze oude dijken met hun bekleding van natuursteen bij de reconstructieplannen te respecteren.

5.

De monding van de Eem is in de loop van de tijd steeds strakker vastgelegd met beschoeiingen en steenbekledingen. De riviermond wordt ook regelmatig uitgebaggerd. Wij dringen erop aan de Eemmond een meer natuurlijk karakter te geven. De oostzijde van de Eemmond heeft daarvoor de ruimtelijke mogelijkheden.

6.

Voor de veiligheid van de randmeren en de Eem is vooral aandacht besteed aan de randmeren en de oostzijde van de Eem. De westzijde van de Eem

blijft in deze procedure buiten beschouwing. In onze benadering van de Eem als levend riviersysteem behoort de westzijde er ook bij. Wij nemen aan dat de Wakkerendijk-Meentweg als primaire waterkering in stand blijft. Het gebied ten oosten daarvan, tot aan de Eem, is uiterwaard. Daar stond de bebouwing vanouds op verhoogde zomerdijken en terpen. De nieuwe agrarische bebouwing staat bij de Eemmond ook op terpen, maar elders op het maaiveld. Voor zover bebouwing in de uiterwaard noodzakelijk is, pleiten wij voor eenduidig beleid, d.w.z. bebouwing op terpen. Daarmee wordt het unieke karakter van het landschap bestendig en blijft de veiligheid intact.

7.

In de westelijke Eempolders bevinden zich natuureservaten van Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Wij pleiten ervoor beide bezittingen in te richten als een samenhangend natuurgebied. Wij vragen ons af of het mogelijk is om de dynamiek van de waterstanden en de stroming te verruimen. Wij vragen uw aandacht voor een mogelijkheid van een reconstructie van de buitensluis van Eemnes en/of het doorgraven van de randmeerdijk ten westen van de Eemmond. Dit zou dan wel moeten gebeuren met behoud van de grote betekenis die het gebied heeft voor weidevogels.

Om de situatie ter plaatse te tonen, is op zaterdag 15 december 2007 voor alle leden van de Subgroep Natuurbescherming, samen met enkele bestuursleden, een excursie gehouden. Op de foto toont Fred Alleijn op een kaart uit 1932 de situatie van vóór de landinrichting, de huidige situatie en de gesuggereerde situatie.

Fred Alleijn wijst aan

foto: André Kerkhof

Mijn gierzwaluwbelevissen

Roel Huizenga

Na dagenlang de lucht hoopvol afgespeurd te hebben, ontdekte ik op 21 april de eerste Gierzwaluw van 2007. Meteen Carla Holzenspies gebeld, omdat wij elkaar hiervan wederzijds op de hoogte houden. Op de zolder de cd-speler gecontroleerd en nadat de aantallen Gierzwaluwen na een paar dagen groter werden, weer begonnen met het afspelen van gierzwaluwgeluiden. Al snel met het resultaat: bezoekende Gierzwaluwen bij de Wavekast, waar verleden jaar ook al in was gebroed. Voor de zekerheid werd gestopt met het weergeven van geluid.

Dit jaar was ik in de gelukkige omstandigheid dat ik, door een laat geplande vakantie, het hele proces van nestelen, broeden en voederen kon volgen. Het daadwerkelijk meemaken op 21 juli om 20.25 uur van het uitvliegen van een van de twee jongen na een urenlange observatie was voor mij een echte beleving. Gelukkig hebben Bertus van den Brink en Paul van der Poel het tweede jong op 24 juli 's avonds ook kunnen waarnemen en heeft Paul kans gezien dit jong op de gevoelige plaat vast te leggen, getuige bijgaande foto. Het tweede jong was op 25 juli 's morgens nog in de kast; daarna heb ik het niet meer gezien. Ergens had ik gelezen dat de oudervogels nog wel eens de door de jongen verlaten nestkast bezochten, dus opletten maar. En ja hoor, na het invallen van de duisternis vlogen er twee Gierzwaluwen de nestkast in. Wat toen volgde was net een film. Zeker vijftien Gierzwaluwen kwamen recht op deze kast aanvliegen, terwijl er toch nog acht andere kasten hangen en wendden zich echt op het allerlaatste moment af. Dit herhaalde zich een aantal malen.

Gedrag roept vragen op

Door dit gedrag ga je na zitten denken en komen er allerlei vragen naar boven:

- Is het bezetten van de kast door de oudervogels na het uitvliegen van de jongen om te slapen of is het een soort garantie voor het behoud van een nestplaats voor het volgend seizoen?
- Is het echt zo dat zeker 50 % van de rondvliegende gierzwaluwen geen nestplaats kunnen vinden?
- Hoe komt het dat de acht andere kasten, die er toch vlakbij hangen, maar een andere kleur hebben, niet als zodanig herkend en gebruikt worden?
- Is de kleur of de vorm van de kast van invloed op het herkennen als nestplaats?
- Is de plaats van de invliegopening aan de voor-

of onderzijde van invloed op het ontdekken van de nestplaats?

Aangezien ik op al deze vragen geen antwoord kon geven of vinden en de andere acht kasten niet aan de verwachtingen voldeden, is door mij het besluit genomen om weer acht totaal nieuwe kasten te maken. Qua kleur en invliegopening moeten die zoveel mogelijk met de Wavekast overeenkomen. Tevens wil ik bij deze kasten kijken of ik voorzieningen kan treffen om tijdens het broedseizoen in een van de dan bezette kasten een infrarood camera te plaatsen. Inmiddels zijn de kasten gefabriceerd en half oktober op de plaats van de oude kasten opgehangen. Ook heb ik in die periode nog een dubbele nestkast volgens originele tekening gemaakt en aan de noordkant opgehangen, zodat er nu alleen al voor de Gierzwaluwen elf nestplaatsen beschikbaar zijn. De mogelijkheid om voorzieningen te treffen om een camera te plaatsen bleken moeilijker dan verwacht. Door tijdsdruk heb ik deze plannen maar voor me uitgeschoven.

Jonge Gierzwaluw

Foto Paul v.d. Poel

Belangstelling en actie

Hoe is mijn belangstelling juist voor deze vogel ontstaan?

Omstreeks 1996 las ik wat over de Gierzwaluw en verder zoekende ontdekte ik, dat in mijn woonomgeving in Huizen al wat acties waren ondernomen om nestplaatsen die door de vele uitgevoerde renovaties verloren waren gegaan, te compenseren. In de Zeeheldenwijk waren in 1992 al 21 zogenaamde RBB gierzwaluw dakpannen aangebracht en in 1993 in de omgeving van de Haardstedelaan tien Wavekast opgehangen. Waveka verkoopt uiteenlopende soorten nestkasten, waaronder een speciaal voor de Gierzwaluw ontwikkelde nestkast van

plantvezelbeton. De fiets gepakt, want dat wilde ik wel eens met eigen ogen aanschouwen. Nu, dat werd een grote teleurstelling. De pannen lagen wel aan de oostkant, maar op daken die veel te plat waren, met een hellingshoek van dertig graden terwijl minimaal vijftig graden wordt geadviseerd. Deze schuimte is nodig om teveel warmte door zonnestraling te voorkomen en de Gierzwaluwen de mogelijkheid te bieden om te landen en uit te vliegen.

De kasten waren verticaal opgehangen in plaats van horizontaal, een rare vertoning. Met veel overleg en zelfs dreiging om de krant erbij te halen lukte het me de toenmalige woningbouwvereniging, nu de Woningcorporatie Alliantie, te bewegen de kasten horizontaal op te gaan hangen. Daar met de pannen niets gedaan kon worden, kwamen we op het idee om als uitbreiding op de bestaande broedgelegenheid de woningbouwvereniging ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan van onze vogelwerkgroep 30 zelf getimmerde gierzwaluwnestkasten aan te bieden. Hiervoor gebruikte we het ontwerp type Losser, echter wel met een vergrote aanvliegplank. Zo gezegd, zo gedaan en vergezeld van een ophangadvies, om ze verdeeld in groepjes van twee en drie op te hangen aan de noordelijke kopgevels in de Zeeheldenwijk, zijn deze aangeboden. In de diverse gesprekken met de woningbouwvereniging bleek duidelijk dat er nauwelijks enige kennis aanwezig was over de Gierzwaluw. Dat was voor mij aanleiding om bij hen, maar ook bij de toenmalige firma Schaap (nu de firma Breyer) aan de Energieweg, die veel renovaties uitvoerde, zoveel mogelijk voorlichting te geven en alle toen beschikbare informatie achter te laten. Van het aanbod om een lezing te geven of wat in het bedrijfsblad of bewonersblad op te laten nemen is helaas nooit gebruik gemaakt.

Eigen huis als proefobject

Als gevolg van de inmiddels bij mij gewekte persoonlijke belangstelling heb ik daarna thuis ook twee van deze kasten en een Wavekast opgehangen, helaas aan de niet zo gunstige westelijke kopgevel. Er volgde een periode van veel uitproberen, waarbij wel in overweging genomen moet worden, daar ik mijn boot in de tuin stalde, dat de kasten maar kort bereikbaar waren. Poepstrepen op de aanvliegplank aanbrengen, autoluidsprekers onder de kast monteren om via een casetterecorder gierzwaluwgeluiden te produceren, van alles werd geprobeerd. De luidsprekers lieten het door vochtproblemen al snel afweten. In het najaar van 2002 bedacht ik een nestkast waarbij ik de mogelijkheid had de luidsprekers in te bouwen, om zodoende het vochtprobleem op te lossen en

tevens zoveel mogelijk de natuurlijke situatie na te bootsen door de invliegopening aan de onderzijde tegen de muur aan te brengen. De winter gebruikte ik om acht van deze kasten te maken en in het voorjaar van 2003 heb ik de twee oude kasten weg gehaald en de acht nieuwe opgehangen. Al snel bleek het inbouwen van de luidsprekers tegen te vallen; het geluid was buiten de kast nauwelijks hoorbaar en al helemaal niet op de gewenste dertig meter. Inmiddels was ik er toe overgegaan om via een cd-speler geluid weer te geven. Door te proberen periodiek geluid weer te geven en allerlei cd-geluiden te testen draaide ik ook nog twee cd-spelers kapot; je zou haast de moed verliezen. Als schrale troost werd begin 2004 de Wavekast in beslag genomen door een ringmussenpaar, dat met succes hun broedsel grootbracht. Begin 2005 zijn twee waterdichte luidsprekers aangeschaft, in een omhulling gezet en tegen twee kasten gemonteerd. Helaas gebeurde dit pas laat in het seizoen. Tevens heb ik toen ook een cd kunnen laten samenstellen met vijf minuten gierzwaluwgeluid, dertig minuten niets, vijf minuten geluid en vervolgens weer dertig minuten niets. Juist deze onderbrekingen worden als belangrijk gezien om de nieuwsgierigheid van de vogels op te wekken die hierdoor de kasten gaan onderzoeken. Door deze cd zowel 's morgens als 's avonds af te spelen lukte het me in 2006 voor het eerst om Gierzwaluwen te lokken. Een pracht gezicht van aanhakende vogels aan de luidsprekers en invliegende vogels bij de Wavekast. Helaas heb ik, doordat ik de hele maand juli met vakantie was, niets van het broeden of uitvliegen mee kunnen maken. Jammer, want ik denk dat ik toen veel gemist heb, maar ja, de datum van de vakantie lag al vast. Gelukkig is er veel goedge maakt met het hele gebeuren in 2007, zodat ik met hooggespannen verwachtingen het broedseizoen van 2008 tegemoet zie.

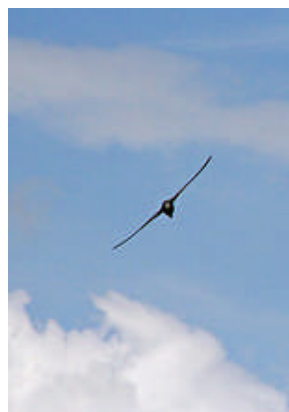

Foto: internet

Noot: Van de aangeboden 30 kasten zijn er nog 28 aanwezig en waren er negen bezet. Helaas heeft de Woningcorporatie Alliantie in de afgelopen tien jaar geen kans gezien om ook maar één nieuwe nestplaats aan te brengen

en is de belangstelling van de Alliantie om het de laatste jaren gevoerde overleg voort te zetten op een zeer laag pitje komen te staan.

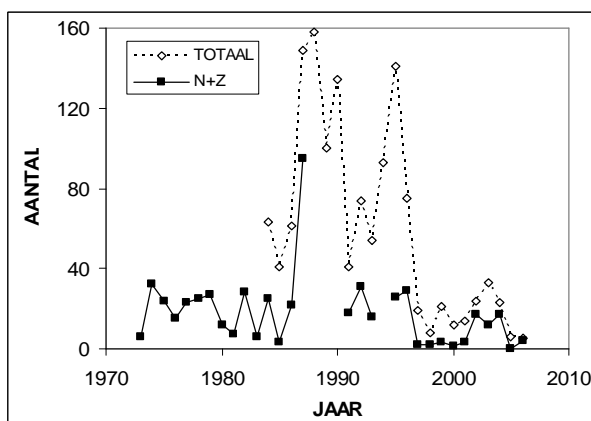
Het voorkomen van kwikstaarten in de Eempolders

Sterk verwante soorten kunnen heel anders reageren op veranderingen in een gebied als de Eempolders. Zowel de Witte als de Gele Kwikstaart leven van insecten en andere ongewervelde dieren. In Nederland is de Gele Kwikstaart als broedvogel op grasland sterk afgenomen, en uit de Eempolders zelfs een aantal jaren verdwenen. Gelukkig hebben zich sinds enkele jaren weer enige paren gevestigd. Doordat er veel meer gebouwd is zal er meer nestelgelegenheid voor de Witte Kwikstaart zijn gekomen.

Jan Mooij

In onze streken zijn naast de Veldleeuwerik en de Graspieper, de kwikstaarten de belangrijkste traditionele weidevogels. In de vroegere traditionele weidegebieden was de Gele Kwikstaart vaak een talrijke broedvogel. Deze soort broedt op de grond tussen het gras. De Witte Kwikstaart broedt in allerlei holtes, in ons gebied vaak onder bruggetjes en rond boerderijen.

Van de Eempolders is bekend dat er vroeger veel Gele Kwikstaarten broedden. In 'Vogels tussen Vecht en Eem', een avifauna van het werkgebied van onze vogelwerkgroep (Jonkers *et al.* 1987), meldt men dat tussen 1967 en 1970 op een gebied van 2000 ha in de Eempolders 119 paren werden gevonden. Het is niet duidelijk welk gebied precies wordt bedoeld, maar het is iets kleiner dan het gebied dat nu bij de Eempoldertellingen geteld wordt. Er is dan al sprake van een sterke achteruitgang, want in hetzelfde gebied vond men in 1950 nog 270 paar. Dit zijn aantallen waar wij tegenwoordig zelfs niet meer van kunnen dromen.

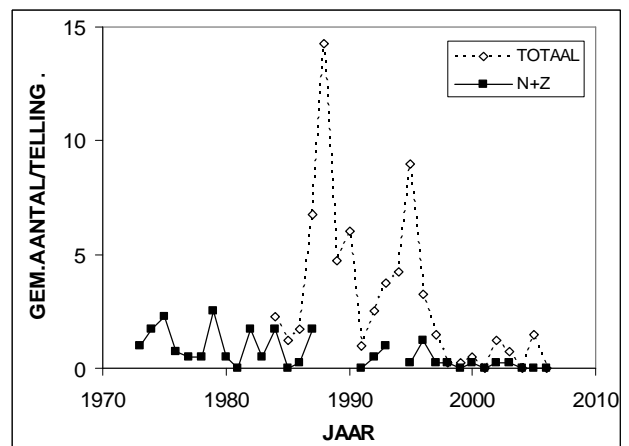

Figuur 1. Totaal aantal getelde Gele Kwikstaarten per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent, de stippelijne de totale aantallen.

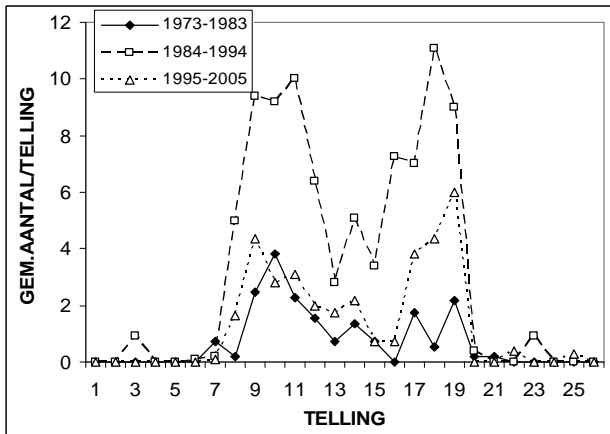
In figuur 1 zien we het totale aantal getelde Gele Kwikstaarten per jaar. In deze grafiek geeft de getrokken lijn de resultaten voor de oorspronkelijke telgebieden: de Noordpolder te Veld en de Maatpolder (Noord), en de Zuidpolder te Veld (Zuid). Vanaf 1984 is ook de Oostermeent (tegenwoordig op kaarten als De Kampen

aangeduid) meegeteld, de stippelijne geeft het totaal inclusief de Oostermeent.

In de totale aantallen hebben wij het over broedvogels en doortrekkers. Om de trend voor de broedvogels te bepalen heb ik de gemiddelde aantallen per telling voor de tellingen 12 tot en met 15 berekend. Dit is de periode van half juni tot en met juli. In deze periode is de voorjaarsstrek afgelopen en de najaarsstrek nog niet begonnen, zodat we mogen aannemen dat we met broedvogels te maken hebben. De resultaten staan in grafiek 2. Het lijkt er op dat al in 1973 de aantallen in het toen getelde gebied (dus zonder de Oostermeent) laag waren. Kort nadat de Oostermeent bij de telling was betrokken, namen de aantallen waargenomen Gele Kwikstaarten daar sterk toe. Verrassend genoeg waren de aantallen in de Oostermeent de eerste drie jaar nog laag, wat suggereert dat dit een echte toename was. Met een inzinking rond 1990 (de landinrichting?) bleven de aantallen hoog tot ongeveer 1995, daarna stortten ze plotseling in elkaar. In het oorspronkelijke telgebied nemen de aantallen langzaam af. Na 1995 zijn hier in de broedtijd vrijwel geen waarnemingen meer. In Nederland is de Gele Kwikstaart als broedvogel op grasland sterk afgenomen.

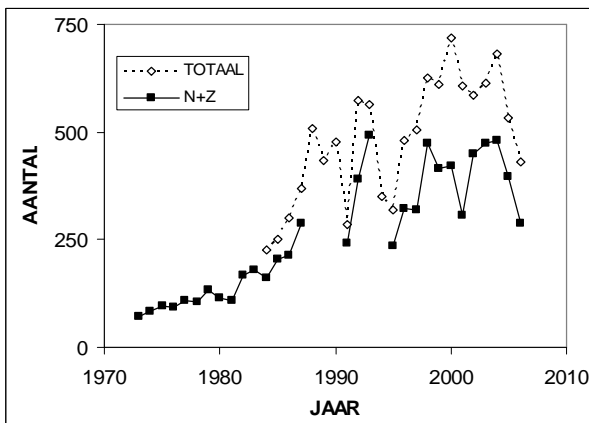

Figuur 2. Gemiddeld aantal getelde Gele Kwikstaarten per telling voor de tellingen 12 t/m 15 (broedtijd)

Figuur 3. Gemiddeld aantal Gele Kwikstaarten per telling voor de drie periodes van elf jaar

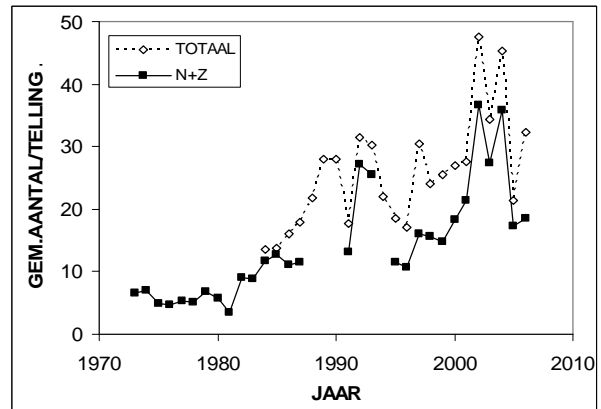
In figuur 3 zien we de verdeling van de aantallen Gele Kwikstaarten over het jaar. Hierbij is telkens voor elf jaar het gemiddelde aantal waargenomen vogels per telling bepaald. Let op dat in de eerste periode deze getallen zonder de Oostermeent zijn. Zoals bij een trekvogel te verwachten is, ontbreekt de Gele Kwikstaart in de winter. In het voor- en najaar is hij juist relatief talrijk, wat wijst op doortrek. De laatste jaren concentreert deze doortrek zich in het najaar.

Figuur 4. Totaal aantal getelde Witte Kwikstaarten per jaar. De getrokken lijn geeft de aantallen zonder de Oostermeent; de stippelijne de totale aantallen.

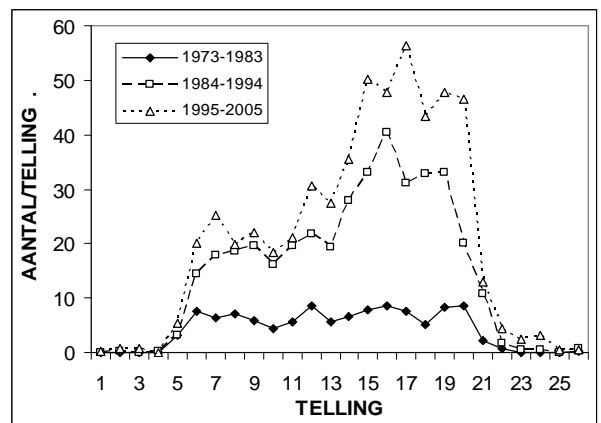
De ontwikkeling van de aantallen Witte Kwikstaarten is totaal anders. Figuur 4 laat zien dat de aantallen sinds het begin van de tellingen gemiddeld met 5,5% per jaar gestegen zijn. Ook de presentie blijkt gestaag toe te nemen. De landinrichting heeft geen duidelijke invloed, al lijkt de slingering in de lijn na 1990 groter te worden. Opvallend is dat in het begin van de tellingen verreweg de meeste Witte Kwikstaarten in de Zuidpolder te Veld voorkwamen. Sindsdien zijn in de rest van het gebied de aantallen veel sterker toegenomen dan in het zuiden zodat we tegenwoordig de meeste Witte Kwikstaarten in het noorden van het telgebied tellen. In de Oostermeent zijn er ongeveer even veel als in de Zuidpolder te Veld. Omdat de laatste een vier keer

zo groot oppervlak heeft is de dichtheid in de Oostermeent dus veel hoger.

Figuur 5. Gemiddeld aantal getelde Witte Kwikstaarten per telling voor de tellingen 10 t/m 14 (broedtijd)

De aantallen in de broedtijd nemen ook gestaag toe, met gemiddeld ongeveer hetzelfde percentage als de totale aantallen. Ook hier verschuiven de grootste aantallen van zuid naar noord in de loop van het onderzoek. Landelijk neemt het aantal broedparen iets toe, maar veel minder dan we in de Eempolders constateren.

Figuur 3. Gemiddeld aantal Witte Kwikstaarten per telling voor de drie periodes van elf jaar

De verdeling over het jaar vinden we in figuur 6. De Witte Kwikstaart is langer aanwezig dan de Gele, maar in de winter verdwijnt hij nagenoeg geheel. Ook hier valt het plotselinge verschijnen en verdwijnen op. In de eerste jaren blijven de aantallen vrijwel constant over het jaar. Daarna zijn er in de tweede helft van het jaar duidelijk meer vogels dan in de eerste helft. De toename treedt op na de broedtijd en zou dus het gevolg kunnen zijn van het uitvliegen van de jonge vogels. Het is echter niet duidelijk waarom dat in de eerste jaren niet gebeurde. Was in die tijd het broedresultaat slechter? Het is niet waarschijnlijk dat de trek een rol speelt want die komt pas in september - dat is rond telling 18 - een beetje op gang. De ongeveer even grote toename van de totale aantallen en de aantallen broedvogels in de

loop van de tijd is ook een aanwijzing dat het om eigen jonge vogels gaat.

Volledigheidshalve moet ik ook nog de Grote Gele Kwikstaart noemen. Deze soort wordt incidenteel waargenomen. Als we per zes jaar de totale aantallen waargenomen vogels optellen krijgen we nul, één, één, twee, vier en vier waarnemingen. Dit suggereert een toename, maar de aantallen zijn klein. Het broedbiotoop - stromende beekjes - ontbreekt volledig in de Eempolders. Waarschijnlijk is het gebied te open om als overwinteringsgebied aantrekkelijk te zijn.

Geraadpleegde literatuur

Jonkers. D.A. R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tusen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum: 272-274.

Jan Mooij. "De vogels in de westelijke Eempolders, na de landinrichting (1991 t/m 2002)".

We zien hier dat sterk verwante soorten heel anders kunnen reageren op veranderingen in een gebied. Doordat er veel meer gebouwd is zal er meer nestelgelegenheid voor de Witte Kwikstaart zijn gekomen. In dit verband is de sterke toename in de Oostermeent trouwens verrassend. Er staan hier en daar verspreid nogal wat schuurtjes en afdakjes die interessant kunnen zijn als broedplaats. In de Zuidpolder te Veld zijn nieuwe boerderijen verschenen, maar toch is de toename daar veel kleiner dan in de Oostermeent. Na jaren achtereen verdwenen te zijn, hebben er weer enkele paren Gele Kwikstaarten in de Eempolders gebroed. Dit was het geval in het reservaat van Natuurmonumenten.

Vogels, een verrijking van je leven

Interview met Yolande Bosman

Tijdens de najaarsvergadering kreeg Yolande Bosman een oorkonde uitgereikt van het bestuur voor haar verdiensten als lid van de Vogelwerkgroep. De speech van de voorzitter repte van vijftig jaar lidmaatschap en vooral van veel vogeltellingen. Tijd voor een bezoek aan landgoed Gooilust, waar Yolande woont.

Lenny Langerveld

Wie Yolande in deze tijd van het jaar bezoekt, belandt in een winteridylle. Waar begint het bos

en eindigt de tuin? Moeilijk te zeggen. Voor de gelegenheid strooit Yolande vogelvoer op de voedertafel en legt ze noten bij een omgevallen boomstronk. Nog voor ze binnen is, storten een Roodborst, Vinken en wat Meesjes zich op de voedertafel.

Een Grote Bonte Specht hangt ondersteboven aan de vetbol. Op de boomstronk doet een onbekommerde eekhoorn zich tegoed aan het onverwachte feestmaal. Later, in het vallende duister, zien we hoog in een boom de zwarte silhouetten van een bosuilpaartje helder afsteken tegen de schemerblauwe lucht.

Alsof ze er op zaten te wachten?

'Meestal krijgen ze alleen 's morgens te eten. Maar nu zijn ze er net zo goed als de kippen bij. Wel een raar idee eigenlijk, al die oogjes die je blijkbaar de hele dag in de gaten houden en je bewegingen volgen. Kijk, die specht, hoe aandoenlijk dat is; je ziet de kruimeltjes van de vetbol op zijn borst liggen. Ik heb een dubbel netje gemaakt, want ik wil niet dat hij die vetbol in één dag naar binnen werkt.

De dieren worden hier heel vertrouwd met ons. We hebben een tijdlang zelfs onze eigen roodborst gehad. Het was een heel toegankelijk beestje, dat drie jaar lang bij ons is gebleven. Hoe we wisten dat hij 't was? Door zijn gedrag. Als je zo vaak naar vogels kijkt, zie je wel verschillen. Ook in uiterlijk. De een heeft een boller kopje, bij de ander gaan de ogen meer naar voren of naar opzij. De afscheiding tussen het rood en het bruin is ook niet altijd hetzelfde. Zo'n beest dat steeds in je omgeving is leer je wel kennen. We wisten dat 't een mannetje was omdat hij twee nestjes heeft gehad. Het vrouwtje bleef dan op het nestje zitten en hij scharrelde het eten bij elkaar. Soms liet ik de deur wel eens open staan, ik wilde hem niet

binnenhalen, maar toch wel het gevoel geven dat hij erbij hoorde.

Na elke vakantie was ik weer benieuwd of hij er nog zou zijn en ja hoor, hij was er nog steeds. De laatste tijd was hij een beetje ziek. Dat kon je merken, want soms zat hij op het grind te slapen. Dat is natuurlijk heel ongebruikelijk. 'Jochie, jochie', dacht ik al. In een hevige regenbui is hij overleden. En eigenlijk mis ik hem nog steeds. Als we aan kwamen rijden met de auto, dan zat hij al op ons te wachten op het hengsel van een mand.'

25 jaar lidmaatschap... dat is niet niets.

'Ik ben bij de Vogelwerkgroep betrokken sinds de viering van het vijftienjarig bestaan in kasteel Groeneveld. Tijdens de publieksmiddag ging ik mee op excursie met Paul van der Poel. Hij wees in de lucht naar twee verre stippen: 'Kijk', zei hij 'Dat zijn kauwen want ze vliegen met z'n tweeën.' Zo mooi vond ik dat. 'Dat wil ik ook', dacht ik toen. Maar ook vóór die tijd interesseerden vogels me al wel en wist ik er iets van.

Ik houd van alles in de natuur. Daarom woon ik hier zo graag. Ik zit in een constante natuurfilm, en het went nooit. Het blijft trekken, al zit ik echt niet de hele dag naar buiten te kijken, hoor.'

Je bent vooral gaan tellen...

'Ja, maar niet alleen voor de vogelwerkgroep. Voor Natuurmonumenten tel ik vlinders en libelles, elk jaar in een ander gebied. En ik onderhoud een monitoringroute voor vlinders op de Kromme Rade. Elke week, vanaf 1 april tot eind september tel ik de vlinders die ik daar zie. En ik doe vlinder-onderzoek voor het Goois Natuurreservaat op de Zanderij. Daarnaast ben ik betrokken bij paddenstoelenonderzoek, dat is wetenschappelijker van aard. Aan de hand van indicatiesoorten leiden we de kwaliteit van het bos af. Dat doe ik nu ongeveer vijf jaar. Ook hier op Gooilust doe ik een paddenstoelenonderzoek trouwens. We hebben proefvlakken gemaakt die ik om de drie weken bezoek, vanaf juli tot en met november, als de eerste nachtvorst zich aandient. Eigenlijk heb ik een soort jaarritme. In het voorjaar begin ik met de vogeltellingen, daarna wordt het rustiger en komen de vlinders. In de herfst tot slot zijn de paddenstoelen aan de beurt. In de winter maak ik de rapporten af en vul ik formulieren in.

Wat betreft de vogels: van september tot en met maart tel ik één keer per maand ganzen voor SOVON. In januari is er een waterwildtelling in de polders langs het Amsterdam-Rijnkanaal. In december ontstaan de paartjes eenden. Dus als je gaat tellen en je ziet een mannetje, dan wéét je dat 't vrouwtje in de buurt is. En ja hoor, dan heb je

het vrouwtje ook gezien. Dat zijn leuke dingen. Je ziet het omdat je dat soort dingen wéét.

Huiszwaluwen

Foto: A.C. Zwaga

In april doe ik mee aan broedvogelonderzoek, dat gaat helemaal op geluid en in juli en augustus tel ik huiszwaluwennesten. Dat doe ik al vanaf 1983. De ganzen tel ik vanaf 1990, net als het waterwild. Soms denk ik wel eens: ik stop ermee, ik krijg er een numerofobie van. Straks kan ik niet meer stoppen, tel ik ook de lantarenpalen nog mee. Maar, eerlijk is eerlijk, ik vind onderzoek leuk en daarom doe ik die tellingen zo graag.'

Wat heeft het je opgeleverd? Al die jaren van tellen?

'In de vijftig jaar dat ik vogels tel, zie je de fluctuaties binnen de soort. Je ziet soorten toenemen en andere verdwijnen. Je ziet weersinvloeden, hoe koude jaren voor de één een opleving veroorzaken, maar voor de ander een ramp van formaat betekenen. Ik ben echt de grote lijnen gaan zien.

Het mooie is dat die tellingen ergens terecht komen waar ze echt tot actie kunnen leiden. De vlinderstichting bijvoorbeeld kan resultaat boeken en veranderingen bewerkstellingen met de tellingen in de hand. En als ik een bijzondere paddenstoel heb gezien, komen de beheerders in actie. Ze halen bijvoorbeeld het maaisel weg, zodat de grond kan versralen en de paddenstoel behouden kan blijven. En SOVON kan met de vogeltellingen weer van alles constateren en initiëren.

Ik ben de grote lijnen gaan zien, maar ook de verbanden. Dat is het leuke van onderzoek. Je ziet dat goed beheer wel degelijk effect heeft en dat onjuist beheer veel teniet doet.

En voor mijzelf: ik vind het heerlijk om buiten te zijn en om van alles te weten van de omgeving waarin ik verkeer. Het is een eenzaam gebeuren, dat wel. Tellen is eigenlijk niet met anderen te doen. Je bent zo afhankelijk van het weer, om maar eens iets te noemen, dat het moeilijk is om afspraken te maken. Het gebeurt allemaal heel erg ad hoc. Als ik een uurtje overheb, ga ik de paddenstoelen doen. Zo werkt het toch.'

De oorkonde heb je gewaardeerd?

‘Ja, ik was aangenaam verrast. Het is toch een manier om iemand even in het zonnetje te zetten en te bedanken voor alles wat diegene doet en gedaan heeft. Ik kan iedereen aanraden om actief mee te doen in de vereniging. Of je nu vogels telt of nestkasten maakt... bezig zijn met vogels is een verrijking van je leven. Wat je ook doet, alles is een beleving. Misschien geeft een hond je meer terug, maar voor mij zijn vogels erg speciaal.

Niets is meer hetzelfde als je eenmaal de zang en roepjes van vogels hebt geleerd. En het mooie met kijken en luisteren in de natuur is: hoe méér je het doet, hoe geofender je raakt.

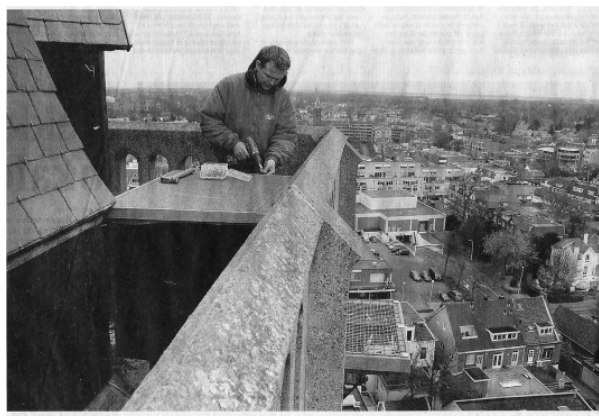
Het is een vorm van mediteren, eigenlijk, zo intensief leven in en met de natuur. Het is rustgevend, je concentreert je op dingen buiten jezelf. Je leert om te ‘zijn’. Weloverwogen en met aandacht.’

Gratis winkelen voor de Slechtvalk

Eind vorig jaar had ik weer even het gevoel de hoofdprijs te hebben gewonnen.... Nee, niet de Paul Fentener van Vlissingen AD / Natuurprijs. Die is in 2007 toegekend aan het Sepiaproject in Zeeland, evenals de publieksprijs. Nee, die dag was het een uur lang gratis winkelen bij de Gamma in Bussum. Samen met Harry de Rooij.

Jelle Harder

In de loop van 2007 kreeg ik een telefoontje van de secretaris van de vereniging van huiseigenaren van de tot appartementen verbouwde St. Vituskerk in Bussum. Deze man had in De Gooi- en Eemlander gelezen over mijn initiatief waarbij een nestkast voor Slechtvalken op de St. Vitustoren in Hilversum was geplaatst. Of dat ook mogelijk was op de gelijknamige kerktoren in Bussum?

Leden van de roofvogelwerkgroep monteren de nestkast op de toren van de Vituskerk in Bussum.
Roofvogelwerkgroep Gooi en omstreken monteert nestkast in Vituskerk Bussum
Slechtvalk broedt graag hard en hoog

Gooi- en Eemlander 9 november 2007

Samen met Harry de Rooij van de Roofvogelwerkgroep het Gooi hebben wij de situatie op de toren bekeken en vastgesteld dat het mogelijk zou zijn. Echter, kosten van de aankoop van het materiaal bedraagt al gauw enkele honderden euro's. En dat geld was er niet. In overleg met het bestuur van de Vogelwerkgroep is daarop een verzoek om sponsoring gestuurd naar de Gamma bouwmarkt in Bussum. Na enige tijd kon

vervolgens een afspraak gemaakt worden om bij de Gamma eens langs te komen.

Bij binnenkomst in de Gamma was er eerst even schrik. De bedrijfsleider, de heer Daan Cijis bleek op cursus te zijn. Gelukkig was er een collega-bedrijfsleider, Richard van Vreden, die volledig op de hoogte was. Tijdens de koffie vertelde hij ons dat zij zeer regelmatig verzoeken om sponsoring binnenkrijgen. Hij en Daan Cijis overleggen over die verzoeken en waren samen tot de conclusie gekomen dat het verzoek van de Vogelwerkgroep er uitsprong. Goed genoeg om op in te gaan. Dat was natuurlijk een mooi begin. Vervolgens gaf Harry uitleg over nut en noodzaak van de hulp aan Slechtvalken. Daarna kwam het moment dat wij ons wensenlijstje voor materialen nog maar eens lieten zien. Voorzichtig noemde ik als eerste dat er voor een kast circa anderhalve plaat betonplex nodig is. Richard van Vreden haakte daar op in met de opmerking dat hem dat wat weinig leek. "Je kunt er beter direct een stuk of vijf meenemen". Dat klonk natuurlijk als muziek in onze oren! Richard bekeek het lijstje nog eens en de conclusie was opmerkelijk: "Pak zo dadelijk een karretje en ga lekker gratis winkelen". Wij reageerden natuurlijk enthousiast want dan konden wij materialen uitzoeken voor wel twee nestkasten voor de Slechtvalk. Richard ging echter nog even verder: "Hebben jullie ook nog gereedschap nodig?" Wat verrast keken Harry en ik elkaar aan. "Eh,...ja". Maar op dat zelfde moment zei Richard dat hij nog een zware accuboormachine had en even later voegde hij er ook nog een cirkelzaagmachine aan toe. Die

accuboormachine was eigenlijk voor de bingo maar hij zou wel overleggen met de firma Bosch. Enigszins bekomen van het aanbod haalden Harry en ik twee (!) karren op en reden de winkel in op weg naar de houtafdeling. Vervolgens was het aangenaam winkelen: platen multiplex, hardhouten planken en balkjes, rubberroid, gaas, bouten, schroeven, verf, kwasten, dakleerspijkers, scharnieren, sloten, e.d. Twee karren vol! Ietwat voorzichtig leidden wij Richard van Vreden daarom weer naar onze karren om de 'buit' te laten zien. Hopelijk is het niet teveel dacht ik nog. "O, daar schrik ik niet van hoor", zei Richard. Hij zou de karren apart zetten zodat de spullen later op de dag opgehaald konden worden. Bij het weggaan kregen we nog een doos vol promotiemateriaal mee: Allemaal rolmaten van vijf meter. Kunnen we mooi uitdelen aan de mensen die met nestkasten bezig zijn.

Kort daarna is Harry aan de slag gegaan om de kast als een bouwpakket in elkaar te gaan zetten. Om dat nu eens niet in zijn vrije tijd te hoeven doen heb ik een subsidie kunnen regelen bij de

Nationale Postcode Loterij. Harry was hiervoor de aannemer. Nadat het bouwpakket klaar was kwam het moment om alles boven op de Vitustoren in Bussum te krijgen. Met hulp van twee werknemers van Harry is al het materiaal op 7 november 2007 naar de torentrans gebracht. Een heel gedoe via een torentje, over een lange zolder, weer een trap, door een gat in de muur en tot slot een lange verticale stalen trap naar de toren. Om door het gat in de toren te komen moest het bouwpakket nog even aangepast worden maar natuurlijk is de kast op zijn plek terecht gekomen.

De hele operatie werd ook door De Gooi- en Eemlander verslagen in de krant van 9 november. Goede reclame voor de Vogelwerkgroep en voor de Gamma. Met dank ook aan de heren van de Gamma. En nu maar afwachten wanneer de Slechtvalken komen. Aan alle Bussummers dus de opdracht de komende tijd op te letten en eens wat vaker omhoog te kijken in de buurt van de Vituskerk.

Uit de veren

Werkgroepen Subgroep Avifauna	Coördinatoren	tel. nrs.	
1. Watervogeltelling	Guus Proost	035 52 51 661	g.proost@tiscali.nl
2. Midwintertelling	Rob Kole	033 29 99 408	rkole@wxs.nl
3. Eempoldertellingen	Jan Mooij	035 54 29 725	mooij.noorman@planet.nl
4. Weidevogelnestbescherming	Gert Bieshaar/ Frits During	035 53 11 002	g.bieshaar@wanadoo.nl
5. Tuinvogelonderzoek	Fernand Jager	035 69 33 553	f.c.jager@planet.nl
6. Gier-, Oever- en Huiszwaluwen	Dick Jonkers	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
7. Boerenzwaluwen	Dick Jonkers/ Jelle Harder	035 52 60 456	dickjonkers@tiscali.nl
8. Telpost Corversbos	Fred van Klaveren	035 65 61 341	f.vanklaveren@natuurmonumenten.nl
9. Vogelringstation	Dick Jonkers	035 52 60 456	ringstation@vwggooi.nl
10. Nestkasten	Ronald Beskers	035 53 87 341	beskers@quicknet.nl
11. Steenuilen	Frank van de Weijer	035 53 11 207	fh.vd.weijer@hccnet.nl
12. Kerkuilen	Harry de Rooij / Gerard Mijnhout	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
13. Roofvogels	Harry de Rooy	035 62 89 470	harryderooij@planet.nl
14. IJsvogels	Jelle Harder	035 69 37858	jelleharder@hetnet.nl

Dubbelarchief is verhuisd

Het dubbelarchief van de rapporten van de Vogelwerkgroep is verhuisd naar de secretaris.
Aanvragen voor een nieuw nummer kunnen gedaan worden via de e-mail:

secretaris@vwggooi.nl

Wilt u rapporten inzien of lenen, dan kunt u contact opnemen met
Bep Dwars, of met de secretaris

Excursie Gaasterland 25 november 2007

Wim le Clercq en Bertus van den Brink waren de excursieleiders van deze regenachtige en winderige dagexcursie. Ondanks het weer werden 68 soorten gezien. 'Catch of the Day': Slechtvalk met prooi.

Renée Beekman

De hele week naar het weerbericht geluisterd, belabberde berichten voor zondag. Gaat het door, gaat het niet door? De eerste hoosbui; verzamelen onder het afdak van de fietsenstalling. We gaan met z'n tienden in drie auto's; aan kop de excursieleiders Bertus en Wim. Bij Lemmer begint het al. In het eerste weiland honderden (duizenden? Wie leert mij eindelijk eens tellen?) Brandganzen. Ik vlieg de auto uit om mijn kijker te pakken die op de achterbank ligt.

Een vlucht Brandganzen

Foto: Renée Beekman

Tja, dan gaan ze op de wieken. Honderden, duizenden? Wie zal het zeggen? De lucht ziet zwart. Fantastisch.

Er zitten Kolganzen, Nijlganzen en Canadese Ganzen tussen. Even verder zien we Smienten en een Waterral, Stormmeeuwen en een vlucht Bonte Strandlopers, de Blauwe Kiek. Een Roek op een lantaarnpaal roept zijn maten in het weiland. Een mooie witte Buizerd loert in het rond. Bij Strandpaviljoen 't Mirnser Klif wacht ons een verrassing. Turend naar de Brilduikers die kopje

onder gaan in de golven, wordt een Slechtvalk opgejaagd door een stelletje Zilvermeeuwen, een geplukte Kokmeeuw tussen zijn poten. Hij landt op een paaltje in de branding en blijft daar even pauzeren om zich met prooi goed te laten bekijken. Het is de 'catch of the day'. Geweldig. Bertus maakt een foto door zijn telescooplenzen, een beetje onscherp, maar dat mag de pret niet drukken. We hebben hem! Na het koude geweld op het strand smaakt de bruine bonensoep met Berenburg heerlijk.

Een vrolijk gezelschap

Foto: Renée Beekman

Nog een rondje rijden om de Kleine Rietganzen te zien, maar het weer wordt er niet beter op. Een telescoop waait om, de handen zijn versteend en de druppels waaien uit je neus. Het is een gure tocht, maar met een score van 68 soorten een geweldige excursie.

Bedankt Bertus en Wim.

Gezien:

Fuut	Wilde Eend	Torenvalk	Dwergmeeuw	Kramsvogel
Dodaars	Krakeend	Slechtvalk	Stormmeeuw	Koperwiek
Aalscholver	Slobeend	Fazant	Zilvermeeuw	Goudhaantje
Blauwe reiger	Wintertaling	Waterral	Kleine mantelmeeuw	Pimpelmees
Grote Zilverreiger	Tafeleend	Meerkoet	Holenduif	Koolmees
Blauwe Reiger	Topper	Waterhoen	Houtduif	Spreeuw
Knobbelzwaan	Kuifeend	Scholekster	Turkse Tortel	Gaai
Canadese Gans	Grote Zaagbek	Goudplevier	Ransuil	Ekster
Nijlgans	Brilduiker	Kievit	IJsvogel	Kauw
Grauwe Gans	Blauwe	Bonte Strandloper	Waterpieper	Kraai
Kolganzen	Kiekendief	Tureluur	Graspieper	Roek
Kleine Rietganzen	Sperwer	Wulp	Winterkoning	Huismus
Brandganzen	Havik	Watersnip	Merel	Vink
Smient	Buizerd	Kokmeeuw		Grote Barmsijs

Natuurbescherming op contactavond.

Piet Spoorenberg besprak op woensdag 9 januari j.l. de verschillende projecten waarmee de Subgroep Natuurbescherming zich momenteel bezighoudt. Hier volgt een verslag van deze leerzame en boeiende avond.

André Kerkhof

Het was gezellig druk in de recreatiezaal van Serviceflat Westerheem, want er waren niet alleen leden van onze Vogelwerkgroep, maar ook zo'n dertigtal bewoners van Westerheem.

Piet Spoorenberg legt uit

Foto: André Kerkhof

extra waterberging creëert. Hij betoogde dat rond de Eem een dynamische natuur moet worden gerealiseerd met wisselende waterhoogten, ideaal voor watervogels en steltlopers.

Fred Alleijn aan het woord

Foto: André Kerkhof

Na de inleidende woorden door onze voorzitter Rien Rense was het de beurt aan Piet Spoorenberg. Hij leidde het aandachtig luisterende publiek langs de diverse locaties in ons werkgebied. Verteld werd over ecologische zones, over de Natura 2000-gebieden. Over de druk die op de natuur wordt uitgeoefend door woningbouw, bedrijfsactiviteiten, verkeer en recreatie.

Naardermeer
Foto: internet

Dat zelfs het kwetsbare Naardermeergebied kan worden aangetast

door dreigende woon- en horeca-activiteiten bij boerderij Stadzicht. Dat er ontwikkelingen zijn aan de oevers van het Gooimeer en bij de Hollandse Brug en de Stichtse Brug. En natuurlijk vertelde hij over de Eempolders. Daarbij kwam ook Fred Alleijn aan het woord. Hij heeft een visie geschreven naar aanleiding van de Milieu Effect Rapportage (MER) rond het gebied van het Eemmeer en de Eem. En Fred liet ons zien dat een dijk niet per se langs het water gelegd hoeft te worden, maar dat je fraaie natuurwaarden kunt creëren door dat iets verderop te doen, met als bijkomend voordeel dat je dan

En Piet vertelde verder over ons werkgebied: de oostelijke Vechtplassen, en waarom de Vinkeveense Plassen helderder zijn dan de Loosdrechtse Plassen. En waarom bovendien de Loenderveense Waterleidingplas ook helder water heeft. Duidelijk werd dat de Subgroep Natuurbescherming behoorlijk wat aandachtspunten heeft.

Natuurlijk was er een pauze, met koffie en roomsoesjes. Even gezellig kleppen met anderen, even doorvragen over wat er allemaal verteld was.

Na de pauze was er een film uit 1984 over de Oostvaardersplassen, dat bijzondere en onverwacht ontstane natuurgebied waar leden van onze Vogelwerkgroep in het verleden zoveel onderzoeken en tellingen hebben verricht. Een dankbaar applaus was de beloning van de aanwezigen voor de organisatoren en die dank werd ook uitgesproken door de directrice van Westerheem. Daarbij sprak zij de hoop uit dat de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken nog jarenlang huurder zal blijven van De Broedplaats, het eigen onderkomen van onze Vogelwerkgroep. En Rien Rense nodigde op zijn beurt de bewoners van Westerheem uit voor de openbare lezingavond "Over IJsvogels en het IJsvogelproject in Gooi en Vechtstreek" op donderdag 24 januari.

Het was een leerzame en interessante avond.

Eiland schoon maken met groep 2 van de jeugdcursus

Een verslag van Kyra, een van de jeugdleden.

Het was zaterdag ochtend half tien bij de Huizerpier. De reddingsbrigade zou ons komen ophalen. Ze moesten ons naar het eiland brengen, waar we alles gingen opruimen. Helaas kwamen ze wat later. Dus gingen we vogels kijken. Allerlei vogels kwamen langs, maar toen opeens ... een IJsvogeltje!! Een eindje verderop ging hij op een rietstengel zitten. Iedereen pakte zijn verrekijker en net toen we uitgebreid wilden gaan kijken was ie weg.

Daar komt het bootje

Toen de reddingsbrigade arriveerde werden er veel scheppen en snoeischaars op de boot gelegd. De boot moest wel een paar keer heen en weer varen om iedereen en de spullen op het eiland te krijgen.

Op weg naar het eilandje

En het was opletten geblazen, want bij de waterkant was drijfzand en daar wilden we niet tot ons middel in komen te zitten!!

Foto's Conny Leijdekker

Niet alles ging even gemakkelijk

We gingen meteen aan de slag toen we op het eiland waren. Kleine boompjes en struikjes moesten er allemaal uitgehaald worden. Als zo'n plantje er moeilijk uit te halen was, werden er scheppen gebruikt. Er stonden ook bomen en struiken van twee á drie jaar oud en die moesten worden gesnoeid. Het was keihard werken en dan was het ook nog eens koud. De boswachter had kruidkoek en Conny had stroopwafels en iets te drinken meegenomen.

Vorige week was er ook al een groep die het eiland voor een deel schoonmaakte. Ze vonden verse vossendrollen. Dat betekende de aanwezigheid van een vos op het eiland.

Botten van zwanen

Wij vonden botten van Zwanen en veren van de Krakeend en de Wilde Eend. Alle veren waren afgebeten. Er liep dus overduidelijk een vos op het eiland rond.

Ik vond het een erg leuke bezigheid, omdat er veel te doen was en ik heb heel veel mooie veren gevonden.

Jaaroverzicht Goois Vogelnet 2007

Traditiegetrouw is dit een goed moment om eens even alle vogelfeiten van de afgelopen twaalf maanden op een rijtje te zetten. 2007 in het kort, een leuk overzichtje van de hoogtepunten, maar tevens een goede handleiding om er in 2008 weer gericht op uit te trekken.

Hans van Oosterhout

2007 in vogelvlucht

Qua aantal soorten is 2007 uitzonderlijk te noemen. Nog nooit werden er in 1 jaar zo veel vogelsoorten in ons werkgebied waargenomen. Werden er in 2004 nog 233 soorten waargenomen, in 2005 238 en in 2006 maar liefst 242, dit jaar werden er een ongekende 252 soorten in ons werkgebied gezien. Daarnaast nog een vijftal onbevestigde claims van soorten. Via het Goois Vogelnet werden in totaal 200 mailtjes verzonden. Het jaar kenmerkte zich door het warmste voorjaar in decennia, gevolgd door een natte maar niet al te koude zomer. Ook de herfst was in verhouding erg zacht en de winter lijkt geen uitzondering te gaan worden. Tijdens de najaarstrek was het geregeld (te) goed weer, met oostelijke winden waardoor op de telpost Corversbos in verhouding tot voorgaande jaren, veel minder vogels werden waargenomen, het vloog te hoog en te verspreid door de, voor de vogels zeer gunstige winden.

Januari

Middelste Zaagbek

Foto: Martijn Kamphuis

Traditiegetrouw wordt de eerste januari een poging gedaan om zo veel mogelijk vogelsoorten in het Gooi te zien. Zo ook dit jaar. Dankzij goed voorwerk worden 98 soorten vastgesteld, een record tot nog toe. Hierbij zitten natuurlijk onze 'vaste' wintergasten, zoals het mannetje Witoogend van de vestinggrachten van Naarden (die 20 februari voor het laatst wordt gezien), het mannetje Eider en het mannetje en vrouwtje IJseend, alledrie bij de Huizerpier. De Eider zal het hele jaar rond de eilanden van de Huizerpier blijven zwemmen.

Eider

Foto: Martijn Kamphuis

Het mannetje IJseend wordt voor het laatst gezien op 11 maart en trekt in eerste instantie voornamelijk op met een groep Brilduikers. Het vrouwtje wordt voor het laatst gezien op 25 maart. Af en toe trekken man en vrouw IJseend dit jaar samen op, maar echt baltsgedrag wordt weinig vertoont naar elkaar. Sinds oudjaarsdag 2006 zit in de haven van Huizen ook een Roodhalsfuut. Deze vogel blijft in ieder geval tot 8 maart in de buurt van de pieren rondhangen. In de Eempolders wordt een vrouwtje Slechtvalk waargenomen op nieuwjaarsdag. De dag erna wordt er in de Eempolders een Velduil gezien. Opvallend veel Grote Gele Kwikstaarten worden in januari gezien, kennelijk zijn er steeds meer vogels die overwinteren, met name bij industriegebieden en in dorpskernen waar veel daken met grint te vinden zijn. De overwinterende Siberische Tjiftjaf bij hotel Newport in Huizen, wordt tot tenminste 25 februari gezien, meestal in gezelschap van enkele 'gewone' Tjiftjaffen. Een overwinterende Klapekster is soms tot enkele meters te benaderen op de Tafelbergheide. Ook op mooie zondagen, als het erg druk kan zijn op de heide, trekt de vogel zich niets van de vele wandelaars aan. De vogel wordt in ieder geval tot 27 maart op deze plek door vele vogelaars bewonderd. Vanaf 13 januari tot in ieder geval 20 april verblijft een mannetje Buffelkopeend op het Naardermeer, er wordt van uitgegaan dat dit hetzelfde, geringde mannetje is dat vorige winter ook al op het Naardermeer en bij Muiderberg is gezien. Op 13 januari wordt ook kortstondig een mannetje Grote Zee-eend gezien op het

Naardermeer, deze vogel wordt echter opgejaagd door een motorbootje. Voor de tweede achtereenvolgende winter overwintert een Oeverloper aan de Gooimeerkust bij het Naarderbos. 15 januari zijn twee Bonte Kraaien kortstondig te zien in de Ondermeent, zoals bekend is de soort steeds zeldzamer als wintergast in Nederland. Een wintergast die wel veel vaker wordt gezien is de Houtsnip, op diverse plekken worden vogels opgestoten. Ook worden er in januari op meerdere plekken Roerdampen gezien.

Pestvogel

Bron: internet

Op 16 januari verschijnt de eerste Pestvogel in Hilversum, dit jaar worden er beduidend minder gezien dan voorgaande winter, waarin we een ongekende invasie mee mochten maken. Op 22 januari vliegt een totaal onverwachte Grote Jager over een tuin in Naarden. 25 januari verschijnt er een mannetje Witoogend bij de Machine van het Naardermeer. Omdat gelijktijdig een man wordt gezien in de vestinggrachten, blijken er deze dag dus twee Witoogenden in het Gooi te verblijven. Vanaf eind januari beginnen de broedparen Raaf die het Gooi sinds een aantal jaren heeft mogen verwelkomen, luidruchtig te worden en op meerdere plekken worden vogels gemeld. Uiteindelijk zullen dit jaar 6 tot 7 paren een broedpoging doen. 28 januari wordt een grotere Pieper gezien bij de Wolfskamer, 2 maart wordt deze vogel eindelijk ontmaskerd als een Grote Pieper, die wellicht in de omgeving overwintert heeft.

Februari

Begin februari beginnen er geruchten op te duiken over een overwinterende Roodhalsgans in de Eempolders. Tijdens het vangen van Kolganzen door de vaste ganzenringsers in de Eempolders, wordt deze vogel in een van de netten aange-troffen en geringd. Enkele malen wordt de vogel daarna gezien in een grote groep Kolganzen, maar voornamelijk aan de oostkant van de Eem. Op 3 februari toont de vogel zich echter aan een kleine

groep vogelaars bij de Noord Ervenweg. Tijdens zoektochten op latere dagen vliegt een groepje van 5 Drieteenstrandlopers over. Helaas wordt de Roodhalsgans niet meer gezien. Bij de aanloop-haven in Huizen verschijnt een Geoorde Fuut.

In de polders van het Gooi overwinteren ongekende hoeveelheden Grote Zilverreigers. Deze soort wordt steeds algemener in Nederland.

Grote Zilverreiger
Bron: internet

Vanaf 10 februari wordt een Taigaboombkruiper regelmatig gezien in een grote groep mezen op camping de Fransche Kamp bij Bussum. Op 10 februari worden 7 Pestvogels ontdekt in Bussum Zuid. Dezelfde dag verschijnen de eerste Grutto's in de Eempolders. Op de Natuurbrug bij Zanderij Crailo overwintert een paartje Roodborsttapuit. Op 15 februari wordt wederom een mannetje Grote Zee-eend gezien bij de Machine van het Naardermeer. Naast de overwinterende Roodhalsfuut van de Haven van Huizen verschijnt op 15 februari een tweede vogel bij hotel Newport. Vanaf 21 februari wordt gedurende enkele weken een Kleine Zilverreiger opgemerkt in de Nieuwe Keverdijkse polder. Op 22 februari worden 22 Pestvogels gezien in het parkje bij hotel Newport.

Blauwe Reiger

Foto: Joop van Keulen

Op 25 februari wordt gezien hoe een Blauwe Reiger bij de Gooimeerkust een dode Boerenzwaluw uit het water vist, een opzienbarende waarneming gezien de tijd van het jaar. Op de laatste dag van februari worden drie ongedetermineerde Flamingo's gezien op het Eemmeer bij de Stichtse Brug. In de navolgende dagen blijven de vogels hangen en blijkt het om drie (ontsnapte) Chileense Flamingo's te gaan.

Maart

Begin maart wordt duidelijk dat op de Fransche Kamp niet 1 maar minimaal twee Taigaboomkruipers rondzwerven. Een kilometer dieper het Spanderswoud in, wordt een derde zingende vogel ontdekt. Ondanks hooggespannen verwachtingen kan niet worden aangetoond dat de vogels een broedpoging hebben gedaan. Er is veel discussie over de ondersoort van deze vogels. Mogelijk zijn er 1 echte Taigaboomkruiper en 2 Kortsnavelboomkruipers in het spel, de laatste soort is de laatste jaren een steeds algemenere broedvogel van met name Zuid Limburg en Oost Nederland.

De eerste jonge Futen van het jaar worden op 3 maart al gezien in de grachten van Naarden Vesting. Na een teleurstellend 2006, blijkt dit jaar weer een goed jaar voor Zwarte Spechten, vanaf begin maart worden op diverse plekken roepende vogels opgemerkt. Op 13 maart vliegt een Rode Wouw over Gooilust. Ook deze maand worden op diverse plekken Houtsnippen opgejaagd. Maart brengt ook de eerste zomervogels. De 10^e de eerste Zomertaling, de 11^e de eerste Boompieper, 12 maart de eerste zingende Zwartkop, 14 maart de eerste Kleine Plevieren en Blauwborsten, 15 maart de eerste Zwarte Roodstaart en Buidelmees, de 25^e de eerste Fitis, de 27^e de eerste Gekraagde Roodstaart, de 30^e de eerste Bruine Kiekendief, Rietzanger en Oeverzwaluw en op 31 maart de eerste Gele Kwikstaart en Tapuit.

Tapuit

Foto: Martijn Kamphuis

April

In april breekt het voorjaar in volle hevigheid los. De maand is ongekend warm en met name bij de vlinders is dit duidelijk te merken, veel soorten vlinders vliegen twee tot drie weken eerder dan normaal. Maar ook bij de binnenkomst van de zomervogels valt het op. 2 April Purperreiger, 4 april Snor, 8 april Huiszwaluw, 12 april Boomvalk en Visdief, 13 april Bosruiter, Nachtegaal, Braamsluiper, Tuinfluiter en Gierzwaluw, 14 april

Koekoek, Bonte Vliegenvanger, Grasmus en Kleine Karekiet, 15 april Zwarte Stern en Sprinkhaanzanger, 16 april Fluiter, 22 april Porseleinhoen, 23 april Grauwe Vliegenvanger, 25 april Bosrietzanger, 27 april Spotvogel, 28 april Grote Karekiet en 29 april tenslotte Wielewaal.

Grote Karekiet

Foto: Christian Brinkman

Al vanaf eind februari worden op diverse plekken rond het Gooimeer en ook in de Eempolders Zwartkopmeeuwen gezien. De soort broedt de laatste jaren in de Kokmeeuwenkolonie op eiland Huizerhoef, ten westen van de Stichtse Brug.

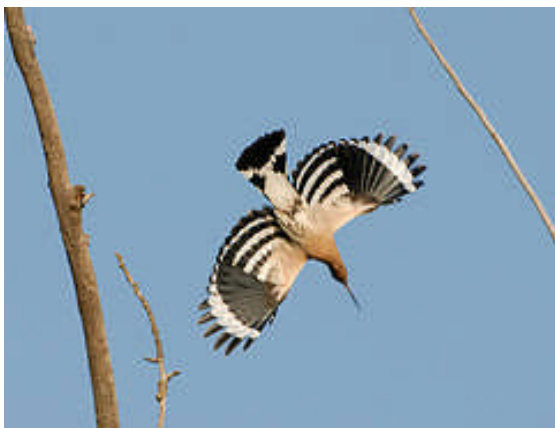

Europese Kanarie

Foto: Christian Brinkman

Op 1 april wordt een zingende Europese Kanarie ontdekt in Hilversum Noord. Deze vogel wordt hier tot 5 april gezien. Helaas blijken sommige vogelaars het nodig te vinden om de vogel te lokken met het afdraaien van geluid, mogelijk wordt de vogel hierdoor verjaagd. Ook blijkt er een langdurige baltsende vogel aanwezig in Hilversum Zuid. Hier heeft mogelijk een broedgeval plaatsgevonden. Vanaf 1 april worden er rond de heidevelden en dan met name bij de Aardjesberg weer geregeld Beflijsters waargenomen. De grootste groep dit jaar betreft 5 exemplaren in 't Harde bij Blaricum. Op 4 april worden 5 Heilige Ibissen ontdekt in de Bovenmeent, de dagen daarna blijft nog minimaal 1 vogel hangen. Deze van oorsprong ontsnapte

vogel broeden net buiten het Gooi sinds enkele jaren in een kleine Lepelaarkolonie en zijn dus de komende jaren vaker in ons werkgebied te verwachten. De Eempolders blijken een goede plek om IJslandse Grutto's te zien, groepen van honderden exemplaren zijn in april te bewonderen. Op 12 april vliegt een Rode Wouw over Cruysbergen bij de Hilversumse Meent. Opmerkelijk is de steeds vroegere binnenkomst van Gierzwaluwen. Jarenlang stond Koninginnedag bekend als de dag dat je goed op de lucht moest letten voor de eerste Gierzwaluwen, maar ze komen steeds vroeger!

Hop

Bron: internet

Op 13 april wordt een Hop gezien bij de Oeverzwaluwkolonie in 't Harde in Blaricum. Op 15 april wordt een adulte Zeearend gezien die bij de Stichtse Brug vanuit Flevoland komt aanvliegen, het betreft hier waarschijnlijk een van de vogels van het broedpaar uit de Oostvaardersplassen. Dezelfde dag vliegt een Zwarte Wouw over de Eempolders.

Op 16 april vliegt een Rode Wouw over Naarden en wederom een Zwarte Wouw bij de Stichtse Brug. Op deze plek zingen ook enkele weken twee Nachtegalen. Op 20 april wordt een langsvliegende Velduil gezien bij de Machine van het Naardermeer. 21 april verschijnt een Poelruiter in de Bovenmeent.

Dat sommige vogelaars voor het geluk geboren zijn mag blijken uit een waarneming van een tweede Hop binnen tien dagen in het Gooi, op de 23^e wordt deze vogel gezien bij de Aardjesberg door dezelfde waarnemer die ook de vogel bij 't Harde zag. Helaas hebben latere zoekacties naar de vogel geen resultaten meer. 26 april brengt weer een overtrekkende Rode Wouw, ditmaal boven Boeckesteijn. Waarschijnlijk dezelfde vogel wordt ook boven Gooilust gezien.

27 april vliegt er tijdens een ongekende massale trek van koolwitjes, een Koninginnepage over de Tafelbergheide, de eerste van drie vlinders van deze soort die dit jaar gezien zullen worden. Vanaf 29 april zijn er geregeld Noordse Kwikstaarten te

zien in de Bovenmeent. Dezelfde avond vliegen er drie Kraanvogels over Huizen. Op 30 april vliegt een Grauwe Kiekendief over de Loenderveense Plas.

Mei

Op de eerste mei verschijnt een Gestreepte Strandloper in de Bovenmeent. Op de 3^e vliegt een Roodpootvalk bij Ankeveen. 5 mei wordt een zingende Wielewaal opgemerkt in het Corversbos. Een dag later worden drie Temmincks' Strandlopers ontdekt in de Bovenmeent. Half mei is gedurende enkele dagen een roepende Kwartel aanwezig op de akkers in het Corversbos. De 15^e wordt een zomerkleed Kanoet ontdekt in de Bovenmeent.

Witvleugelstern

Foto: Martijn Kamphuis

Mei brengt in het hele land een ongekende influx van Witvleugelsterns. Ook wij pikken een graantje mee, met enkele groepjes in zomerkleed op het Gooimeer, in totaal zullen er ongeveer 150 vogels in het Gooi gezien worden, met als grootste groep 60 exemplaren op 17 mei bij de Stichtse Brug.

Ook op de Loenderveense Plas en in de Bovenmeent worden vogels gezien.

Koereiger

Bron: internet

Op de 19^e wordt een Koereiger ontdekt in de Heintjesrak- en Broekerpolder. Deze vogel blijft tot in ieder geval 30 mei in de omgeving hangen en laat zich ook in de Nieuwe Keverdijkse Polder uitstekend zien. Op

22 en 28 mei worden er zelfs twee verschillende vogels gezien. De soort rukt heel langzaam op in Nederland en na de vogel van 2006 die maar een paar uur bleef zitten in de Bovenmeent, was dit

voor veel vogelaars een welkome 'inloper'. 25 mei vliegt er weer een Rode Wouw over, ditmaal bij Eemnes.

Op 28 mei is er een melding van een Slangenarend die laag boven Gooilust vliegt.

In mei wordt ook bekend dat er minimaal twee broedparen Buidelmees in het Gooi zitten dit jaar, eentje bij het Naardermeer en een (verstoorde) laaghangende nest bij Muiden.

Juni

Rijtje Kluten, Korte Maatskade Foto: Johan van Onna

Juni begint goed met twee Steltkluten en een Gestreepte Strandloper in de Bovenmeent op de 2^e. Op 3 juni vliegt een adulte Witwangstern langs de Machine van het Naardermeer.

Op 14 juni wordt weer een Heilige Ibis waargenomen bij het Naardermeer. 19 juni worden boven Weesp 10-12 Vale Gieren waargenomen. Met name in Zuid Nederland vliegen grote groepen van deze soort rond. Tijdens het afspeuren van de lucht naar meer Vale Gieren wordt ook een adulte lichte fase Dwergarend gezien boven Hilversum Zuid! Geregeld worden er nog Visarenden gezien bij het Naardermeer. Eind juni roept een Woudaap enkele dagen bij Ankeveen, na de meldingen van afgelopen jaar lijkt het er op dat de soort weer (langzaam) terugkomt in ons werkgebied.

In Polder Achteraf roept enkele avonden een Kleinst Waterhoen, mogelijk zijn er twee exemplaren aanwezig.

Juli

Juli is natuurlijk een rustige maand omdat de meeste vogels druk aan het broeden zijn. Op de 15^e wordt er een zingende Orpheusspotvogel gehoord in Huizen! Ook deze soort rukt langzaam op naar het noorden, dus wie weet kunnen we hem in de komende jaren vaker verwachten.

Op 22 juli vliegen er twee Zwarte Ooievaars boven Bussum. Ook wordt er een Zwarte Ooievaar gezien bij Weesp. 29 juli vliegt er een Zwarte Wouw over Weesp.

Op vlindergebied blijkt het een uitzonderlijk goed jaar te zijn voor Eikenpages. Deze bij ons vrij algemene soort vliegt doorgaans alleen hoog in de toppen van oude Eiken rond en worden daardoor vaak over het hoofd gezien. Dit jaar komen echter opmerkelijk veel vlinders aan de grond om daar nectar te zoeken, een buitenkansje voor vlinderliefhebbers.

Augustus

Augustus begint traditiegetrouw met Reuzensterns. Op 5 augustus was een eerste exemplaar aanwezig bij de Huizerpier. Op de 6^e vliegt een vrouw Grauwe Kiekendief over de Hilversumse Meent. Dezelfde dag verschijnt er ook een zomerkleed Krombekstrandloper bij de Huizerpier. Ook vliegen er in deze dagen flink wat Visarenden over het Gooi. Op de 11^e vliegen er twee Witvleugelsterns rond bij de Huizerpier. Ook is een Dwergstern kortstondig jagend aanwezig. Wederom trekt er een Grauwe Kiekendief over het Gooi, ditmaal over de Tafelbergheide. 2 juveniele Zwarte Ooievaars vliegen over de Huizerpier. Geregeld laat een Porseleinhoen zich zien in de Bovenmeent. Het ziet er naar uit dat de soort er dit jaar weer heeft gebroed want later worden ook juveniele exemplaren gezien. 15 augustus brengt weer een Zwarte Ooievaar, ditmaal boven Loenen. De 16^e vliegt er weer een Zwarte Wouw over, ditmaal boven de Hilversumse Meent. Een dag later wordt een exemplaar gezien boven Laren. Ook worden twee Zwarte Ooievaars gezien boven de Eempolders. Op de 17^e wordt hier een vrouw Grauwe Kiekendief jagend gezien. Een Ortolaan vliegt over bij de Groeve Oostermeent. De 19^e brengt weer een Grauwe Kiekendief, ditmaal bij het Corversbos, de soort wordt dit jaar opvallend vaak gezien. Dezelfde dag wordt er een Grauwe Franjepoot ontdekt in de Bovenmeent. Deze vogel, die zich aan vele vogelaars zal laten zien, blijft tot in ieder geval 24 augustus rondjes zwemmen in de Bovenmeent.

Reuzenstern

Foto: Martijn Kamphuis

Bij de Huizerpier wordt weer een Reuzenster gezien alsmede twee Temmincks' Strandlopers. Vijf Kraanvogels vliegen die dag boven Laren. Op de 21^e vliegt er een Zwarte Ooievaar over het Corversbos. In augustus worden geregeld meerdere Visarenden gezien rondom de Huizerpier. De 29^e vliegt er wederom een Zwarte Wouw langs, de gelukkigen staan ditmaal in de Bovenmeent.

Augustus blijft natuurlijk ook een goede maand voor Libellen. In Zanderij Cruysbergen wordt een populatie Tengere Grasjuffers ontdekt. Deze libellensoort maakt dankbaar gebruik van de pioniersvegetatie in de Zanderij.

Vuurlibel

Bron: internet

Andere nieuwe libellensoorten dit jaar zijn Vuurlibel (die snel oprukt in Nederland) en Zwervende Pantserjuffer. Ook wordt dit jaar tweemaal een Zuidelijke Keizerlibel gezien en worden meerdere (kleine) populaties ontdekt van Tengere Pantserjuffer. Zwervende Heidelibellen die in 2006 pas voor het eerst op enkele plekken in het Gooi werden waargenomen, blijken zich op sommige plekken massaal voortgeplant te hebben en zijn in 2007 een redelijk algemene soort in het Gooi.

September

Op 1 september wordt wederom een Zwarte Wouw gezien boven de Bovenmeent, het lijkt er op dat minimaal 1 maar mogelijk zelfs 2 vogels rondhangen in deze omgeving. Ook in de volgende dagen wordt de vogel hier gezien. Een juveniele Witvleugelstern wordt nog geregeld gezien bij de Huizerpier. Ook wordt hier een Noordse Stern ontdekt, een juveniele vogel die nog geruime tijd in de buurt blijft rondzwerven. Noordse Stern is een erg zeldzame soort in onze contreien. Boven de Bovenmeent vliegt ook een Grauwe Kiekendief. Op 4 september wordt een overvliegende Kleinste Jager gezien bij de Westerheide en op 7 september een exemplaar boven de Hilversumse Meent. Deze waarnemingen vallen samen met een enorme

influx van de soort aan de gehele Nederlandse kust. 10 september wordt voor het eerst zee trek geteld bij het befaamde punt ten westen van Muiden. Op deze dag vliegt hier een juveniele Vorkstaartmeeuw langs, alsook een Grote Jager, een Noordse Stern, 3 Rosse Grutto's en 3 Kanoeten. Op 28 september worden een Grote Stern en een Noordse Stern gezien bij Muiderberg. Een Geoorde Fuut duikt op de 29^e op bij de Vijfhoek.

Oktober

Op 1 oktober vliegt een Kleine Jager over de telpost in het Corversbos. De dag erna vliegt er een Grote Pieper over.

Klapekster

Foto: Paul v.d. Poel

Op 8 oktober verschijnt er weer een Klapekster op de Tafelbergheide, deze vogel zal hier naar alle waarschijnlijkheid weer gaan overwinteren. Op 8 oktober wordt een late Purperreiger gezien in de Eempolders. 13 oktober trekt er weer een Grote Pieper over de telpost Corversbos, alsmede een Velduil. Op 14 oktober wordt een roepende overvliegende Kuifleeuwerik gezien bij de Natuurbrug van Zanderij Crailo. Helaas hebben latere zoekacties geen resultaat. Half oktober worden er op meerdere heidevelden Klapeksters waargenomen, waarschijnlijk grotendeels doortrekkers. Op 28 oktober wordt weer een (of nog steeds dezelfde) juveniele Noordse Stern gezien bij het Naarderbos.

November

Op 6 november wordt tijdens het zee trektellen bij Muiden een langsvliegende Zwarte Zee-eend gezien, en ook een (of de) Noordse Stern liet zich weer zien alsook 4 Drieteenstrandlopers. 7 november brengt de eerste Noordwester storm aan de kust en dus is ook deze dag de post bij Muiden bemand. Drie Middelste Jagers vliegen die dag langs, een uiterst zeldzame soort in onze

regio. Verder 1 Grote Zee-eend, 1 vrouw IJseend en een juveniele Vorkstaartmeeuw. De wind blijft nog een tijdje doorwaaien en daar wordt goed gebruik van gemaakt, in de daarop volgende dagen blijkt de telpost een uiterst lucratieve plek voor ongebruikelijke binnenlandsoorten.

Zeehelden bij Muiden

Foto: Christian Brinkman

De score van 9 november: 1 Kleine Jager, 2 IJseenden, 1 Rotgans, 2 mogelijke Rosse Franjepoten en maar liefst 24 (!!!) Middelste Jagers. De dag daarop blijkt nog beter met 2 Kleine Alken, 3 Zwarte Zee-eenden, 1 Grote Zee-eend, 2 IJseenden, 5 Drieteenstrandlopers, 9 Middelste Jagers en 5 Drieteenmeeuwen. Zondag 11 november zal echter voor altijd de boeken ingaan als Zuperrr Zeetrek Zondag in het Gooi.

Kokmeeuw

Foto: Toon den Deugd

Op deze dag vliegen langs: 1 Noordse Stormvogel, 1 Grote Burgemeester, 6 Kleine Alken, 1 Rosse Franjepoot, 10 Rotganzen, 15 Middelste Jagers, 1 Kleine Jager, 1 Roodkeelduiker, 1 Zwarte Zee-eend, 6 Drieteenmeeuwen en 1 IJseend. 15 november worden op dezelfde plek 8 Toppers en 2 Geoorde Futen gezien. 18 november blijkt er bij de

Huizerpier een langverwacht vrouwtje Eider aanwezig. De vaste man Eider, die er al sinds december 2004 rondzwemt is druk naar haar aan het baltsen. Helaas blijkt het vrouwtje weinig onder de indruk want de volgende dag is ze alweer vertrokken. Deze dag vliegt er ook een Rode Wouw langs de Gooimeerkust. 25 november vliegt er langs de kust van Muiden een IJsdruiker richting West. 28 november wordt een groep van 6 Taigarietganzen ontdekt achter de weilanden van vliegveld Hilversum.

December

Begin december worden op de Tafelbergheide enkele malen meerdere Velduilten opgestoten. Op 3 december zelfs 5 exemplaren. Op dezelfde dag wordt een wel erg late Lepelaar gezien bij de Bovenmeent. 8 december worden aan de Gooimeerkust bij Huizen een langsvliegende Roerdomp en een vrouwtje Witoogend waargenomen. De laatste vogel wordt ook de 16^e nogmaals gezien. Ook blijken hier drie Geoorde Futen aanwezig te zijn. De vaste Klapekster van de Tafelbergheide wordt de hele maand waargenomen. Op de 20^e wordt in een grote groep ganzen in de Noordpolder beoosten Muiden een juveniele Roodhalsgans gevonden. De vogel laat zich in de volgende dagen erg mooi zien. Op de 22^e zitten in deze polder ook twee Taigarietganzen en dezelfde dag wordt een mannetje Buffelkopeend ontdekt op het IJmeer bij Muiderberg. Later zal blijken dat deze vogel geringd is. Op de 23^e wordt het mannetje IJseend weer gevonden bij de Huizerpier, hij is erg laat dit jaar. Het staartje van december brengt nog een klapper met zich mee. In het voorland van de Hollandse brug wordt op de 23^e in een grote groep mezen een Pallas' Boszanger opgemerkt. Zoektochten in de volgende dagen hebben helaas geen succes. Wel blijken in het gebied en het nabij liggende Naarderbos, ongekende hoeveelheden Vuurgoudhanen rond te trekken. 31 december blijkt naast het vele vuurwerk, ook nog een Vogelklapper met zich mee te brengen. Op het IJzeren Veld in Huizen worden minimaal twee Grote Kruisbekken gezien in een grote groep Kruisbekken.

Lijst van alle waargenomen soorten in 2007:

Knobbelzwaan	Havik	Grote Mantelmeeuw	Sprinkhaanzanger
Kleine Zwaan	Sperwer	Drieteenmeeuw	Snor
Wilde Zwaan	Buizerd	Reuzenster	Spotvogel
Taiga Rietgans	Dwergarend	Grote Stern	Orpheusspotvogel
Toendra Rietgans	Visarend	Visdief	Bosrietzanger
Kleine Rietgans	Torenvalk	Noordse Stern	Kleine Karekiet

Grauwe Gans	Roodpootvalk	Dwergstern	Rietzanger
Kolgans	Smelleken	Witwangstern	Grote Karekiet
Grote Canadese Gans	Boomvalk	Zwarte Stern	Braamsluiper
Brandgans	Slechtvalk	Witvleugelstern	Grasmus
Roodhalsgans	Waterral	Kleine Alk	Tuinfluter
Rotgans	Porseleinhoen	Holenduif	Zwartkop
Casarca	Kleinst Waterhoen	Houtduif	Pallas' Boszanger
Bergeend	Waterhoen	Turkse Tortel	Bladkoning
Krooneend	Meerkoet	Zomertortel	Fluiter
Tafeleend	Kraanvogel	Koekoek	Tjiftjaf
Witoogeend	Scholekster	Kerkuil	Fitis
Kuifeend	Steltkluut	Stenuil	Goudhaan
Topper	Kluut	Bosuil	Vuurgoudhaan
Eider	Kleine Plevier	Ransuil	Grauwe Vliegenvanger
Zwarte Zee-eend	Bontbekplevier	Velduil	Bonte Vliegenvanger
Grote Zee-eend	Goudplevier	Gierzwaluw	Baardman
IJseend	Zilverplevier	IJsvogel	Staartmees
Nonnetje	Kievit	Hop	Glanskop
Brilduiker	Kanoet	Groene Specht	Matkop
Buffelkopeend	Drieteenstrandloper	Zwarte Specht	Kuifmees
Grote Zaagbek	Kleine Strandloper	Grote Bonte Specht	Zwarte Mees
Middelste Zaagbek	Temminck's Strandloper	Kleine Bonte Specht	Pimpelmees
Krakeend	Gestreepte Strandloper	Kuifleeuwerik	Koolmees
Smient	Krombekstrandloper	Boomleeuwerik	Boomklever
Slobeend	Bonte Strandloper	Veldleeuwerik	Taigaboomkruiper
Wilde Eend	Kemphaan	Oeverzwaluw	Boomkruiper
Pijlstaart	Bokje	Boerenzwaluw	Buidelmees
Zomertaling	Watersnip	Huiszwaluw	Wielewaal
Wintertaling	Houtsnip	Grote Pieper	Klapekster
Kwartel	Grutto	Duinpieper	Gaai
Roodkeelduiker	Rosse Grutto	Boompieper	Ekster
IJsduiker	Regenwulp	Graspieper	Kauw
Dodaars	Wulp	Roodkeelpieper	Roek
Fuut	Zwarte Ruiter	Oeverpieper	Zwarte Kraai
Roodhalsfuut	Tureluur	Waterpieper	Bonte Kraai
Kuifduiker	Poelruiter	Gele Kwikstaart	Raaf
Geoorde Fuut	Groenpootruiter	Noordse Kwikstaart	Spreeuw
Noordse Stormvogel	Witgat	Grote Gele Kwikstaart	Huismus
Aalscholver	Bosruiter	Witte Kwikstaart	Ringmus
Roerdomp	Oeverloper	Rouwkwikstaart	Vink
Woudaap	Steenloper	Pestvogel	Keep
Kwak	Grauwe Franjepoot	Winterkoning	Europese Kanarie
Koereiger	Rosse Franjepoot	Heggenmus	Groenling
Kleine Zilverreiger	Middelste Jager	Roodborst	Putter
Grote Zilverreiger	Kleine Jager	Nachtegaal	Sijs
Blauwe Reiger	Kleinste Jager	Blauwborst	Kneu
Purperreiger	Grote Jager	Zwarte Roodstaart	Kleine Barmsijs
Zwarte Ooievaar	Zwartkopmeeuw	Gekraagde Roodstaart	Grote Barmsijs
Ooievaar	Dwergmeeuw	Paapje	Grote Kruisbek
Lepelaar	Vorkstaartmeeuw	Roodborsttapuit	Kruisbek
Wespendief	Kokmeeuw	Tapuit	Goudvink
Zwarte Wouw	Stormmeeuw	Beflijster	Appelvink
Rode Wouw	Zilvermeeuw	Merel	IJsgors
Zeearend	Kleine Mantelmeeuw	Kramsvogel	Geelgors
Bruine Kiekendief	Geelpootmeeuw	Zanglijster	Ortolaan
Blauwe Kiekendief	Pontische Meeuw	Koperwiek	Rietgors
Grauwe Kiekendief	Grote Burgemeester	Grote Lijster	Grauwe Gors

Mutaties Ledenbestand okt. 2007- jan. 2008

Nieuwe Leden

L BAAS	CELSIUSSTRAAT 18	3817 XG	AMERSFOORT	033	4633113	G
MW S BAAS-LINNENBANK		CELSIUSSTRAAT 18	3817 XG AMERSFOORT	033	4633113	H
J M C BLEEKEMOLEN		WAKKERENDIJK 218	3755 DJ EEMNES	035	5310566	G
F BRONNER		VAN DIJCKLAAN 34	1412 HP NAARDEN	035	6945381	G
MW A BRONNER		VAN DIJCKLAAN 34	1412 HP NAARDEN	035	6945381	H
H J A DE BROUWER		VAN KINSBERGENLAAN 32	1215 RS HILVERSUM	035	6244323	G
MW E BROUWER		STREEFOORDLAAN 32	3755 BB EEMNES	035	5310876	G
J H VAN DEN ESHOF		RIETGORS 35	3755 GA EEMNES	035	5311097	G
MW S GERLACH		REESTRAAT 12	1216 CR HILVERSUM	035	6400782	G
C J W HEUTINK		REMBRANDTLAAN 7	1271 GM HUIZEN	035	5263477	G
C HUURDEMAN		YPENDAEL 2-7	3743 AW BAARN	035	5422338	G
MW A JOUSTRA		ST. VITUSSTRAAT 37A	1211 PG HILVERSUM	035	6235561	G
W KIJLSTRA		DALTONSTRAAT 212	1223 RV HILVERSUM	035	7728749	G
H R KLEINJAN		ACACIAPARK 118	1213 LE HILVERSUM	035	6282094	H
MW J KLOMP		HILVERTSWEG 7	1214 HZ HILVERSUM	035	6237258	G
MW E KWAK-VAN DE WEL		RIETMEENT 106	1218 AZ HILVERSUM	035	6935692	G
NATUR VW VIJFHEERENLANDEN		OVERBOEICOP 15	4145 NN SCHOONREWOERD			M
J RAM	BURG. BLETZSTRAAT 32	1109 AL	AMSTERDAM Z-O	0294	416001	G
MW B RAM		BURG. BLETZSTRAAT 32	1109 AL AMSTERDAM Z-O	0294	416001	H
R SCHIPPER		DE BOEI 7	3742 GD BAARN	035	5435458	G
D SCHOLTEN		RIETMEENT 62	1218 AX HILVERSUM	035	6931076	G
P B SCHUMAN		HAMMERSKJOLDLAAN 47	4334 EM MIDDELBURG	0218	6811245	G
N SLOTBOOM		ENGELANDLAAN 794	2034 HJ HAARLEM	023	5332408	G
MW G SMIT		DONGE 39	1273 PM HUIZEN	035	8880009	H
MW M STERN		WILLBRORDUSLAAN 87	1216 PA HILVERSUM	035	6223535	G
MW L URSEM		SALMSTRAAT 33	1222 GR HILVERSUM	035	5338460	G
VOGELWERKGROEP EIBERGEN		LELYSTRAAT 50	7151 GK EIBERGEN M			
WAGENINGEN UR LIBRARY		POSTBUS 9100	6700 HA WAGENINGEN	0317	483600	G
MW W WIJNANDS		OHMSTRAAT 5	1221 GN HILVERSUM	035	5415469	G
J H ZANDSTRA		PLANTSOEN 3	3755 HH EEMNES	035	5381754	G

Adreswijzigingen

G G VAN DE BUNT	JACOB MARISSTRAAT 94-I	1058 JB	AMSTERDAM	06	48102600	G
A J FLIERMAN	ZWARTEWEG 60	1412 GE	NAARDEN	035	6980128	G
GEWEST GOOI EN VECHTSTREEK	POSTBUS 514	1200 AM	HILVERSUM	035	6926444	M
MW A VAN 'T HOF	NIEUWE WETERINGSEWEG 189	3737 MH	GROENEKAN	035	6022287	H
H VAN 'T HOF	NIEUWE WETERINGSEWEG 189	3737 MH	GROENEKAN	035	6022287	G
MW G M JONKMAN	JACOB MARISSTRAAT 94-I	1058 JB	AMSTERDAM	06	48102600	H
MW M J M KOSTER	GOUDWESPMEENT 87	1218 GT	HILVERSUM	035	6245197	G
H DE ROOIJ	VAARTWEG 186	1217 SZ	HILVERSUM	035	6859787	G
R SCHOLTEN	PLANETENSTRAAT 79	1223 GS	HILVERSUM	06	10072149	G
R K TON	JOTTERPAD 21	1271 XA	HUIZEN	035	5260564	H
MW M L TON-GERRITSEN	JOTTERPAD 21	1271 XA	HUIZEN	035	5260564	G
MW R VELTKAMP	MOERASZEGGE 8	1241 ZB	KORTENHOEF	035	6919356	H
VRIENDEN VAN HET GOOI	ZUIDSINGEL 43	1241 EJ	KORTENHOEF	035	6231817	M

Bedankt

MW J ALERS	EIBERGEN	MW M BAKKER	LAREN
R VAN DEN BERG	'S GRAVELAND	MW M BUCKLEY	HILVERSUM
M DOBBER	AMSTERDAM	A PLOMP	NAARDEN
B VAN DRIEL	HUIZEN	W FASE	WEESP
J VD GEEST	HILVERSUM	MW G J VD GEEST-STEENSTRA	HILVERSUM
J GOUW	EEMNES	M KARPERIEN	EIBERGEN
MW S MEIJERS	HILVERSUM	F W MEURS	NAARDEN
MW L G A MISCHGOFKY-SMIT	DELFT	R VAN MOORSELAAR	NAARDEN
MW L VD POEL-VAN T HOFF	HUIZEN	K PRANGER	ANKEVEEN
P W PRINSSEN	HILVERSUM	KVVN AFD NOORDERKEMPEN	KALMTHOUT, BELGIE
F F REPKO	BAARN	R W VISSER	HILVERSUM
J L VOLLERS	NAARDEN	ALTERRA	WAGENINGEN
F S REYMERINK	LAREN NH	A J A GIEPMANS	HILVERSUM
R KLOOSTERMAN	NAARDEN		

Veldwaarnemingen

Dodaars	25-08-07	2	Pluismeer, E. Klomp, foeragerend
Koereiger	23-05-07	1	Maatpolder, Eemnes, H. Hoekstra, foeragerend
Kleine Zilverreiger	05-08-07	1	Oud Naarden, Naarden, VRS, overvliegend
Grote Zilverreiger v.a.	29-09-07	258	9 locaties, 11 waarnemingen, T. Hilhorst, P.Gijsen, J. Roodhart, H. van Tol, G. Bieshaar, allen foeragerend
Zwarte Ooievaar	22-07-07	2	Franse Kampheide, Bussum, S. en A. Visser, overvliegend
Kleine Zwaan	12-10-07	36	Hoekerpolder, Vreeland, H. en N. van Tol, foeragerend
Zwarte Zwaan	19-09-07	1	Noordpolder te Veld, Eemnes, T. Hilhorst, overvliegend
Indische Gans	25-12-07	1	Horstenmeerpolder, Nederhorst, G. en E. van Oort, foeragerend
Eidereend	13-10-07	5	Oud Naarden, Naarden, VRS, overvliegend
Nonnetje	04-04-08	1	Loenderveense Plas, Loosdrecht, H. van Tol, foeragerend
Rode Wouw	27-08-07	1	Eendrachtspark, Bussum, C. de Vink, overvliegend
Blauwe Kiekendief v.a.	30-11-07	6x	2 locaties, Eemnes, G. Bieshaar, D. Jonkers, foeragerend
Sperwer v.a.	19-08-07	6x	5 locaties, E. Klomp, D. Jonkers, overvliegend en foeragerend
Visarend	21-08-07	1	Fort Ronduit, Naarden, M. de Graaf, overvliegend
Torenvalk v.a.	02-10-07	3x	3 locaties, E. Klomp, M. de Graaf, D. Jonkers, foeragerend
Smelleken v.a.	19-11-07	3x	2 locaties, D. Jonkers, jagend / overvliegend
Boomvalk v.a.	05-08-07	2x	3 locaties, E. Klomp, VRS, overvliegend en foeragerend
Fazant	06-12-07	2	Warandapark, Blaricum, M. de Graaf, foeragerend
Waterral v.a.	13-10-07	8x	3 locaties, H. van Tol, D. Jonkers, VRS, uitsluitend gehoord
Watersnip v.a.	22-10-07	36	2 locaties, D. Jonkers, G. en E. van Oort, rustend en foeragerend
Houtsnip v.a.	29-12-07	3x	2 locaties, H. van Tol, T. Loman, foeragerend
Witgatje	08-12-07	1	Egelshoek, Hilversum, M. de Graaf, D. Jonkers, foeragerend
Oeverloper	25-12-07	1	Horstermeerpolder, Nederhorst, G. en E. van Oort, foeragerend
Halsbandparkiet v.a.	23-08-07	11x	2 locaties, C. de Vink, H. en N van Tol, overvliegend / foeragerend
Koekoek	23-05-07	1	Naardermeer, S. en A. Visser, rustend in top van boom
Stenuil	12-12-07	1	Maatpolder, Eemnes, D. Jonkers, E. van Oort, roepend
Bosuil v.a.	11-10-07	2x	2 locaties, E. Klomp, D. Jonkers, rustend en roepend
Ransuil	19-09-07	1	Westerheide, Laren, E. Klomp, jagend boven de heide
Velduil v.a.	23-10-07	13x	4 locaties, G. Jaspers, D. Jonkers, J. Roodhart, A. Vermeule, foeragerend en rustend
IJsvogel v.a.	25-08-07	17x	11 locaties, H. v.d. Bork, W. Cohen, G. Bieshaar, T. Hilhorst, J. Roodhart, H. van Tol, foeragerend, rustend en overvliegend
Groene Specht v.a.	27-08-07	6x	6 locaties, E.Klomp, M. de Graaf, foeragerend / gehoord
Zwarte Specht v.a.	25-08-07	5x	4 locaties, M. de Graaf, E. Klomp, A. Vermeule, veelal roepend
Graspieper	25-12-07	3	Horstenmeerpolder, Nederhorst, G. en E. van Oort, foeragerend
Waterpieper v.a.	11-11-07	8x	4 locaties, D. Jonkers, E. van Oort, overvliegend / foeragerend
Grote Gele Kwikstaart v.a.	28-08-07	9x	3 locaties, M. de Graaf, T. Hilhorst, A. Vermeule, foeragerend
Grote Gele Kwikstaart	19-11-07	1	Laan van Eikenrode, Loosdrecht, J. Platteel, foeragerend in tuin
Witte Kwikstaart v.a.	14-11-07	4x	3 locaties, D. Jonkers, E. van Oort, foeragerend
Zwarte Roodstaart	28-10-07	1	Meentweg, Eemnes, J. Roodhart, foeragerend
Roodborsttapuit	08-10-07	1	Zanderij, Hilversum, A. Vermeule, foeragerend
Tapuit	30-09-07	2	Noordpolder te Veld, M. de Graaf, D. Jonkers, foeragerend
Kramsvogel	30-08-07	2	Bijlstraat, Bussum, C. de Vink, vroege waarneming
Grote Lijster v.a.	29-09-07	8x	3 locaties, H. en N. van Tol, D. Jonkers, veelal foeragerend
Bladkoning v.a.	06-10-07	2x	2 locaties, D. Jonkers, R. de Wijs, foeragerend / gehoord
Tjiftjaf	23-12-07	1	Naarder Eng, Naarden, M de Graaf, D. Jonkers , foeragerend
Vuurgoudhaantje v.a.	07-10-07	2x	2 locaties, D. Jonkers, foeragerend en gehoord
Baardman v.a.	22-08-07	24	2 locaties, D. Jonkers, VRS, foeragerend en overvliegend
Zwarte mees	03-10-07	1	Hoogt van 't Kruis, Hilversum, E. Klomp, zingend
Klapekster v.a.	10-10-07	2x	2 locaties, D. Jonkers, A. Vermeule, foeragerend
Bonte Kraai	19-11-07	1	Maatpolder, Eemnes, D. Jonkers, foeragerend
Raaf v.a.	14-09-07	9x	4 locaties, T. Hilhorst, D. Jonkers, E.Klomp, overvliegend
Ringmus	03-01-08	13	Maatpolder, Eemnes, G. Bieshaar, rustend en overvliegend
Keep	03-01-08	4	Kickestein, Loenen, H. en N. van Tol, foeragerend in tuin
Putter v.a.	08-10-07	66	2 locaties, G. Bieshaar, A. Vermeule, veelal foeragerend
Sijsjes	25-12-07	40	Sluis Spiegelpolder, Nederhorst, G. en E. van Oort, foeragerend
Kruisbek	27-07-07	4	Aalberg, Huizen, C. de Vink, overvliegend
Goudvink v.a.	16-10-07	5x	3 locaties, G. Bieshaar, E. Klomp, J. Platteel, veelal foeragerend

Ontvangen literatuur

Samenstelling: Paul Keuning

Dit is een selectie uit de lijst van tijdschriften gericht op vogelnieuws, met name uit de regio.

Argus jrg. 32 (3) okt. '07 Blad van de Faunabescherming. H. Niesen 'Ganzen!' Hoe zat het ook al weer met de jacht, afschaffing van de jachtwet en de strenge Flora- en Faunawet die daar in 2002 voor in de plaats kwam en die de jacht feitelijk helemaal verbood, tenzij . . . jachtbeheerseenheden hard konden maken dat ganzen aantoonbaar veel schade veroorzaakten. Van 1994 tot 2004 werden er praktisch geen ganzen geschoten, eventuele schade werd vergoed aan de boeren.

De praktijk van nu. Met het grootste gemak worden ontheffingen voor hele provincies verstrekt, zonder beperkingen. Raar toch dat Vogelbescherming geen actie ontketent tegen deze ongelimiteerde vogeljacht? Vreemd dat wij als Vogelwerkgroep met een belangrijke beschermende taak niet in geweer komen? *(Dit was meer dan een samenvatting van het artikel van Harm Niesen, de samensteller laat hier duidelijk ook zijn persoonlijke verontwaardiging meespreken, PWK)*

Argus jg. 32 (4) dec.'07 Blad van de Faunabescherming. H. Niesen 'Laat de provincies zelf weer het beheer van de fauna ter hand nemen in plaats van te dansen naar de pijpen van jagers en landgoedbeheerders.'

Dier en Milieu jrg. 82 (5) okt. '07 Vakblad voor de handhavers van de wet. Regelmatig worden er bij handelaren levende roofvogels in beslag genomen. Vervolgens komen deze vogels in opvangcentra. – Ook in In Urk werden het afgelopen jaar 110 vogels aangetroffen bij een illegale stroper. Het ging onder andere om Ransuilen, Torenavalken, Slechtvalken, Buizerds en zelfs Oehoes, Wielewalen en Klapstekers. – Het Flevolandschap is gestart met het plan Roerdomp met de bedoeling om kwetsbare moerasvogels, zoals de Roerdomp, de Bruine Kiekendief en de Grote Zilverreiger te beschermen. – Een levende Kerkuil in een dierenwinkel in Leeuwarden, dat kan toch niet? – In Noord Brabant kwam de politie op het spoor van het illegaal kweken van Fazanten en die vervolgens verhandeld werden voor de jacht.

Dier en Milieu jg. 82 (6) dec.'07 Geen specifiek vogelnieuws.

De Domphoorn jrg. 41 (4) dec. '07 Natuur- en Vogelwacht De Vijfherenlanden. Behalve de waarnemingslijst, geen vogelnieuws. Frank van der Woord, die in april dit jaar al 25 verbonden is aan het vogelasiel in Naarden, neemt sinds kort ook het vogelasiel Acquoy onder zijn hoede. Daarom geeft hij een lezing op 3 april in De Schaapskooi te Schoonrewoerd. De soorten vogels die binnengebracht worden op het asiel, de staat waarin ze verkeren, wanneer doorverwezen wordt naar de dierenarts en over de per soort specifieke verzorgingseisen.

Tussen **Duin & Dijk** jrg. 6 (1) Natuur in Noord-Holland M. v. Leeuwen, R. Baars en S. Laan

'Diemerpark, ouder parel in een nieuwjasje. Na een gifsanering is de ontwikkeling ter hand genomen van de Diemerdijk. Wanneer je ziet dat het aantal territoria toegenomen is van 170 in '99 naar 700 in het afgelopen jaarverspreid over 58 soorten, dan is hier inderdaad interessant werk verricht! H.J. en F. Koning 'De Havik in de Amsterdamse Waterleidingduinen.' Lees hoe Nijlganzen het voor elkaar krijgen om de Havik uit zijn nest te verjagen. Ze droppen hun eieren gewoon bij de Havik in het nest, waarop de Havik het nest vervolgens voor gezien houdt.

Dutch Birding jrg. 29 (6) '07 Tijdschrift voor palearctische vogels. R. E. vd Vliet 'Rare Birds' (zeldzame vogels) in the Netherlands in 2006: Honderd soorten van Ross' Gans tot en met de Geelkoptroepiaal. Uit ons werkgebied: de Buffelkopeend, Kleinst Waterhoen, de Steppevorkstaartplevier en een Siberische Tjiftjaf. Verder ook hele lijsten met ex-palearctische waarnemingen.

Ficedula jrg. 36 (3) sept. '07 Twentse VWG. B. Hulsebos 'Inventarisatie van het gebied bij Lossers: Duivelshof '07 (52ha) waar 56 broedvogelsoorten konden worden bijgeschreven.' B. Hulsebos nam een Griel waar op de Oelemars. Opvallende soorten die waargenomen werden tijdens de voorjaars trek, ook weer op de Oelemars: de Zwarte- en de Rode Wouw, Grauwe Kiekendief, Smelleken, Visarenden Kraanvogel.

Ficedula jg. 36 (4) dec. '07 Twentse VWG. B. Hulsebos 'BMP-inventarisatie Oelemars 2007', waar de Oeverzwaluw met 70 bewoonde nesten de talrijkste broedvogel was. Verder broedden er 80 soorten, waaronder de Kleine Plevier, de Wespiedief en de Bosuil. P. vd Akker en P v Heek 'Het voorkomen van de Kerkuil als broedvogel in Twente'. Hun aantal is gestegen van 10 broedparen in 1980 naar 120 paren nu. W. Bruins ea 'Verslagen van de ringstations 2006'. B. Hulsebos 'Aantal Middelste Bonte Spechten naar 45 paartjes het afgelopen jaar.'

Fitis jrg. 43 (3) sept. '07 VWG Zuid-Kennemerland E. Wokke 'Inventarisatie van het Landje van Gruijters (8ha)' Een klein vogelgebied voor steltlopers waar wel 81 soorten op doortrek werden waargenomen; Broedgevallen van slechts 15 soorten, beheersmaatregelen zijn nodig om het weer aantrekkelijk te maken voor de weidevogels. D. Tanger 'Broedvogelinventarisatie 2005 van de Veer- en Waarderpolder.' Maar liefst 31 territoria van de Krakeend, maar ook de Spotvogel broedde hier. M.vd Stoop doet verslag van de Midwintertelling: minder soorten (61), wel meer vogels. F. Cottaar stelt een pleegouderschap vast van Brand- en Boerenganzen voor jonge Nijlganzen.

Fitis jg. 43 (4) dec. '07 VWG Zuid-Kennemerland E. Wokke 'Vogels van het Poelbroekpark', waar 42 soorten tot broeden kwamen. Het gebied verdicht met struiken en struweel waardoor het aantal bosvogels

toeneemt. D. Tanger 'Scholeksters op Haarlemse daken'. E. Wokke 'Eerste broedgeval Slechtvalk voor Zuid-Kennemerland'. M. vd Bergh 'Nestbouwende Graszanger bij het Kennemermeer'. E. Wokke 'Opvallende prooikeuze van Blauwe Reiger.' Op de menukaart van de Blauwe Reiger blijkt naast de Wezel, ook de Dodaars, de Kokmeeuw en de Meerkoet voor te komen.

De Grauwe Gans jrg. 23 (3) '07 St. Vogel- en Natuurwacht 'Zuid-Flevoland' K. de Pater 'Vliegfeld Lelystad', met de milieu effect rapportage dreigt een loopje te worden genomen. G. Boomhouwer en I. Steinhäuser 'BMP-project Volkstuincomplex Waterland in Almere-Haven'. Er werden 51 soorten geteld van 2003 tot en met 2007. M. v Eeuwijk ea 'Het Mus-project, een mus(t) voor beginnende tellers': Stadsvogeltellingen van SOVON slaan goed aan in Almere.

Groen Hart Visie jrg. 4 (4) dec. '07 St. Groene Hart H.J. Geuze stelde een fraai kijkboek samen met 85 aquarellen van moerasvogels: 'Aquarellen uit het Groene Hart.'

Ijsselmeerberichten jrg. 35 (3) IJsselmeervereniging. Geen vogelnieuws dit keer.

De Kruisbek jrg. 50 (5) nov. '07 Vogelwacht Utrecht. B. Rijksen 'Honswijk 2007, steltloperparade in optima forma'. De regelmatige bezoekjes aan dit interessante gebiedje bij de stuw van Hagenstein werden beloofd met het zien van leuke soorten. Het afgelopen jaar zag hij daar o.a. de Gestreepte Strandloper, Poelruiter, Strandplevier, Dwergsterns, Temminck Strandlopers en een Blonde Ruiter. T. Vernooij beschrijft de veranderingen in de Bethunepolder bij Tienhoven. Verruiging leidde tot achteruitgang van de weidevogels, maar trekt wel Kwartels aan. 'Uilen in de tuin', de familie Stekener doet verslag van een paartje Bosuil dat uit hun kast verjaagd werd door een stel Kerkuilen. Zin in het verhaal van een globetrotter? Jack Folkers zijn tropische avonturen komen nu uit Zuid Thailand.

Limosa jrg. 80 (3) Tijdschrift van de Ned. Ornithologische Unie en SOVON R. Meijer 'De teloorgang van de Kwartelkoning in de Biesbosch.' F. Nijland '2006, succesvol broedjaar voor de weidevogels.' P. vd Hout 'Nachtzwaluwen op Texel.' V. Turnhout e.a. 'Onderzoek naar de kwijnende populatie Tapuiten.'

Meerkoet jrg. ? (3) '07 De Natuurvereniging Wierhaven. L. Smit: 'In het warme jaar 2006 is het aantal broedparen van de Kerkuil in Wieringen bijna gehalveerd.' B. Winters 'In zeven van de tien blokken waren Dodaars in broedkleed aanwezig in 2007!'

Meerkoet jrg. ? (4) '07 R. Schouw 'Broedvogels van Wieringen 50 jaar geleden', precies 50 jaar geleden verscheen dit boekje. Het aantal broedvogels nam flink toe nadat Wieringen geen eiland meer was.

Van Nature jrg. 17 (10) okt. '07 Maandblad van Natuurmonumenten. R. Hijdra 'Kabinet maat mooie ambities natuur en landschap niet waar.' M. Snip 'Grauwe Klauwier broedt in Fochteloërveen.' Voor een stabiele korhoenpopulatie op de Sallandse Heuvelrug

moet de omgeving van de huidige populatie 'korhoenvriendelijk' gemaakt worden.

Van Nature jrg. 17 (11) nov. '07 Geen specifiek vogelnieuws, W. Fokkema 'Opstellen beheersplan Natura 2000 voor De Wieden was goede leerschool'. **Van Nature** jrg. 17 (12) dec. '07 J. Doevendans 'Smelleken geringd op waddenkust'.

NatuurNabij jrg. 36 (4) dec. '07 IVN Eemland L. de Niet 'Zwaluwen in Soest', de Huis- Oever- en Boerenzwaluwen werden geteld. M. Bouten 'Grote IJsvogelwand in biezenveldje', een IJsvogelwand van 40 meter aan de rand van Soest in de Eempolder.

Landschap Noord-Holland jrg. 34 (4) nov. '07 R. Dokter 'Kerkuilen weer vaste bewoner van Noord-Holland'.

Sovonnieuws jrg. 20 (3) sept. '07 A. van Dijk 'BMP-indexen 2006 enigszins in mineur.' B. Ens 'SOVON in de ruimte', Kleine Mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen werden uitgerust met GPS zenders en waren zo te volgen op Google Earth. Kleine Mantelmeeuwen blijken zeer reislustig. M. v Roomen 'Van zout naar zoet leidde in het Volkerakmeer tot afname van soorten.' A. Boele 'Witvleugelstern: nieuwe broedvogel in viervoud.' B. Aarts 'Vliegende start voor MUS', het nieuwe stadsvogelmeetnet. K. Koffijberg 'Nieuwe samenwerking tussen trektellers en SOVON.'

De Steenloper jrg. 25 (2) zomer '07 VWG Den Helder eo M. Verhorst 'Terugblik op het 25 jaar bestaan van de vogelwerkgroep Den Helder op 27 okt. j.l.'

De Takkeling jrg. 15 (3) '07 Werkgroep Roofvogels Nederland. R.G. Bijlsma 'Kamervragen over de roofvogelvervolgung.' P. de Barse e.a. 'Nestbouw door Zwarte Wouw langs het Hollands Diep.' R.G. Bijlsma 'Zeearend draait volledige rol bij pestende roofvogels.' H. Goote 'Jonge Haviken uit het vogelasiel in Naarden worden geadopteerd door Havikouderpaar in natuurgebied Crailo.' R.G. Bijlsma beschrijft zijn woonomgeving op de Drentse heide tussen nazomerende Boomvalken. G. Wassink 'Webcam-observatie bij een nest Torenavalken.' P. de Haan 'Broedende roofvogels in en rond de stad Groningen in 2007.'

De Tringiaan jrg 30 (5) '07 VWG Schagen eo D. v Lunsen duikt opnieuw het verleden in, waar J.P. Strijbos zich in de periode 1930-1945 een geanimeerd vogelgids betoont. N. Schumacher en E. Koolhaas beschrijven een mislukte poging van Staatsbosbeheer om de Hooglandspolder aantrekkelijk te maken voor Lepelaars.

Vanellus jrg 60 (5) okt. '07 De Friese Vogelbeschermingswachten. Themanummer broedzorg. 'Waarom een Commissie Broedzorg?' Antwoord: 1) Bieden van nesthulp, kunstnesten voor bijvoorbeeld de Zwarte Stern, maar ook nestkasten voor holenbroeders, 2) Verbeteren van broedbiotoop, 3) Ontwikkelen van beschermingsplannen voor de Gierzwaluw, de Patrijs en de Zwarte Stern. Sleutelwoorden uit de plannen van de Werkgroep Patrijs: plas/dras, verruiging, boerenerfplanting.

Gebieden achter de Waddendijk worden geschikt gemaakt voor de Patrijs. De commissie Broedzorg telde in 2006 ruim 2000 Oeverzwaluwnesten.

Vanellus jrg 60 (6) dec. '07 De Bond van Friese Vogelwachers bestond op 12 november jl. 60 jaar. In de doelstellingen lees ik: 'Propaganda maken voor de vogelbescherming, tegengaan van de veelvuldige strooperij, vooral van eetbare vogeleieren en vogels in den winter door voeding te helpen'. Uit het interview met minister Gerda Verburg over het rapen van kievitseieren: 'Als je een mooie traditie kunt combineren met het in stand houden van een vitaal kievitenstand, dan zeg ik: doen!'

Het Vogeljaar jrg 55 (5) '07 Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming. L. v Groningen

'Albatrossen bedreigd en beschermd', observaties vanaf excursieschip Europa dat van Argentinië naar Antarctica vaart. Wenkbrauwwalbatros, Grote Albatros, de Reuzenstormvogel en Prions worden bedreigd door een miljard vishaken per jaar. Aandacht voor de actie Redt de Albatros. G. Ouweneel en V. Zsolt 'De onstuitbare opmars van de Europese Kraanvogel'.

Vrienden van 't Gooi jrg 2007 (3) 'Een leven lang verbonden met het Naardermeer', Lenny Langerveld in gesprek met Pieter Willem Hoetmer. De tijd vlak na de oorlog was mooi, toen zaten er nog volop Purperreigers, Roerdompen, Grote Karekieten en Lepelaars.

De hier besproken tijdschriften zijn er voor alle leden van onze vogelwerkgroep. Nieuwsgierig geworden naar een van de zeer beknopt samengevatte artikelen? Neem op een lezingavond even contact op met Bep Dwars-van Achterbergh.

Programma 2008

De lezingen worden gehouden in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263, 1215 JV Hilversum.

Zondag 10 februari: Ochtendwandelexcursie bij **Pier van Huizen en langs Gooimeerkust** o.l.v. Rob van Maanen en Antje van Slooten. Vertrek om 9.00 uur vanaf de parkeerplaats aan het begin van de pier. De Pier en de Gooimeerkust bieden verschillende biotopen dicht bij elkaar en dus alles wat een vogelaar begeert.

Woensdag 13 februari: de contactavond gaat niet door.

Zondag 24 februari: Ochtendwandelexcursie in het **Cronebos, De Zuid en het Hilversums Wasmeer** o.l.v. Poul Hulzink en Arnold Top. Vertrek om 9.00 uur vanaf de ingang naar het Cronebos (vanuit H'sum: neem Soestdijkerstraatweg, rechtsaf Huydecopersweg in en linksaf Lage Vuursche weg, viaduct onder snelweg door, einde weg verzamelen/parkeren)

Wandeling door de uitgestrekte gevarieerde bossen zuidelijk van Hilversum; bossen met landgoedkarakter maar ook voormalige houtproductiebossen waar weer ruimte is voor natuurontwikkeling. We doen natuurlijk het Hilversums wasmeer aan, een van de weinige natuurlijke vennen in het Gooi omgeven door natte heide.

Donderdag 28 februari 20.00 uur. Lezing over **Vogels in Marokko**. Phil Kooken, lid van de VWG, zal iets vertellen en laten zien van Marokko. Naast beelden en informatie over dit Afrikaanse land zullen vogels uiteraard de meeste aandacht krijgen: landspecifieke soorten, zoals Kaalkopibis (nog maar twee kleine populaties in Marokko en Turkije), Woestijngrasmus, diverse Tapuiten en Rode Woestijnvink, evenals de ons bekende trekvogels die Marokko passeren op weg naar het zuiden. Phil kennende, zullen ook vlinders en andere beestjes de revue passeren.

Zaterdag 8 maart: Ochtendfietsexcursie in de **Eempolders** o.l.v. Hugo Weenen en Izaak Hilhorst, Wouter Rohde. Vertrek om 8.30 uur vanaf de parkeerplaats bij de theetuin van Eemnes (einde van de Meentweg, Goyerweg). Dit gebied en deze route zijn interessant vanwege de vele soorten eenden en ganzen, slechtvalk, blauwe kiekendief, grote zilverreiger, ijsvogel, goudplevier en andere steltlopers.

Woensdag 12 maart 20.00 uur. Contactavond voor leden in De Broedplaats, serviceflat Westerheem, Frederik van Eedenlaan 73, Hilversum (recreatiezaal op de eerste verdieping). De avond zal worden verzorgd door de **roofvogelwerkgroep**.

Donderdag 27 maart 20.00 uur: Algemene Ledenvergadering. Informatie elders in dit blad.

Zondag 30 maart: Ochtendwandelexcursie in **De Stulp** o.l.v. Piet Spoorenberg en Pieter-Jan Hegenbart en Han Westendorp. Vertrek om 7.00 uur vanaf het parkeerterrein aan de Dorpsstraat bij het begin van de Slotlaan in Lage Vuursche (nabij midgetgolfbaan). We gaan voor de voorjaarszang van de diverse bos- en heidevogels waar de Stulp en omgeving rijk aan zijn, zoals raaf, boomleeuwerik, groene en zwarte specht en misschien zien we ook de klapekster nog

Zaterdag 12 april: Auto dagexcursie **langs de Rijn** tussen Nieuwegein en Wageningen o.l.v. Fred Alleijn. Vertrek om 6.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. De tocht voert eerst van West naar Oost langs de Noordzijde van de Rijn en daarna terug aan de Zuidzijde. De uiterwaarden zijn mede door natuurontwikkeling van de laatste jaren bijzonder fraai en ook vogelrijk geworden.

De **vogelstudiereis naar Hortobágy** van 18 t/m 25 april is volgeboekt.

Donderdag 24 april 20.00 uur: Jan Smit uit Lutjewinkel neemt ons vanavond mee naar de vogelwereld van Scandinavië. Zomerse en winterse beelden van o.a. vissende Zeearenden, Steenarenden en de Havik zullen ons passeren. De balts van het Korhoen en van de Kraanvogels op hun laatste pleisterplaats vóór vertrek naar de broedarealen zullen ongetwijfeld mooie beelden opleveren. Al met al een interessant geheel om de bezoeker een mooie avond te bezorgen.

Zondag 27 april: Ochtendwandelexcursie Landje van Geijssel en omgeving o.l.v. Bertus van den Brink en Antje van Slooten. Vertrek om 7.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Het Landje van Geijssel, gelegen in de Holendrecht- en Bullewijkerpolder, is een weiland dat vanaf half februari onder water wordt gezet en vanaf half mei weer droog wordt gemalen. Veel vogels, waaronder diverse steltlopers, plevieren, strandlopers en eenden bezoeken tijdens de voorjaarstrek dit gebied om er te rusten en te foerageren. Op de vlakbij gelegen Ouderkerkerplas overwinteren duizenden smienten.

Zaterdag 3 mei: Openbare vroege vogelexcursie bij Kasteel Groeneveld in Baarn o.l.v. de excursieleiders (Bertus van den Brink, Piet Spoorenberg, Han Westendorp, Adrie Vermeule). Vertrek 6.00 uur vanaf de voorzijde van het kasteel. Deze excursie is openbaar en dus zijn ook niet-leden van harte uitgenodigd om deel te nemen. Echter, kinderen jonger dan 12 jaar en ook honden kunnen niet mee. De excursie wordt ook bekend gemaakt in de regionale pers.

16, 17 en 18 mei: Voorjaarsweekeinde Lauwersmeer.

In het voorjaar is dit prachtige top vogelgebied nog boeiender en spectaculairder dan in het najaar.

Dit is een kampeerweekend. Er is ruime gelegenheid om te kamperen op de mooie camping. Er wordt gebruik gemaakt van de accommodatie van camping "Lauwerszee" te Vierhuizen. Wanneer u niet beschikt over een tent of caravan, dan is er een mogelijkheid om te logeren in de kampeerboerderij, (maximaal 40 personen).

U dient zich schriftelijk, per post (adres achter in Korhaan) of mail (excursies@vwggooi.nl) voor 1 april 2008, aan te melden bij Joke van Velsen. Aanmelding met vermelding van data, naam, adres en telefoonnummer. De kosten bedragen € 70,- per persoon, (overnachtingen, fietsen, eten en drinken, organisatiekosten). Dit bedrag dient uiterlijk 1 april 2008 overgemaakt te zijn op postrekening 2529179 t.n.v. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken te Hilversum, onder vermelding van 'Lauwersmeer voorjaarsweekend'. Aanmeldingen gaan op volgorde van binnenkomst. Wat betreft kampeerboerderij: vol is vol!

Indien u zich later dan 1 april 2008 aanmeldt en/of de betaling niet binnen is, is deelname niet meer gegarandeerd. Deelnemers krijgen 1 á 2 weken voor aanvang nadere informatie thuis gestuurd.

Zaterdag 31 mei: Auto dagexcursie naar **Voornes Duin en het Quackjeswater** o.l.v. Erik Hans van Stigt Thans en Frank van de Weijer. Vertrek om 5.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Een bijzonder excursiedoel met een grote variatie aan biotopen. Dankzij brak, zout en zoet water, duinen en bos kunnen we deze dag een grote diversiteit aan vogels zien. Het Oostvoornse Meer, Voornes Duin, de Maasvlakte en het Quackjeswater met zijn lepelaarkolonie zijn vandaag het reisdoel. Dit wordt een lange dagexcursie. Houdt rekening met een eventuele late thuiskomst.

Zondag 15 juni: Fietsexcursie in de Bovenmeent en omgeving o.l.v. Hugo Weenen en Arnold Top. Vertrek om 7.00 uur vanaf de parkeerplaats van de Hocras aan de Franse Kampweg in Hilversum. Ook in deze tijd is de Bovenmeent niet te versmaden.

Zaterdag 28 juni: Dag wandelexcursie naar het **Bargerveen** o.l.v. Erik Hans van Stigt Thans en Bertus van den Brink. Vertrek om 5.00 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Het wordt een lange dag excursie. Eten en drinken voor de hele dag meenemen en vergeet ook zonnebrand- en muggenolie niet. Dit wordt een stevige, maar zeker ook heerlijke wandeling, waarbij we veel, ook minder alledaagse vogelsoorten kunnen tegenkomen, zoals Grauwe klauwier, Blauwborst, Koekoek, Geelgors, Wielewaal en Geoorde Fuut. Daarnaast bestaat, afhankelijk van het weer, een goede kans op het zien van diverse soorten vlinders, libellen en reptielen, terwijl het gebied ook interessante planten en zoogdieren herbergt.

Zondag 24 augustus: Auto dagexcursie rondje Noord Holland o.l.v. Wim le Clercq en Bertus van den Brink. Vertrek om 6.30 uur vanaf het station Bussum-Zuid (bij het stationsgebouw). Eten en drinken voor de hele dag meenemen. Een schitterend rondje door Noord Hollandse biotopen. We zien vogels van de zee en de zoute slikken, het duin en van de zoete slikken en binnenwateren. De tijd is perfect voor het zien van vele steltlopers en mogelijk zitten er ook dit jaar weer enkele bijzondere soorten tussen. Er zal op diverse plaatsen gestopt worden, om goed te kijken en verkennen.

De data van de volgende excursies

Zaterdag 6 september: Ochtendfietsexcursie rond het Naardermeer.

Zondag 21 september: Ochtendwandelexcursie door de Amsterdamse waterleidingduinen

3, 4 en 5 oktober 2008: Najaarsweekeinde Vlieland

Zondag 19 oktober: Ochtendfietsexcursie door de Eempolders

Zaterdag 1 november: Autodagexcursie naar de Oostvaardersplassen

Zondag 16 november: Ochtendwandelexcursie door Einde Gooi en langs het Tienhovens kanaal

Zaterdag 29 november: Autodagexcursie naar Friesland

Zondag 14 december: Korte ochtend wandelexcursie Over de Tafelberg, IJzerenveld en Bikbergen

15, 16 en 17 mei: Kampeerweekeinde in Hoge Venen (België/Ardennen)

2, 3 en 4 oktober: Najaarsweekeinde Ameland

Zie voor de voorwaarden (de kleine lettertjes) een van de vorige Korhanen

PRACTICUM
GRAFIMEDIA GROEP BV

DRUKKERIJ DE VRIES
PRACTICUM DIGIPRINT

Oosterengweg 40
1221 JV Hilversum
T: 035-685 0142
F: 035-683 6776
E: devries@practicum.nl
E: digiprinthilversum@practicum.nl
W: www.practicum.nl

Media
Studio
Prepress

Drukken
Digitaal printen
Plotten

Mailingservice
Logistiek

Practicum, breed in Communicatie

nieuw & gebruikt
verrekijkers
microscopen - fotoapparatuur

ABRO
Swarovski A-dealer

www.abroverrekijkers.nl

openingstijden: woe/vrij/zat 10⁰⁰-17⁰⁰ don 10⁰⁰-18⁰⁰

internet: www.fotoabro.nl www.microscopen-specialist.nl

☎ (075) 6 700 747 mail: info@fotoabro.nl

Zuiddijk 60 1501 CN Zaandam